

Travel & Trading

ZAPRASZA DO

NOWEGO BIURA

w MISSISSAUGA

35 King St. E., Unit 15

(w pobliżu Dundas i Hurontario)

TRAVEL

279-4331

TRADING

279-3665

- Bilety lotnicze
- Wakacje, sanatoria
- Hotele, samochody
- Ubezpieczenia
- Konta dewizowe
- Przekazy pieniężne
- Paczki

Każdy klient nowego biura bierze udział
w losowaniu cennych nagród

(szczegóły na miejscu)

NO. 195 • SEPTEMBER 5, 1991

\$1.75 (\$ 1.64 + 11 CENTS GST)

ECHO

NIEZALEŻNY TYGODNIK POLSKI

BAŁTOWIE NA WOLNOŚCI

- *Z serii: Kulisy światowej sceny*
Czarnobylski reaktor u wrót Ameryki
- Panfil-królowa maratonu
- *Pieniądz robi pieniądz*
Jak zarobić na ubezpieczeniu

POLONIA LATA LOTem

Informacje i rezerwacje

TORONTO TEL. 236-4242
1-800-668-5928

MONTREAL TEL. 844-2674
1-800-361-9071

ZAPRASZAMY DO KLASY BUSINESS
W NASZYCH SAMOLOTACH

BOEING 767
POLSKIE LINIE LOTNICZE

LOT

ECHO

NIEZALEŻNY TYGODNIK POLSKI

WYDAWCY: Grażyna i Zbigniew Farmus

Redaktor naczelny: Grażyna Farmus

REDAKTORZY:

Zbigniew Farmus	- Świat, Kanada, Polska
Leszek Szaruga	- Z dystansu
(Niemcy)	
Karolina Jankowska	- Lekture nieobojętne
Hania Sokolska	- Imigracja
dr Krzysztof Ostaszewski	- Pokochać kapitalizm
(USA)	
dr Lidia Dobosz	- Zdrowie
Halina Baranowska	- Życie nie umiera
Elżbieta Wolska	- Polak nie zginie
Janusz Pietrus	- Film

WSPÓŁPRACUJĄ:

Wiesława Czapińska (Polska), Jan Rulewski (Polska), Ryszard Łada (Polska), Andrzej Kobos, Andrzej Stawicki, Stanisław Siekanowicz, Nina Geysztor-Zawirska, Wacław Liebert, Andrzej Werbel, Stanisław Dubiski, Miłosz Aleksander F., Adam Tomaszewski, Iwona Majewska, A. Nike Mineyko, Wojciech Wojnarowicz, Jerzy Zieleniewski (ZSSR), Krystyna Niepokólczycka-Weber (Austria, Europa Zach.), Kazimierz Wodziński (Bliski Wschód), Jerzy Skoryna (Meksyk, Ameryka Łacińska), Marek Janik (RPA, Afryka)

Skład, łamanie: Olimpia Orlewicz

Przedstawiciel działu reklamy: Krzysztof Drożdż

Druk: Związkowiec. Okładka: Futura Graphics

ECHO schodzi do druku w środę przed południem. Numer zamknięty jest we wtorek o godz. 5 po poł. Pismo ukazuje się w sklepach w środę i w czwartek. Regularnie dostarczane na pocztę do wydziału II klasy pocztowej po selekcji, w czwartek. Opóźnienia w dostawach prenumeraty nie wynikają z naszej winy. Wszystkie reklamacje, zmiany adresów i zamówienia prenumerat przyjmujemy na piśmie. Inne informacje - maszyna. Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść ogłoszeń i komunikatów. Materiałów nie odsyłamy.

ADRES

51A Thistle Down Blvd., Rexdale, Ont. M9V 4A6, Canada

POCZTOWY:

TEL. (416) 747-6034, FAX: (416) 748 8046

ADVERTISEMENTS:

\$7 per column, Special: minimum 3 months' display (12 issues) 1 col. - 1 1/2 inch. \$75.00, 2 col. - 1 1/2 inches \$150.00, 2 col. - 3 inches \$290.00, photo extra \$5.00. Full page special rate \$200.00, half page \$130.00, back cover \$450.00, in. cover \$250. Add 7% GST to all prices.

GST

R120882998

SUBSCRIPTION

PRENUMERATA:

Półroczna \$32 + 7% GST \$2.24 = \$34.24, roczna \$56 + 7% GST \$3.92 = \$59.92, dla nowo przybyłych bezpłatnych 12 numerów. Zagraniczna półroczna \$35 US, roczna \$60 US, lotnicza 100% więcej. Prenumerata dostarczana na pocztę w każdy czwartek. Second Class Registration Number 7631 Postage Paid At Toronto

UWAGA NOWO PRZYBYLI!

**BEZPŁATNA, 3-MIESIĘCZNA PRENUMERATA NA ZAGOSPODAROWANIE
DLA KAŻDEGO NOWO PRZYBYŁEGO**

(obecnie przyjmujemy zgłoszenia osób przebywających do 2 lat w Kanadzie, które nigdy nie otrzymywały bezpłatnej prenumeraty ECHA)

Zgłoszenia przyjmujemy wyłącznie listownie. Proszę podać imię, nazwisko, adres wraz z kodem pocztowym oraz czas pobytu w Kanadzie.

Okres oczekiwania na bezpłatną prenumeratę według kolejności zgłoszeń.

LENINA DO MAMY

Tempo zmian w ZSSR jest tak oszałamiające i niezwykle, że jak zauważył mój przyjaciel, ludzie pijani trzeźwieją, a trzeźwi sięgają po butelkę. W każdym razie znajoma etażowa twierdzi, że wpada jej do głowy tyle informacji, tyle informacji, że od tego szumu wysadzi jej kapustę z gorszym skutkiem dla społeczeństwa niż wybuch w Czarnobylu. Gdy mówię do niej, aby się nie martwiła, gdyż nowy czas nastał ona mruczy przerażona: O Boże, żeby tylko wojny nie było, żeby tylko wojny nie było.

Zmiany w Moskwie widzi każdy. Jeśli ktoś nie wierzy w Radę Najwyższą, w to co tam mówią, zawsze może pójść do lokalnego komitetu partii i przekona się, że jest zamknięty i zaplombowany. Jeżeli ktoś nie

dowierza Jelcynowi zawsze może pójść do swego zakładu i upewnić się, że popiersie Lenina nie stoi w przeznaczonej dla niego kapliczce komunistycznej, leży natomiast na dziedzińcu podrapane albo całkiem rozbite. Jeżeli ktoś nie rozumie co wygaduje Gorbaczow, albo Nazarbajew, albo jeszcze ktoś inny zawsze może pójść do kiosku i nie dostać "Prawdy", gdyż ją zawieszono, a gdy się po tygodniu pokazała to już bez znanej komunistycznej winiety jako pismo niezależne. Jeśli ktoś nie wierzy nowemu szefowi KGB Bakatinowi, że przekształca KGB w siłę stojącą na straży demokracji, zawsze może pójść przed dowolną kwaterę KGB, nawet tę najgłośniejszą na Lubiance i sprawdzić, że Feliks Dzierżyński na cokół nie wrócił, a

najgorsze życzenia i złorzeczenia wysłane pod adresem oprawców mogą wywołać co najwyżej aplauz przechodzących osób. Wreszcie każdy może włączyć telewizor i radio i usłyszeć coś czego w tym kraju nie było od 70 lat - prawdę: że czarne berety i KGB wycofują się z republik bałtyckich, że parlament zawiesił partię komunistyczną na terenie całego Związku Sowieckiego (aż do czasu przeprowadzenia śledztwa w sprawie tego jak się w okresie puczu zachowywał aparat partyjny). A jeżeli nadal nie wierzy własnym uszom może pójść i ujrzeć, że w samym centrum otworło się (za zgodą Jelcyna) przedstawicielstwo Radia Wolna Europa i Radia Swoboda.

Etażowa przekonuje testament Lenina

Ale nawet jeśli moja etażowa tego wszystkiego nadal nie rozumie przekonuje ją ostatecznie wystąpienie burmistrza Moskwy, jej burmistrza, który proponuje aby zwłoki Lenina przenieść z mauzoleum na Placu Czerwonym do Uljanowska, gdzie na tamtejszym cmentarzu pochowana jest jego mama. Tym razem nie jest w stanie wykrztusić swego zwyczajowego nie może być, gdyż tym razem rozumie, że tak się powinno stać, skoro Lenin, jak podaje Gawryłka Popow, prosił o to w swym ostatnim testamencie.

Zmiany w ZSSR są tak gruntowne i głębokie, że przenikają do każdego i każdego zmieniają w sposób nieodwracalny. Komunizm rzeczywiście w Związku Sowieckim umarł i rzeczywiście już nie powróci. Przez lata mogą jeszcze pokutować, szkodzić oraz ślimaczyć się różne jego wirusy, zatrucia i pozostałości, ale jako słuszną ideologię totalitarnego państwa dbającego o szczęście ludzi przy pomocy takich instrumentów jak proletariatus, partia, dyktatura, sekretarz generalny, KGB, itp. komunizm jest trupem i to uśmierconym łącznie i z osobna przez co najmniej 250 mln mieszkańców ZSSR (szacuje się, że ZSSR liczy około 270-280 mln ludzi).

Nowy szef KGB Bakatin

Boso, ale w ostrogach

Czym żyją moskwićzanie? Jest ich tyle i są tak różnorodni, że można zarazem zapytać o to czym żyją Sowietci (jeżeli jeszcze można używać tego słowa). Niewątpliwie wielu chce, aby było wieszanie czerwonych na słupach ulicznych, a wielu aby przymknąć oko i wprowadzić grubą krechę. Sama wierchuszka, Gorbaczow i Jelcyn, nawołują do nie rozpętania hysterii polowania na komunistów. Chyba masowych procesów nie będzie, ale bez pewnej liczby pokazowych się nie obydzie. Na pierwszy ogień pójda uczestnicy puczu, a potem wielu innych wysokich funkcjonariuszy państwa, partii i rządu. Niektórzy popełnili profilaktycznie samobójstwo (jest ich sporo, ale raczej samobójstw się nie nagłasza, głośnie jest tylko samobójstwo w komnacie na Kremlu marszałka Akromiejewa), inni likwidują dowody, jeszcze inni są likwidowani przez odpowiednie siły.

Akromiejew

Twierdzi się np., że wypadnięcie z okna z siódmego piętra w Moskwie Nikołaja Kruczina - skarbnika komitetu centralnego było klasycznym przykładem likwidacji człowieka, który po prostu wiedział zbyt dużo.

Kruczina

Problem rozliczeń, zemsty, darowania winy, stopnia winy - to jest to czym się żyje.

Drugą sprawą jest strach o broń nuklearną - wszyscy wiedzą, że zamieszanie jest duże i wszyscy boją się, że może dojść do odpalenia, wybuchu tej broni. Wojny rzeczywiście nie chce nikt i to naprawdę tak szczerze.

Trzecią sprawą, którą żyją Sowietci jest problem dominacji i dyktatury Rosji. Istnieje zgoda, że ZSSR już nie istnieje, a jeżeli utrzyma się jakiś związek to będzie to sprawa czysto formalna, ale zarówno Rosjanie jak i inne narodowości zastanawiają się jaka rola przypadnie Rosji i Rosjanom. To właśnie, aby nie zostawić w obliczu tych niepokoїв żadnej próżni, prezydent Jelcyn zapewnił, że dyktatura partii komunistycznej nie zostanie zastąpiona dyktaturą Rosjan. Ale w sprawie przyszłych stosunków narodowościowych nie ma wielu chętnych do snucia prognoz. Jest to wielka niewiadoma. Nie brakuje jednak obaw, zwłaszcza ze strony Rosjan, którzy zetknęli się z republikami południowymi i muzułmanami, że nastąpi prędzej czy później jakieś wylanie nienawiści do Rosjan, których uważa się skrycie za głównych nośników czerwonej pożogi, a w wielu regionach do dzisiaj za okupantów. Są ludzie, którzy snują krwawe prorocтва o tym jak popłynie obficie krew, gdy Uzbeki, Tatarzy, Turkmeni, Kirgizi, Czuczczowie, Kazachowie, Gruzini, Azerowie itd, rzucą się do gardła mniejszości rosyjskiej w swych republikach. Co wtedy zrobi Rosja? No więc ludzie się tego boją.

Moskwićzanie żyją także stosunkami na szczycie. Czy Gorbaczow ustąpi, czy główną rolę odegra Jelcyn, jakie szanse w wyborach prezydenckich miałby burmistrz Leningradu Sobczak? Zwolennicy rozliczenia komunistów twierdzą, że kiedyś rozliczony zostanie sam Gorbaczow - za lata wiernej służby pod skrzydłami Breżniewa, Andropowa i Czernienki, za lata ustępstw, gdy już sam był sekretarzem generalnym

partii wobec betonu partyjnego i KGB. Inni twierdzą, że obroni go Jelcyn, jeszcze inni, że wśród komunistów nie ma czystych i sam Jelcyn jest zagrożony procesem.

Temat czy pucz był inscenizacją i przez kogo zaplanowaną i przeprowadzoną stracił na sensacyjności. Ludzie pogodzili się z faktem, że mają za mało danych, uznali to także za rzecz nieistotną. Ważne, że pucz uruchomił nowe rozwiązania i nowe siły, że przyspieszył upadek komunizmu - to czy był operetką czy nie w świetle roli, którą spełnił jest sprawą tysiącletnią.

Moskwićzanie żyją także tym czy Związek Sowiecki zachowa się i w jakiej postaci. Stary ZSSR umarł - tutaj nikt nie ma żadnych wątpliwości. Ale co pojawi się na miejsce nieboszczyka. W tym kontekście większość moskwićzan z zadowoleniem przyjęła pierwszy nowy układ związkowy pomiędzy Rosją, Ukrainą i Kazachstanem. Co innego jak republiki były zmuszane, co innego jak przystąpiły dobrowolnie.

Ludzie sięgający dalej w przyszłość rok, dwa, trzy lata do przodu raczej nie są optymistami. Wielu twierdzi, że widzi czarno, inni przewidują, że dojdzie do wielkiego wybuchu, wykształcenie twierdzą, że dojdzie do społecznego big bang, na miarę tej astronomicznej wielkiej eksplozji, która dała początek wszechświatowi.

Moja etażowa dała się przekonać Popowowi i już nie mruczy o wojnie, ale teraz boi się głodu i niekończących się braków w sklepach. Pamięta opowieści rodziców o głodzie w latach 30, sama pamięta głód wojenny (przeżyła obronę Leningradu).

Na dłuższą metę o tym czy kocioł ZSSR wybuchnie jak kosmos zdecyduje właśnie zaopatrzenie i aprowizacja. Jelcyn zdaje sobie z tego sprawę. Rozmawiając w Moskwie z premerem Wielkiej Brytanii Majorem podkreślił z naciskiem, że od pomocy żywnościowej Zachodu będzie zależało bardzo wiele.

• Stany Zjednoczone uznały niepodległość Litwy, Łotwy i Estonii. Prezydent Bush powiedział w Kennebunkport, że Stany Zjednoczone uznają obecne władze państwowe na Litwie, Łotwie i Estonii i nawiążą pełne stosunki dyplomatyczne z tymi krajami. Oficjalne stanowisko Stanów Zjednoczonych wywołało falę radości w republikach bałtyckich i w społecznościach Bałtów na całym świecie. Prezydent Litwy Landsbergis określił podjętą przez Busha decyzję jako koniec agresji sowieckiej wobec Litwy. Prezydent Łotwy Gorbunovs powiedział, że stanowisko Stanów Zjednoczonych "kładzie nacisk na nieodwracalność kroków" podjętych przez Łotwę. Władze Estonii określiły decyzję prezydenta Busha jako bardzo ważny krok i zwróciły się do Waszyngtonu o pomoc w jak najszybszym uzyskaniu przez republiki bałtyckie członkostwa w ONZ i w innych międzynarodowych organizacjach.

• Przed wizytą w Moskwie i Pekinie premier Wielkiej Brytanii Major spotkał się w USA z prezydentem Bushem. Obydwaj przywódcy podkreślili, że świat potrzebuje gwarancji, iż sowiecki arsenał nuklearny w świetle nowej sytuacji w ZSSR jest odpowiednio zabezpieczony. Prezydent USA powiedział, że świat w żadnym wypadku nie potrzebuje szantażu nuklearnego ani tym bardziej nuklearnej konfrontacji i wyraził pewność, że zarówno władze republik i centrum doskonale to rozumieją. Premier Major dodał, że problem ten jest problemem, który Zachód chciałby jak najszybciej przedyskutować z Sowietami i im szybciej otrzymałoby pozytywne odpowiedzi i pozytywne zapewnienia tym bardziej wszyscy

będą szczęśliwi. Powiedział także, że dowództwo sowieckich sił zbrojnych kontroluje nadal sytuację i nadal pewien stopień stabilności jest zachowany. Obydwaj przywódcy stwierdzili, że większa pomoc finansowa dla ZSSR jest możliwa, ale tylko w przypadku kontynuowania reform demokratycznych i wolnorynkowych oraz poważnego obcięcia budżetu wojskowego. Bush powiedział, że trudno wyobrazić sobie znaczną pomoc Zachodu dla ZSSR, jeżeli kraj ten nie zmniejszy poważnie swych wydatków zbrojeniowych - a obecnie - zaznaczył prezydent - przeznaczają aż 25% swego dochodu narodowego na siły zbrojne.

• Rzecznik Pentagonu Pete Williams powiedział, że podczas puczu Sowiet zmniejszyli stopień gotowości bojowej swych strategicznych pocisków nuklearnych. Stopień ten nie został podwyższony po puczu. Williams powiedział, iż nie wie czy intencją tego kroku było i jest zapewnienie Stanów Zjednoczonych, że broń nuklearna jest zabezpieczona i nie istnieje zamiar jej użycia.

• Prezydent ZSSR Gorbaczow rozwiązał oddziały wojskowe KGB, zamieniając część w zwykłe oddziały milicyjne. Jednocześnie powierzył kontrolę nad działalnością wewnętrzną i zagraniczną KGB ministerstwu sprawiedliwości. Zarządził także dochodzenie w sprawie działalności KGB na terenie całego Związku Sowieckiego. KGB zatrudnia oficjalnie 700 tys. pracowników, a jej budżet w tym roku fiskalnym wynosi 4,9 mld rubli. Dane te uważa się powszechnie za znacznie zaniżone.

• Nowym ministrem spraw zagranicznych Gorbaczow mianował 60-letniego Borisa Pankina, byłego ambasadora w Czecho-Słowacji. Pankow jako jeden z nielicznych dyplomatów sowieckich przeciwstawił się puczowi.

• Sowiecki rząd tymczasowy kierowany przez Silajewa podał, że planuje przeprowadzenie w pełni demokratycznych wyborów pod koniec tego roku. Prezydent Gorbaczow podał, że odbędą się także w pełni

demokratyczne wybory prezydenckie, w których zamierza wystartować.

• Niepodległość ogłosiły Uzbekistan, Kirgizja i Azerbejdżan. Do tej pory niepodległość ogłosiło 11 z 15 sowieckich republik. Rosja, Ukraina i Kazachstan - trzy największe republiki ZSSR - zawarły układ o współpracy politycznej, gospodarczej i militarnej. Wezwały inne republiki do przystąpienia do nowego związku państw suwerennych.

• Roland Dumas, francuski minister spraw zagranicznych, ostrzegł Stany Zjednoczone przed próbą rządzenia całym światem. Zdaniem Dumasa w wyniku upadku komunizmu w Związku Sowieckim Stany Zjednoczone są obecnie jedynym supermocarstwem i najlepszym lekarstwem dla tej sytuacji byłoby stworzenie przeciwwagi przez ONZ i Europę. Dumas przypomniał także "naszym przyjaciółom Amerykanom, że muszą uświadomić sobie, iż byłe czołową światową potęgą daje nie tylko możliwości i prawa... ale także obowiązki".

• W Berlinie rozpoczął się proces czterech żołnierzy granicznych, którzy zastrzelili na początku 1989 roku 20-letniego Chrisa Gueffroya, chcącego przedostać się przez Mur Berliński do Berlina Zachodniego. Gueffroy jest ostatnią znaną osobą zabita podczas próby ucieczki przez Mur Berliński. Jeden z oskarżonych zeznał, że za rolę w uniemożliwieniu ucieczki Gueffroya otrzymał 25 dol. US nagrody. Po obecnym procesie rozpoczną się inne rozprawy przeciwko osobom oskarżonym o udział w zabójstwach ludzi uciekających przez Mur Berliński. Po upadku puczu w ZSSR władze niemieckie zwróciły się do Moskwy o wydanie byłego szefa partii komunistycznej i państwa w NRD Ericha Honeckera. Został on potajemnie wywieziony przez władze sowieckie z Berlina do Moskwy oficjalnie na leczenie, ale jak się powszechnie uważa komuniści sowieccy postanowili mu zaoszczędzić procesu w Niemczech. Honecker uchodzi za tego, który wydał rozkaz strzelania do osób uciekających przez granicę do RFN.

• Szef komisji inspekcyjnej ONZ w Iraku Kanadyjczyk James Knapp podał, że Irak pod nadzorem komisji rozpoczął niszczenie bomb i pocisków zdolnych do przenoszenia broni chemicznych.

• Prezydent USA Bush powiedział w Kennebunkport odpowiadając na demonstrację kilkuset aktywistów zarzucających mu ignorowanie problemu walki z AIDS w Stanach Zjednoczonych, że głównym kluczem do kontroli AIDS jest "zmiana zachowań i postępowania". Podkreślił ponadto, że USA przeznaczyły na walkę z AIDS 4 mld dol. co znacznie przewyższa sumy przeznaczone na walkę z chorobami serca czy z rakiem.

• Premier Wielkiej Brytanii Major złożył wizytę w ChRL. Z premierem Li Pengiem podpisał umowę w sprawie rozbudowy lotniska w Hongkongu. Jak powiedział na konferencji prasowej podczas rozmów z chińskimi przywódcami poruszył problem praw człowieka, ale w sposób nieprovokacyjny, aby nie doprowadzić do zerwania komunikacji. Major podkreślił, że takie są realia i trzeba je uwzględnić. Jeden z członków brytyjskiej delegacji powiedział, że Chińczycy na czele z Li Pengiem (architektem masakry na Placu Tiananmen w czerwcu 1989) ucinali krótko wszystkie nawiązania Brytyjczyków do sytuacji w ZSSR - standardową odpowiedzią powtarzaną za Li Pengiem było krótkie "nie ma porównania".

• Organ komitetu centralnego kubańskiej partii komunistycznej, dziennik "Granma", zamieścił artykuł redakcyjny, w którym podkreślił, że Kuba jest gotowa pozostać jednym z ostatnich ortodoksyjnych państw komunistycznych oraz wyraził ubolewanie narodu kubańskiego z powodu bardzo bolesnych wydarzeń w Związku Sowieckim. "W ciągu kilku dni, jak się wydaje, mamy do czynienia z innym krajem" - stwierdził organ. Kuba widzi jako wielką tragedię obalanie pomników Lenina - twórcy państwa sowieckiego oraz zamykanie komitetów partii komu-

nistycznej. "Lepiej abyśmy nigdy nie musieli tego doświadczyć". Dziennik stwierdza, że Kuba chce nadal utrzymać więzi z narodem sowieckim i kontynuować stosunki gospodarcze ze Związkiem Sowieckim bądź poszczególnymi republikami. Zapowiada przytaczając słowa Fidela Castro, że "Kuba i kubańska rewolucja ostaną się". Społeczeństwo socjalistyczne zdaniem organu jest nadal jedynym sprawiedliwym humanitarnym i racjonalnym społeczeństwem w dziejach ludzkości, a idee Lenina, Marksa i Engelsa oraz Jose Martí (XIX-wieczny rewolucjonista kubański) pozostaną nieśmiertelne. Artykuł wyśmiewa prezydenta Busha, który jak prawdziwy imperialista wypowiada się o Związku Sowieckim w przerwach w grze w golfa w swej luksusowej willi wypoczynkowej.

• Do jednego ze szpitali w Birmingham w Wielkiej Brytanii zwróciła się 30-letnia kobieta prosząc o wykonanie zabiegu sztucznego zapłodnienia. Jest ona dziewczcą, nigdy nie miała stosunków seksualnych i nie zamierza ich podejmować. Pragnie natomiast mieć dziecko i dlatego postanowiła poddać się zabiegowi. Lekarze zgodzili się na spełnienie

życzenia. Szpital nie ujawnił nazwiska kobiety. Sprawa Angielki, która odrzuciła tradycyjny sposób zajścia w ciążę wywołała reakcje w różnych kręgach. Grupy feministyczne stwierdziły, że jest więcej kobiet, dziewic i nie dziewic, które chciałyby zajść w ciążę za pomocą metody sztucznego zapłodnienia, gdyż nie interesuje je ani seks, ani mężczyźni - i kobietom tym, zdaniem feministek, trzeba to ułatwić. Odezwały się także głosy w Kościele katolickim. Centrum Bioetyki Włoskiego Uniwersytetu Katolickiego podkreśliło, że poczęcia takiego nie można nazwać niepokalanym, tylko dziewiczym. Francuski Episkopat podał, że fakt ten jest szokujący i pozostaje w sprzeczności z nauką Kościoła. Ksiądz Jean Michel Di Falco, rzecznik francuskiego Episkopatu stwierdził, że dziecko nie jest przedmiotem, ale owocem miłości i nie można go dostać tak, jak towar w sklepie. Dodał, że jeżeli jedynym motywem wystąpienia kobiety o zabieg sztucznego zapłodnienia jest lęk przed aktem płciowym to nasuwa się wątpliwość, czy jest ona zdolna do samodzielnego wychowania dziecka.

Kolejny pomnik Lenina na bruku. Ten wylądował na placu moskiewskiej fabryki. Coraz więcej ludzi domaga się, aby usunąć zwłokę Lenina z mauzoleum na Placu Czerwonym.

W OCZEKIWANIU NA POCZTE

Cały kraj jest dotknięty strajkiem członków 46 tys. związku zawodowego pocztowców. Strajk ma charakter rotacyjny, ale w związku z tym, że rotacja objęła największe miasta kanadyjskie (z których 1 do których idzie najwięcej poczty) w praktyce skutki strajku odczuwa cała Kanada. Dyrekcja poczty, która wraz z innymi pracownikami nadzoru nie strajkuje, zorganizowała w całej Kanadzie punkty odbioru przesyłek pocztowych, ale w pierwszych dniach można tam było otrzymać jedynie czeki rządowe - emerytury, zasiłki, bezrobocie. Wielu z odbiorców skarżyło się, że cała sprawa została fatalnie zorganizowana - czeków często nie było pod wskazanym adresem bądź wskazany adres był niewłaściwy. Dyrekcja poczty oskarżyła związków o utrudnienia, związkowcy oskarżyli dyrekcję o celowe niedoorganizowanie, aby gniew publiczny skierował się przeciwko nim. W Windsor i w Montrealu grupy związkowców zdemolowały pomieszczenia tymczasowych sortowni i punktów odbioru poczty. W Montrealu strajkujący zatrzymali także jedną z ciężarówek przewożącą pocztę i wysypali tysiące listów na ulicę. W Toronto do głównej sortowni listów i przesyłek pocztowych dyrekcja poczty wysyła helikoptery, gdyż pikety nie przepuszczają pojazdów. Związkowcy oskarżyli dyrekcję o wynajęcie w celach prowokacyjnych członków gangów motocyklowych do transportu poczty oraz kulturystów i bramkarzy do pilnowania tymczasowych punktów odbioru przesyłek pocztowych. Szef związku zawodowego pocztowców Jean-Claude Parrot

twierdzi, że w celu uzyskania sympatii społeczeństwa i wyjaśnienia stanowiska związku chętnie przeprowadzi publiczną debatę z dyrekcją poczty i negocjatorami z jej ramienia. Dyrekcja poczty liczy na to, że strajk nie potrwa długo, gdyż jej zdaniem, większość członków związku pocztowców nie popiera radykalnej linii przywódców związku. Według H. Dunstana, jednego z wicedyrektorów Canada Post, większość związkowców ma świadomość, że radykalne metody strajkowe i ideologia związku wcześniej czy później muszą upaść, tak jak upadł komunizm w Związku Sowieckim. Optymiści przewidują, że strajk może się zakończyć w tym tygodniu (rozpoczął się 23 sierpnia). Według wyrywkowych sondaży przeprowadzonych przez gazety w Ontario większość Ontaryjczyków wyraża się zdecydowanie negatywnie o strajkujących, określając ich zachowanie strajkowe jako skandaliczne, a ich żądania jako nadmierne. Te wyrywkowe sondaże potwierdziły generalnie niską opinię jaką o poczcie jako przedsiębiorstwie i jej pracownikach mają Kanadyjczycy. Nie brakowało zdań, że kanadyjska poczta jest jednym z najgorszych funkcjonujących przedsiębiorstw kanadyjskich, a związek zawodowy pocztowców zajmuje stanowisko: "Im bardziej się objamy tym więcej się nam należy".

Jakie są najważniejsze żądania związku zawodowego pocztowców? Domaga się on: czteroletniej umowy zbiorowej o pracy, wzrostu płac w ciągu czterech lat o 18,8% (przeciętna płaca wynosi obecnie \$14,11 na godz.), utworzenia 2700 nowych pełnoetatowych stanowisk pracy na miejsce pracowników półetatowych i sezonowych, utworzenia nowych 800 stanowisk dla listonoszy na miejsce systemu odbierania poczty w niektórych regionach kraju z tzw. supermailboxes, ograniczenia prac zleconych dla osób i firm spoza związku. Co proponuje korporacja? Zgadza się na czteroletnią umowę zbiorową o pracy. Mówi jedynie o wzroście płac o 12,5% oraz o jednorazowej rekompensacie dla członków związku w

wysokości \$3.600 dla członka. Korporacja nie zgadza się na utworzenie nowych stanowisk pracy, na zamknięcie supermailboxes oraz na ograniczenie swobody w wynajmowaniu osób na prace zlecone oraz prace sezonowe. Dyrekcja poczty twierdzi, że zgoda na żądania związku będzie oznaczała znaczny wzrost opłat pocztowych.

POPARCIE DLA RZĄDU REKORDOWO NISKIE

Najnowszy sondaż Gallupa pokazał, że działalność rządu Mulroneya popiera tylko 12% Kanadyjczyków. 76% Kanadyjczyków nie aprobuje działalności rządu, a 12% nie ma zdania. Jest to najniższy procent poparcia dla rządu od roku 1962, gdy Gallup przeprowadził pierwszy sondaż tego typu w Kanadzie. Poprzedni rekord - 15% aprobaty był także ustanowiony przez rząd Mulroneya w listopadzie ub.r. Przedtem rekord należał do rządu Trudeau, który w 1976 roku popierało 16%. Premier Mulroney wielokrotnie publicznie lekceważył wyniki sondaży świadczące o malejącej popularności jego rządu, określając sondaże jako sprawy niewarte grosza. Na niedawnym zjeździe partii Postępowo-Konserwatywnej w Toronto zapewniał, że powiedzie konserwatystów do trzeciego zwycięstwa wyborczego z rządu.

JAK UKARAĆ KSIĘDZA

59-letni arcybiskup Ottawy Marcel Gervais został wybrany w Ottawie na dorocznym posiedzeniu Kanadyjskiej Konferencji Biskupów Katolickich nowym przewodniczącym Konferencji. W posiedzeniu wzięło udział około 90 biskupów. Kadencja przewodniczącego Konferencji wynosi 2 lata. Nie ustala on polityki Konferencji, lecz reprezentuje kanadyjskich biskupów i Kościół katolicki w Kanadzie. Poprzednikiem Gervaisa był biskup Robert Lebel z Valleymount w Quebecu. Gervais został arcybiskupem Ottawy w czerwcu 1989 roku. Po objęciu stanowiska przewodniczącego Gervais zapytany

o program poprawy obrazu Kościoła kanadyjskiego w oczach społeczeństwa powiedział, że z pewnością możemy się modlić o cud, chociaż to w naszym przypadku nie zadziała. Gervais przyznał, że najbardziej palącym problemem jest właściwe stanowisko Kościoła wobec nadużyć seksualnych popełnionych przez księży. Takie sprawy jak celibat księży i święcenia kapłańskie kobiet - równie żywe w Kościele w Kanadzie - należą do Watykanu. Arcybiskup Gervais powiedział także, że w perspektywie 50-100 lat Kościół jest w kryzysie, w perspektywie dłuższego czasu nie jest tak źle jak bywało, gdy np. było aż trzech papieży. Obecnie niewątpliwie można mówić o czasie próby dla Kościoła, o wpływach czynnika świeckiego, o zaniku wiary w społeczeństwach. Kościół w Kanadzie i w Stanach Zjednoczonych - zdaniem Gervaisa - ma się lepiej niż w zachodniej Europie, ale nie jest tak żywą siłą jak na Filipinach, w Korei i Południowej Ameryce.

Arcybiskup Vancouver Adam Exner, członek komisji Konferencji Biskupów ds. nadużyć seksualnych księży powiedział podczas posiedzenia, że kanadyjscy biskupi chcą doprowadzić do szybszego procesu pozbawienia uprawnień kapłańskich księży skazanych za przestępstwa seksualne wobec dzieci. Zdaniem komisji nie wszyscy księża skazani za przestępstwa seksualne muszą być pozbawieni uprawnień kapłańskich. Kara ta dotyczyłaby księży nie rokujących nadziei na właściwe zachowanie oraz tych, którzy nie zdecydowali się przejść terapii wskazującej, że nastąpiła ich rehabilitacja. Arcybiskup Exner powiedział, że Kodeks Prawa Kanonicznego nie przewiduje automatycznego pozbawienia księdza uprawnień kapłańskich za przestępstwa seksualne. Tak jest np. w przypadku złamania tajemnicy spowiedzi bądź w przypadku zawarcia związku małżeńskiego. Komisja Kanadyjskiej Konferencji Biskupów ds. prawa kanonicznego podała, że wraz z Konferencją Biskupów Stanów Zjednoczonych zwróciła się do Watykanu o naniesienie poprawek do obowiązującego Kodeksu Prawa Kanonicznego. Arcybiskup Gatineau - Hull Roger Ebacher, przewodniczący komisji Konferencji Biskupów ds. nadużyć seksualnych księży powiedział, że dla księży dokonujących nadużyć seksualnych nie powinno być żadnej tolerancji.

STOPNIOWE PRAWO JAZDY

Kanadyjskie Biuro Ubezpieczeń stwierdziło, że ograniczenie uprawnień w stosunku do osób, które otrzymały po raz pierwszy prawo jazdy jest najlepszym sposobem na zmniejszenie wypadków drogowych oraz liczby zabitych i zranionych na ich skutek osób. Biuro zgłosiło do rządu federalnego propozycję wprowadzenia stopniowego prawa jazdy, najniższy stopień dotyczyłby osób, które otrzymały prawo jazdy po raz pierwszy i nie mają jeszcze odpowiedniego doświadczenia drogowego. Według propozycji tacy kierowcy nie mogliby prowadzić samochodu po zapadnięciu ciemności oraz nawet z kroplą alkoholu we krwi. Kierowcy nastolatki byliby ograniczeni także co do liczby pasażerów, których mogą mieć w samochodzie. Raport podaje, że wypadki drogowe są głównym powodem śmierci w Kanadzie osób w wieku 15-19 lat. Przytacza także przykład Australii i Nowej Zelandii, gdzie wprowadzenie stopniowego prawa jazdy w 1987 roku spowodowało zmniejszenie liczby wypadków drogowych w kategorii kierowców nastolatków o 25%. Dyrektor Kanadyjskiego Biura Ubezpieczeń Jack Lyndon stwierdził, że zmniejszenie liczby wypadków dzięki wprowadzeniu stopniowego systemu prawa jazdy nie tylko zmniejszyłoby

liczbę zabitych i rannych w wypadkach drogowych, ale pozwoliłoby także na zmniejszenie różnicy opłat ubezpieczeniowych, która obecnie istnieje pomiędzy doświadczonymi i niedoświadczonymi kierowcami.

PORECESYJNE ŻNIWO

W lipcu liczba bankructw wyniosła 6106 i była wyższa niż w czerwcu o 7%. W lipcu ubiegłego roku liczba bankructw była o 48% niższa. Łącznie w pierwszych siedmiu miesiącach br. odnotowano 43 709 bankructw biznesowych i personalnych - o 15 873 więcej niż w tym samym okresie ubiegłego roku. Zdaniem ekonomistów liczba bankructw pomimo zakończenia się recesji będzie wysoka prawdopodobnie do końca tego roku. Wzrost ekonomiczny jest zbyt powolny, aby wszystkie biznesy dotknięte recesją zdołałyby wyjść z kłopotów finansowych.

ZA DUŻO ZNAKÓW STOP

Radni miejscy w Toronto mają wkrótce zdecydować czy należy zlikwidować około 10% znaków drogowych stop w Toronto. W całym mieście jest około 4800 tych znaków, a przeciętnie przybywa rocznie 120 nowych. Zdaniem ekspertów większość z nich jest z punktu widzenia bezpieczeństwa ruchu drogowego bezużyteczna - pojawiają się głównie w celu zadowolenia mieszkańców ulicy bądź skrzyżowania, którzy pragną w ten sposób wpłynąć na zmniejszenie przejeżdżających w pobliżu ich domów samochodów. Wiadomo, że część kierowców unika dróg z nadmierną ilością znaków stop. Eksperci utrzymują, że około 10% znaków stop w Toronto - głównie znaki stop all way - może być zlikwidowanych. Wskazują, że powinno to nastąpić, gdyż rocznie zmniejszy to emisję dwutlenku węgla do atmosfery o 21 tys. ton, a innych trujących środowisko składników o 2160 ton, zmniejszy także spalanie benzyny w mieście o 9 mln litrów (za trzymania samochodu i ruszanie z zera więcej benzyny niż normalna

Exner

Gervais

jazda). "To tak jak byśmy zmniejszyli liczbę samochodów na ulicach naszego miasta o około 6000" - podał dyrektor Miejskiego Wydziału Robót Publicznych i Środowiska Nick Vardin. Wyraził on nadzieję, że radni wypowiedzą się za likwidacją 10% znaków stop, ale podkreślił zarazem, że zdaje sobie sprawę, że reprezentują zdanie swych wyborców w imieniu których zabiegali i zabiegają o dodanie nowych znaków stop.

JAK BIJA TO NA POLICJĘ

Guill Archambault, przewodniczący 126-tysięcznego ontaryjskiego związku zawodowego nauczycieli (Ontario Teachers' Federation) powiedział, że do tej pory nauczyciele zaatakowani fizycznie i słownie przez uczniów tradycyjnie unikali zgłoszenia incydentów na policję. Jednakże w związku z olbrzymią liczbą tych ataków w ostatnich latach od tradycji tej trzeba odstąpić. Archambault podał, że w latach 1987/88 i 1988/89 w 881 szkołach podstawowych i średnich w Ontario zanotowano 441 przypadków napaści fizycznych (ugryzienie, kopnięcie, uderzenie, posłuszenie się nożem, gaśnicą, drągłem, itp.) - co stanowi 150% wzrost w porównaniu z dwoma latami poprzednimi. O 50% wzrosła także liczba napaści lżejszych takich jak przeklinanie, grożenie, nękające telefony, niesubordynacja, zniszczenie własności nauczyciela - jak ubranie, samochód, dom. W latach 87/88 i 88/89 liczba tych incydentów wyniosła 6342. Archambault podkreślił, że są to dane niepełne, gdyż nie zostały zebrane we wszystkich szkołach Ontario, ponadto nie wszystkie przypadki są zgłaszane dyrektorowi szkoły. Archambault powiedział także, że w ostatnich latach zwiększyła się liczba młodzieży przynoszącej do szkoły broń łączną z bronią palną, coraz więcej uczniów posługuje się językiem wulgarnym i przekleństwami, w szkołach średnich narastają przypadki pijaństwa i zażywania narkotyków, rodzice uczniów coraz częściej zajmują ne-

gatywną postawę wobec władz szkoły. Ontaryjski minister edukacji Marion Boyd powiedziała, że w przypadku napaści fizycznych nauczyciele powinni zgłaszać sprawę na policję. "Napaść fizyczna jest przestępstwem i należy pokazać jasno, że nie tolerujemy takiego zachowania" - zaznaczyła Boyd.

BANKI KANADYJSKIE

Brytyjski magazyn "The Banker" podał coroczną listę 1000 największych banków na świecie. 5 kanadyjskich banków uplasowało się pod względem posiadanego kapitału na następujących pozycjach: Royal Bank - 40 (4,73 mld US), Canadian Imperial Bank of Commerce - 45 (4,5 mld), Toronto Dominion - 51, Bank of Montreal - 70, Bank of Nova Scotia - 74. Pierwsze cztery miejsca okupują banki japońskie na czele z Osaka's Sumimoto (15,74 mld) i Tokyo's Dai-ichi (14,77 mld). Największym bankiem europejskim jest Union Bank of Switzerland - piąty na liście światowej (13,22 mld). Największy bank amerykański Citicorp jest 21 na liście (7,35 mld).

GST ZWIĘKSZA DRUGI OBIEG GOSPODARCZY

John Bulloch, przewodniczący 88-tysięcznej Kanadyjskiej Federacji Niezależnego Biznesu powiedział, że z badań przeprowadzonych na zlecenie federacji wynika, że GST spowodował zwiększenie drugiego obiegu gospodarczego. Zdaniem Bullocha wszystko wskazuje na to, że coraz więcej osób dokonuje transakcji biznesowych metodą wymiany dóbr i usług oraz bez wystawiania rachunków, na których trzeba od chwili wprowadzenia podatku federalnego doliczać do sumy 7% GST. Zdaniem Bullocha część biznesmenów niewątpliwie przeszła na rozliczenia gotówkowe z ręki do ręki, zwiększając zasięg podziemnej działalności gospodarczej w Kanadzie. Nie wystawianie rachunków, a więc nie pobieranie GST i nie zgłaszanie dochodów staje się obecnie modą. Peter Wood ze znanej kanadyjskiej firmy księ-

gowości Ernst and Young twierdzi, że jest jeszcze za wcześnie, aby w pełni oszacować występujące z powodu GST tendencje - czy podatek zwiększa sferę drugiego obiegu czy też przeciwnie zmniejsza ją na co liczył m.in. rząd wprowadzając podatek. Doug Rollins z Revenue Canada podał, że numer rejestracyjny GST uzyskało więcej biznesmenów niż urząd się spodziewał, co, jego zdaniem, jest dobrym wskaźnikiem na to, że generalnie ludzie nie zeszli do podziemia.

NIE JESTEŚMY OSZCZĘDNI

Sondaż Gallupa pokazał, że Kanadyjczycy nie są szczególnie oszczędni. 60% Kanadyjczyków nie posiada żadnego regularnego programu oszczędzania. Wśród tych, którzy regularnie oszczędzają 37% oszczędza mniej niż 2000 dol. rocznie, a jedynie 12% więcej niż 5000. 35% Kanadyjczyków nie ma żadnych własnych oszczędności. Zdaniem Wayne'a Walkera, wicedyrektora Investors Group, podstawowym błędem popełnianym przez Kanadyjczyków jest odkładanie decyzji o regularnym oszczędzaniu na przyszłość - jak tylko trochę więcej zarobię wtedy odłożę. Tymczasem, gdy nadchodzi ten moment Kanadyjczycy zwiększają swe wydatki przyrzekając sobie, że rozpoczną oszczędzanie następnym razem, gdy będą więcej zarabiali. I tak w kółko macieju. Walker utrzymuje, że najłatwiejszą drogą regularnego oszczędzania jest wypłacanie sobie z każdej zarobionej sumy pensji oszczędnościowej, a dopiero potem planowanie wydatków.

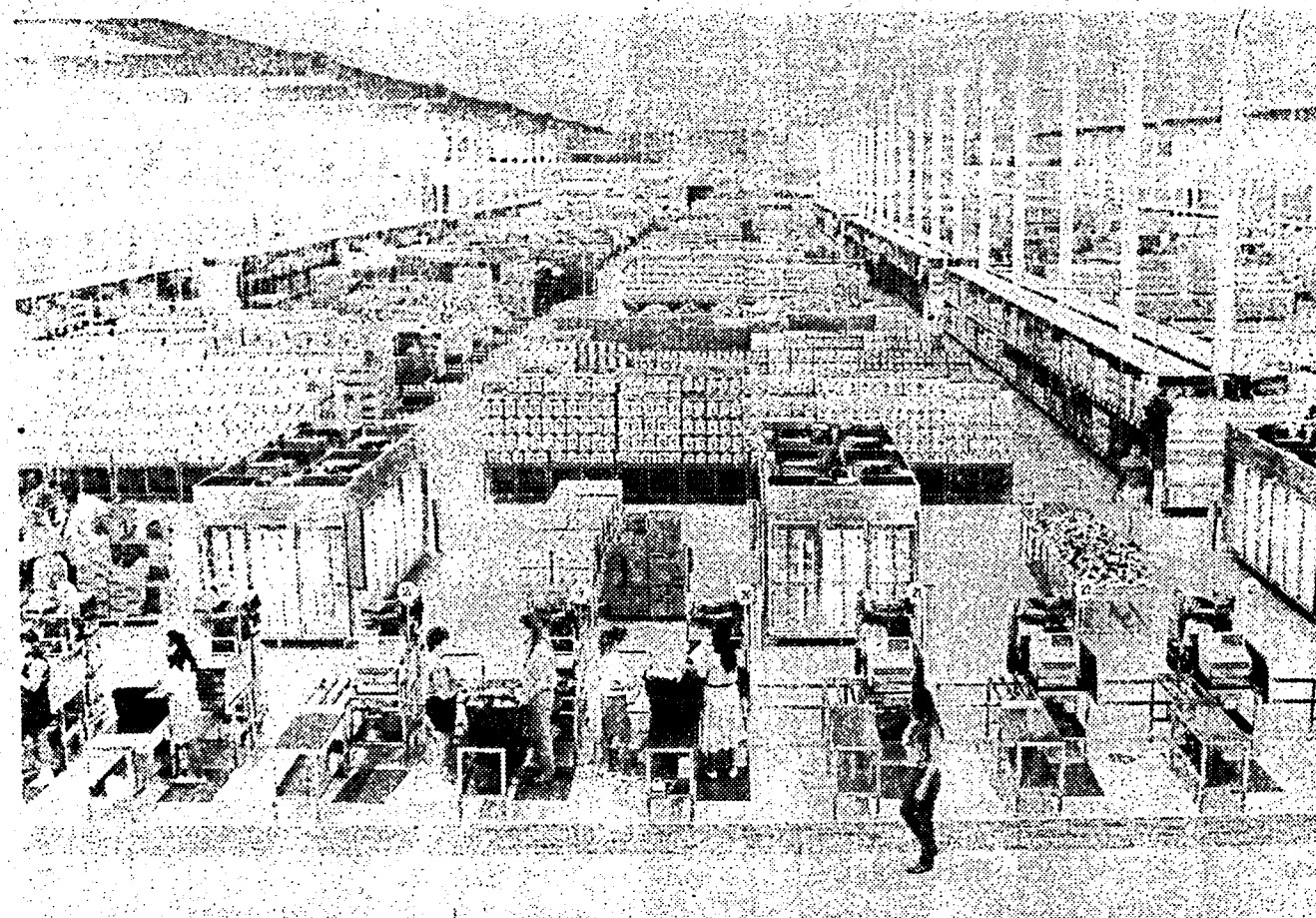
PIERŚ PIERSI RÓWNA

19-letnia studentka Uniwersytetu w Guelph Gwen Jacob została zaarrestowana przez policję, gdy spacerowała po ulicach Guelph obnażona do pasa. Policja oskarżyła ją o nieprzyzwoite zachowanie się w miejscu publicznym. Sąd w Guelph wyznaczył datę procesu na 30 października. Jacob powiedziała, że

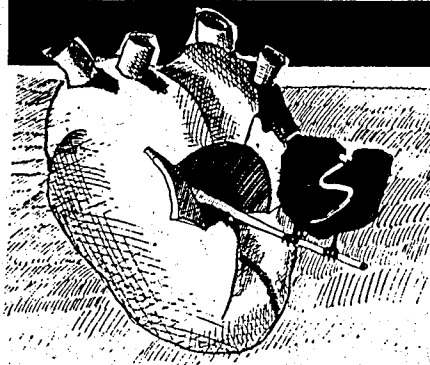
będzie walczyć w sądzie o uniewinnienie. Zgadza się z tym, że szła w stroju topless ulicą, ale twierdzi, że nie popełniła w najmniejszym stopniu jakiegokolwiek nieprzyzwoitego czynu. Dlatego też nie zgodziła się na zaproponowaną przez policję umowę, że oskarżenie zostanie wycofane pod warunkiem, że obieca, iż nie będzie ponownie przebywać w miejscu publicznym z gołymi piersiami. Jacob utrzymuje, że ma prawo być do pasa nieubrana, to co robią w upalne dni mężczyźni. Według Jacob kanadyjska konstytucja nie zezwala na dyskryminację ze względu na płeć, dlatego

uczyni z sali sądowej miejsce walki o prawo kobiet do odsłaniania piersi zwłaszcza w upalne dni. Jacob uważa, że została zaarrestowana tylko dlatego, że jest kobietą. W tym samym upalnym dniu po ulicach chodziło wielu rozebranych do pasa mężczyzn i żaden z nich nie został zatrzymany. "Można się wściec - dodała - że piersi kobiece uchodzą w naszym społeczeństwie za seksualne tabu, gdy w rzeczywistości stanowią powiększone gruczoły mleczne". Piersi w końcu wyjaśniła - to nie to samo co genitalia i nie ma w nich takiego ładunku intymności. Według policji Jacob znaj-

dowała się z odsłoniętymi piersiami w miejscu publicznym przez kilka godzin w ciągu dwóch dni. Policja zaarrestowała ją po otrzymaniu kilku skarg od obywateli, że muszą trzymać dzieci w domu, aby nie były narażone na widok półnagiej Jacob. Jacob utrzymuje, że będzie walczyć o prawo kobiet do odsłaniania piersi i że jest pewna, iż wszyscy się do nich przyzwyczają jak tylko większa liczba kobiet nie pozwoli się dyskryminować i gdy będzie miała ochotę wybić strój topless.

W Cambridge w Ontario został otwarty największy na świecie sklep spożywczy. Kolejny supersam kanadyjskiej firmy Knob Hill Farms ma powierzchnię 31,6 km kw. (obszar prawie 4 boisk futbolowych), a najdłuższa lada mięsna ma długość 152 metrów. Dotychczasowy rekordzista należy także do Knob Hill Farm's. Jeden z jej supersamów w Toronto (Weston Rd. i Hwy 401) liczy sobie 27,87 km kw. powierzchnię.

POLITYKA

Awantura o rząd

Podczas sejmowej debaty nad zmianą ustawy budżetowej posłanka Wiesława Ziółkowska z Poselskiego Klubu Pracy zgłosiła wniosek o odwołanie rządu i powierzenie mu pełnienia obowiązków do czasu powołania nowego gabinetu.

Ziółkowska wyjaśniła, że domaga się odwołania rządu, gdyż prowadził on katastrofalną politykę finansową. Wicepremier i minister finansów Leszek Balcerowicz stwierdził, że deficyt państwa, który ma wynieść w tym roku 24 biliony złotych, można opanować tylko poprzez kontrolę wydatków. Trudno przewidywać wzrost dochodów budżetu w drugim półroczu i w przyszłym roku. Rząd gwarantuje jednak wypłaty z ubezpieczeń społecznych i wynagrodzeń w sferze budżetowej.

"Bardzo pragnąłbym zakończyć to wystąpienie stwierdzeniem - powiedział w Sejmie Leszek Balcerowicz że proponowane ograniczenia w finansach państwa są tylko przejściowe, że w przyszłym roku będziemy już podlegać znacznie słabszym rygorom. Tego jednak nie mogę powiedzieć. Wręcz przeciwnie. Uważam za swój obowiązek poinformować Wysoką Izbę, że z prac prowadzonych nad budżetem do 1992 r. wynika groźna możliwość zaostrożenia się problemu".

Przedstawiciele klubów parlamentarnych ostro skrytykowali zmiany w budżecie. Stwierdzali, że zawala się jeden z głównych filarów, na którym opierała się dotychczasowa polityka finansowa państwa, czyli zasada zrównoważonego budżetu.

MAREK POPLAWSKI

W odpowiedzi na brak zgody parlamentu na cięcia budżetowe premier Bielecki sam zgłosił dymisję całego rządu (uprzedzając głosowanie wniosku Ziółkowskiej).

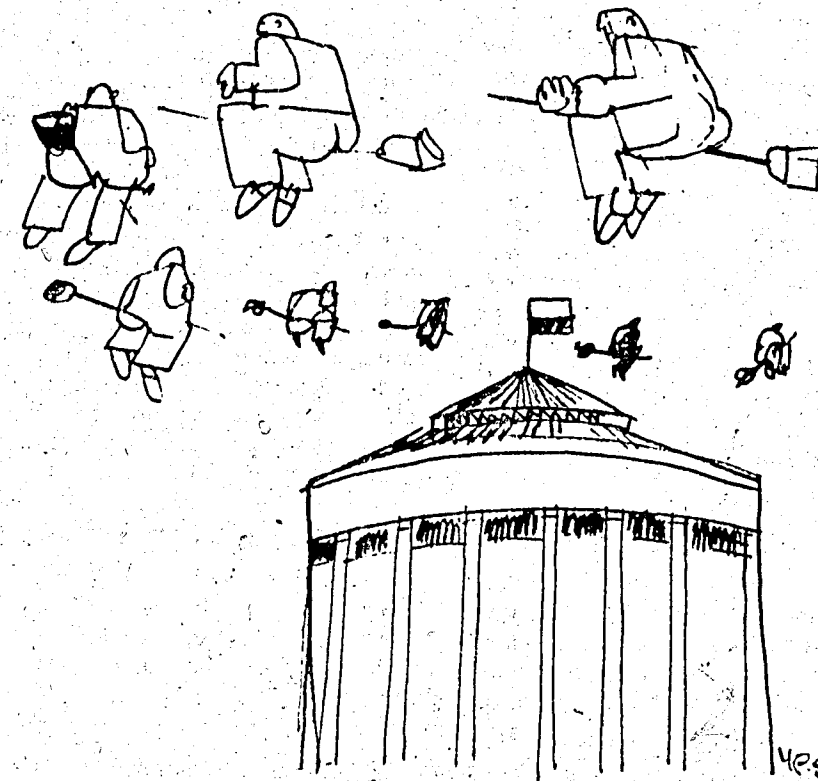
Rzecznik prezydenta A. Drzycki stwierdził, że "do kontraktaku przystąpiły siły, najogólniej rzecz biorąc, identyfikujące się ze starym systemem. Sprzyja tej akcji układ sił w "kontraktowym" Sejmie". Poseł Bentkowski z PSL powiedział: "Musimy się przyzwyczaić do tego, że rządy będą się u nas zmieniały stosunkowo często. To nie powinno mieć żadnego negatywnego wpływu na gospodarkę kraju". Poseł Robakowski z OKP: "Uważam wniosek posłanki Ziółkowskiej za awanturnictwo polityczne. Cel tego jest jeden - destabilizacja państwa". Ryszard Bugaj z "Solidarności Pracy": "Nie ma dziś możliwości zasadniczej rekonstrukcji gabinetu, niezależnie od różnic w poglądach. Jestem przeciwny wnioskowi o dymisję".

Sejm nie przyjął złożonej przez rząd dymisji.

Za odrzuceniem dymisji czyli pozostawieniem rządu głosowało 211 posłów, przeciw rządowi było 114, 28 wstrzymało się, a 7 głosów było nieważnych. Głosowanie było imienne: za dymisją głosowało 50 posłów z Klubu Lewicy Demokratycznej (b. PZPR), 46 z Polskiego Stronnictwa Ludowego, 13 z Klubu Pracy (b. Unia Socjaldemokratyczna), 2 z Unii Chrześcijańsko-Społecznej i 3 niezrzeszonych. Za rządem opowiedzieli się wszyscy biorący udział w głosowaniu posłowie z Obywatelskiego Klubu Parlamentarnego, Unii Demokratycznej i Solidarności Pracy.

Władza wykonawcza chce się wzmocnić

Rząd zwrócił się do Sejmu o przyznanie nadzwyczajnych uprawnień na okres do trzech miesięcy po rozpoczęciu prac przez nowy parlament:

P O L S K A

- rząd miałby prawo wydawać rozporządzenia ustawodawcze, które ustanawiałyby nowe prawa, a zmieniały lub uchylały stare; nie wymagałyby one zatwierdzenia przez Sejm, ani podpisu prezydenta;

- obecny Sejm nie miałby prawa powoływania i odwoływania rządu, a do czasu zebrania się nowego parlamentu członków Rady Ministrów zmieniałby na wniosek premiera prezydent;

- rozporządzenia rządowe nie mogłyby dotyczyć: zmian konstytucji, przyszłorocznego budżetu, nowych podatków od osób fizycznych, spraw partii-stowarzyszeń-związków zawodowych, stanu wyjątkowego i wojennego, rozporządzeń prezydenta, ustroju sądów i trybunałów różnego szczebla oraz NIK, zasady niezawisłości sędziów, stosunków państwo-Kościół, nietykalności osobistej, nienaruszalności mieszkań-tajemnicy korespondencji, godła-barw-hymnu RP; we wszystkich innych sprawach inicjatywa ustawodawcza przysługiwałaby wyłącznie Radzie Ministrów, a Sejm zawiesiłby prace nad ustawami dotyczącymi i dziedzin, w których rząd otrzymał nadzwyczajne upoważnienia.

O zgodności rozporządzeń rządu z obowiązującym porządkiem prawnym decydowałby Trybunał Konstytucyjny. Sejmowi przysługiwałoby prawo całkowitego uchylenia rozporządzenia (osobna ustawa), ale nie mógłby go zmieniać. Projekt nosi nazwę "Ustawy Konstytucyjnej o wydawaniu przez Radę Ministrów rozporządzeń z mocą ustawy" i ma w zamierzeniu rangę równą Konstytucji RP.

Armia hibernuje

Minister obrony Piotr Kołodziejczyk i minister stanu (od obrony w Belwederze) Lech Kaczyński zaalarmowali, że proponowane obniżenie wydatków wojskowych wprowadza armię w stan hibernacji. Minister Kołodziejczyk poinformował, że w sierpniu 39 tys. poborowych wyjdzie do cywila dwa miesiące przed końcem służby, a 20 tys. poborowych będzie miało odroczoną służbę. Lech

Rys. Jędrzej LANIECKI

Kaczyński powiedział, że Polsce siły zbrojne są teraz znacznie potrzebniejsze niż kiedyś, bo liczyć można tylko na siebie.

Silni, zwarczi, gotowi

"W czasie moskiewskiego puczu polskie siły zbrojne były w pełnym pogotowiu. Żadna dywizja sowiecka nie weszłaby na terytorium Polski" - powiedział minister obrony narodowej Piotr Kołodziejczyk. "W jednostkach wojskowych znajdowały się zalakowane koperty z rozkazami na wypadek interwencji sowieckiej".

Potrzebne ustawodawstwo antykryzysowe

Senat podjął uchwałę, w której stwierdził, że w związku z załamaniem budżetu państwa oraz sytuacją ekonomiczną, społeczną i polityczną kraju należy podjąć w trybie pilnym prace nad przygotowaniem ustawodawstwa antykrzysowego przewidującego m.in. szczególne uprawnienia dla rządu w ściśle określonym zakresie. Pozwoli to na przyspiesze-

Pierwsza Lotwa

Delegacja polskiego MSZ złożyła wizytę w Rydze, Wilnie i Tallinie składając ofertę ustanowienia stosunków między państwowych i przywrócenia stosunków dyplomatycznych. 31 sierpnia pozytywnie odpowiedziała Lotwa.

Waleśa naciska Gorbaczowa w sprawie wycofania wojsk sowieckich

Prezydent Lech Wałęsa odbył 28 sierpnia rozmowę telefoniczną z prezydentem ZSSR Gorbaczowem. Oto fragmenty:

Wałęsa: ... Na dziś mamy dwa duże problemy i kłopoty. Chciałbym, żeby pan prezydent nas zrozumiał, że sprawa wycofania wojsk sowiec-

kich jest dla nas sprawą ważną. I tu trzeba zrobić maksymalnie dużo i możliwie szybko. Ale nie mniej ważna jest współpraca gospodarcza. Dziś mamy bardzo niebezpieczną sytuację w Polsce. Sprzedaliśmy dla was za 200 mln dolarów towar i nie mamy pieniędzy. Dodatkowo na 200 mln dolarów mamy wyprodukowany dla was towar zgodnie z umowami. Pod koniec roku będzie ok. miliarda dolarów, których nie możemy od was dostać. Rozumiem skomplikowaną sytuację, bo sam przecież to przechodzę. Ale musimy znaleźć możliwości współpracy, by to równoważyć. To pomoże i waszym reformom i naszym. Wicepremier Balcerowicz będzie niedługo w Moskwie. Będzie na te tematy rozmawiał. Chciałbym, żeby inne tematy były podawane przez ambasadorów. Z ambasadorem Kaszlewem mam dobre stosunki i dobrze współpracujemy. Jeszcze raz chcę powiedzieć, że jesteśmy solidarni w tym trudnym okresie reform. Nasze - może nawet ociąganie - nie wynika z tego, że nie chcemy większej przyjaźni. Chcemy tylko jak najmniej przeszkadzać. Nie chcemy się mieszać w wewnętrzne sprawy Związku Sowieckiego. Oddaję głos panu prezydentowi.

Gorbaczow: ... Chcemy być przyjaciółmi. Chcemy być dobrymi sąsiadami. Chcemy współpracy. I sądzę, że ma pan rację, że skoro taka jest logika obiektywna, to rzeczywiście tak nam się sprawy ułożą, jak pan mówił. Zrzućmy teraz dużo z tego mechanizmu, który pozwalał utrzymywać współpracę z krajami Europy wschodniej, zaś przyjazd wicepremiera Balcerowicza pozwoli nam wszystko konkretnie ustalić. Chciałbym jedynie, by miał pan prezydent na uwadze, iż teraz cała nasza Rada Ministrów podaje się do dymisji i dlatego będzie potrzebny nam czas, tak aby wicepremier Balcerowicz mógł rzeczywiście nawiązać kontakty z ludźmi i z nimi później współpracować. Jesteśmy zainteresowani w tym, aby nasze stosunki ekonomiczne nabrały należnych wymiarów. ...

Po drugie, panie prezydencie, nie mamy tutaj żadnego innego podejś-

cia i rzeczywiście chcemy wojska jak najszybciej wycofać. Wiem, że w odpowiednich ministerstwach sprawa ta jest omawiana. Jedynie proszę pana prezydenta o zrozumienie, proszę jako sąsiad. Przecież to, co się u nas dzieje, dotknęło również bardzo mocno naszą armię i dlatego proszę o zrozumienie i zapewniam, że wszystko będziemy robić jak najszybciej".

Balcerowicz w Moskwie

Wicepremier Balcerowicz przebywał z oficjalną wizytą w Moskwie. Przekazał prezydentowi Jelcynowi list prezydenta Wałęsy z zaproszeniem do złożenia wizyty w Polsce. Odbił szereg rozmów na tematy gospodarcze i finansowe. Uzgadniał, że w ciągu miesiąca Polska i Rosja podpiszą umowę gospodarczą na przyszły rok. W ciągu dwóch tygodni powstanie komisja mieszana, która ureguluje sprawy płatności w handlu między stronami. W Królewcu powstanie strefa handlowa z udziałem przedsiębiorstw z obydwu krajów. W najbliższym czasie wspólne komisje zbadają możliwości lokowania rosyjskich inwestycji w Polsce i polskich w Rosji. Obie strony wyraziły wielkie zainteresowanie wspólnymi przedsięwzięciami.

Pogrzeb polskich jeńców z Ostaszkowa

31 sierpnia na terenie przysięgłego cmentarza w Miednoje zorganizowano uroczystości pogrzebowe szczątków polskich jeńców wojennych z obozu w Ostaszkowie, rozstrzelanych w 1940 roku przez NDWD.

W uroczystościach wzięli m.in. udział ministrowie spraw wewnętrznych H. Majewski, przedstawiciele parlamentu, delegacje MSZ, Urzędu ds. Kombatantów, Federacji Rodzin Katyńskich oraz przedstawiciele policji, Straży Granicznej, Urzędu Ochrony Państwa i Wojska Polskiego.

Do wyborów wystąpi

249 Konferencja plenarna Episkopatu Polski wydała komunikat, w którym usilnie zachęca się wiernych

do wzięcia licznego udziału w nadchodzących wyborach do parlamentu w poczuciu chrześcijańskiej odpowiedzialności za kształtowanie rzeczywistości ziemskiej.

Powstrzymywanie się od głosu jest też swojego rodzaju wyborem i może dać szansę wejścia do parlamentu tym ludziom, którzy stoją poza polską tradycją chrześcijańską, i którzy będą podejmować próby kształtowania państwa bez Boga i bez wartości, które przez tysiąclecie formowały polską państwowość i tożsamość narodową.

Ostatnie wydarzenia za polską granicą wschodnią dowodzą naocznie, że budowa państwa bez Boga nie wytrzymuje próby czasu.

Emeryci zagłuszyli prezydenta

Emeryci i renciści demonstrowali w Warszawie przed Urzędem Rady Ministrów (kilkuosobową delegację przyjął premier Bielecki), a następnie udali się przed Belweder. Prezydent Wałęsa polecił wypuścić demonstrujących na dziedziniec i próbował do nich przemówić: "Wyszedłem do państwa z wyciągniętą ręką. Zgadzam się, że jesteście niezadowoleni. Ja też nie. Ale w takich warunkach nikt nie usłyszy waszych rad".

Prezydenta zagłuszone skandowaniem: "precz z rządem", "precz z Wałęsą", "chcemy chleba".

Straż usunęła emerytów poza bramy Belwederu. Doszło do licznych przepychanek i drobnych poturbowań.

W oświadczeniu rzecznika prasowego prezydenta stwierdzono później, że manipulatorzy polityczni hasłami i okrzykami starali się poniżyć godność najwyższego urzędu państwa. "W tej sytuacji nie było żadnej możliwości przyjęcia przez prezydenta manifestujących i podjęcia z nimi rozmów" - napisano w oświadczeniu.

Renty za służbę w wojsku niemieckim

W Katowicach na spotkaniu ok. 2000 byłych żołnierzy Wehrmachtu podano, że byli żołnierze armii nie-

GOSPODARKA

Lot z Boeingiem

Polskie Linie Lotnicze LOT ostatecznie wybrały na partnera firmę amerykańską Boeing i podpisały kontrakt o wartości ponad 300 mln dol. Na początek nabędziemy 9 samolotów typu 737-400 i 737-500.

Poczta droższa

Od 1 września średnio o 50% zdrożały opłaty pocztowe. List miejscowy kosztuje 1 tysiąc zł (zamiast 700 zł), zamejskowy 1,5 tys., natomiast polecony - 2 tysiące złotych. Znaczek na kartkę pocztową kosztuje 1 tysiąc, wysłanie paczki do 1 kg - 5 tysięcy, od 10 do 15 kg - 25 tysięcy. Opłata za przekaz pieniężny do 10 tysięcy - 1,5 tys. zł, od 1 mln - 30 tys. zaś za każde następne 0,5 mln - 10 tys. złotych.

Oświata na zakręcie

Naukę rozpoczęło około 7 mln uczniów. "Obniżamy wydatki na oświatę o 2,7 proc. czyli o 1 bln 105 mld zł - poinformował minister oświaty Robert Głębocki.

Ministerstwo Edukacji Narodowej proponuje w nowym roku szkolnym zmniejszenie liczby lekcji o cztery godziny tygodniowo w każdej klasie we wszystkich typach szkół. Oszczędności będą dotyczyły także pracowników obsługi w szkołach - część osób będzie musiała pójść na urlopy bezpłatne. Kuratorzy zostaną zobowiązani do ograniczania wydatków.

"To są dramatyczne decyzje - powiedziała wiceminister Anna Radziwiłł - ale nie mamy innego wyjścia. Gwarantujemy pensje dla nauczycieli i ciągłość działania oświaty. Na pewno żaden etatowy nauczyciel nie zostanie zwolniony z pracy ...

W tym roku przyłożymy szczególną wagę do pewnych minimów programowych. Ich filozofia nie polega na tym, żeby udowadniać, że połowa klasy do niczego się nie nadaje. Przeciwnie, trzeba nauczyć przynajmniej tego minimum. (...) Szkoła jest w trudnej sytuacji więc tym bardziej trzeba ją lubić. Jak kogoś

bliskiego, który przeżywa ciężkie chwile".

OPINIE

Pozostawić tylko niektórych

Centrum Badań Opinii Społecznej zadało pytanie 1000 pełnoletnich Polaków jak powinien postąpić polski rząd, gdyby doszło do dużego napływu uchodźców z ZSSR:

- pozostawić w Polsce tylko niektórych - 50%;
- wszystkich odesłać z powrotem - 32%;
- wszystkim umożliwić pozostanie - 9%;
- trudno powiedzieć - 10%.

Jedynie samobójstwo

W miesięczniku "Twój Styl" jest rozmowa z Niną Andrycz pt. "Zawsze byłam królową". Fragment o polityce (N. Andrycz była żoną J. Cyrankiewicza): "W roku 1947 poślubiłam lidera niezależnej Polskiej Partii Socjalistycznej i oto na moich oczach ówczesna polityka sowieckiego faszyzmu kazała mi się co prędzej zjednoczyć w PPR. Może ktoś zapytać, czy istniało wówczas jakiegokolwiek inne wyjście z przymusowej sytuacji? Owszem - samobójstwo". Małżonkowie samobójstwa nie popełnili.

Nie dopuszczają

Szef Konfederacji Polski Niepodległej Leszek Moczulski skrytykował dwa kolejne rządy solidarnościowe - Mazowieckiego i Bieleckiego za to, że wykazały się pełną bezradnością i niekompetencją wobec polskiej gospodarki i wobec polskiego interesu narodowego. Do hasła: Balcerowicz musi odejść, należy dodać: Skubiszewski musi odejść - stwierdził Moczulski.

Oba rządy zachowywały się tak, jakby sytuacja międzynarodowa je zaskoczyła: zarówno zjednoczenie Niemiec, jak i rozpad ZSSR. Moczulski - jak oświadczył - przewidział te wydarzenia już w momencie powstania KPN w 1979 roku.

Niekompetencje obydwu rządów byłyby szybko zdemaskowane, gdyby KPN miała dostęp do telewizji. A z tym są - stwierdził szef Konfederacji - ogromne trudności, bo w Polsce robi się wszystko, żeby rząd był poza kontrolą społeczną.

mieckiej, którzy mieszkają na stałe w Polsce otrzymują rentę za służbę w Wehrmachcie jak również za ewentualnie związany z nią pobyt w obozach jenieckich.

Bez wiz do Szwajcarii

Minister Skubiszewski podpisał w Szwajcarii porozumienie o obustronnym zniesieniu wiz od dnia 3 września. Szwajcaria jest 19 krajem, który zniósł wizy dla Polaków.

Brygada antyterrorystyczna łamie strajk

Na wniosek władz Białegostoku oddziały prewencyjne policji i brygada antyterrorystyczna usunęły siłą ponad 100 strajkujących pracowników byłego MPK w Białymstoku. Według dowodzącego policją obyło się bez poważniejszych obrażeń, chociaż kilku kierowców broniło się za pomocą łańcuchów i łomów, które trzeba im było odebrać. Biuro Rady Politycznej KPN (której przedstawiciele uczestniczyli w strajku) oskarżyło policję o brutalne pobicie ponad 15 osób oraz kradzież 6 mln zł z funduszu strajkowego.

Premier dla Stara

Premier Bielecki i minister pracy Michał Boni zaproponowali w Starachowicach pakiet ratunkowy dla fabryki Star. Odbędzie się to podczas obrad zebranej tam Komisji Krajowej "S". "Nie jestem Edwardem Gierkiem, i nie przywożem w teczce gotowego rozwiązania, ale moi współpracownicy przygotowali bezprecedensowy program, który stanowi ryzyko dla finansów państwa, ale otwiera perspektywę dla tego przedsiębiorstwa i miasta" - powiedział premier. Podstawę projektu stanowią konwersja zadłużenia w bankach w zamian za udział w przedsiębiorstwie. Jeszcze miesiąc temu (31 lipca) premier odwiedził w tych samych Starachowicach, że niedopuszczalne jest aby Skarb Państwa dopłacał do fabryk o wielomilionowej wartości.

W Weimarze spotkali się ministrowie spraw zagranicznych: Francji - Roland Dumas, Polski - Krzysztof Skubiszewski i Niemiec - Hans-Dietrich Genscher. Uzgodnili oni zasady wspólnej polityki europejskiej ujmując je w 10-punktowym programie działania.

FRANCJA, POLSKA I NIEMCY ODPOWIEDZIALNE ZA EUROPE

1. Europa znajduje się w historycznym punkcie zwrotnym swojej historii. Jej narody i państwa weszły na drogę prowadzącą ku nowym formom współżycia. Jesteśmy świadomi, że Polacy, Niemcy i Francuzi są w sposób decydujący odpowiedzialni za sprawę powodzenia struktur sąsiedztwa europejskiego zdolnych przetrwać w przyszłości.

2. Stoimy teraz przed niepowtarzalną szansą rozwoju nowej Europy we wspólnej odpowiedzialności w duchu ludzkiej solidarności, świadomości zazębnienia się naszych losów i odziedziczonych podwalin wspólnych wartości. Naturalne pragnienie wszystkich narodów urzeczywistnienia demokracji, dobrobytu i bezpieczeństwa może spełnić się na dłuższą metę tylko dzięki działaniu zjednoczonych sił całej Europy.

3. Zadaniem chwili jest zacieśnienie sieci powiązań kooperacyjnych łączących się ze sobą narody i państwa na wszystkich płaszczyznach i w całej szerokości życia ponad niegdyś dzielącymi je granicami. Potrzebujemy różnorodnych stosunków w Europie i między jej regionami. Obywatele doświadczą fakt jednoczenia się Europy, zwłaszcza dzięki współpracy między regionami przygranicznymi. Współpraca taka stała się rzeczą normalną między Niemcami a Francją, a na granicy między Niemcami a Polską jest ona kluczem do przyszłej wspólnoty państw i ich obywateli. Będzie powstawać coraz więcej ogólnoeuropejskich struktur konfederacyjnych.

4. Siła nowej Europy polega na różnorodnej żywotności jej instytucji. Ich trzonem jest Wspólnota Europejska. Musi ona kontynuować swój proces integracji. Rada Europy jako gwarant praw człowieka, demokracji i praworządności w dalszym ciągu zyskuje na znaczeniu. Stabil-

ność w Europie pojmujemy w szerokim aspekcie, obejmującym także czynniki polityczne, bezpieczeństwa, gospodarcze, społeczne i ekologiczne. Każda z organizacji działających w tych dziedzinach posiada pewną część odpowiedzialności za tę stabilność.

5. Sojusz Północnoatlantycki i Unia Zachodnioeuropejska będą również w przyszłości odgrywać ważną rolę dla stabilności w Europie. Dla bezpieczeństwa Europy niezbędny będzie w przyszłości również wymiar transatlantycki, tzn. ścisła współpraca ze Stanami Zjednoczonymi i Kanadą.

6. Polacy, Niemcy i Francuzi wraz ze swoimi partnerami w procesie KBWE stworzyli wielkie, podstawowe dzieło, jakim jest "Karta Paryska". Na tej podstawie powinien rozwijać się europejski ład pokojowy. W tym związku szczególne znaczenie posiadają traktaty polityczne, jakie nasze państwa zawarły między sobą. W tym miejscu wymienić należy zwłaszcza układy, jakie Polska podpisała ostatnio z Francją (układ o przyjaźni i solidarności z dn. 9.4.1991 r.) i Niemcami (układ o dobrym sąsiedztwie i przyjacielskiej współpracy z 17.7.1991 r.).

7. Trzeba udzielić wszechstronnej pomocy reformującym się krajom środkowo- i wschodnioeuropejskim, w tym i Związkowi Sowieckiemu. Europy nie wolno podzielić nowymi granicami między bogactwem a biedą. Francja i Niemcy popierają wszelkie działania na rzecz doprowadzenia Polski i pozostałych nowych demokracji do Wspólnoty Europejskiej. Nalegają one na szybkie zawarcie układów o stowarzyszeniu z demokracjami Europy Środkowej i Wschodniej i wspierają rozwój dialogu politycznego. Otwarcie tym nowym demokracjom drogi ku peł-

nemu członkostwu pokrywa się z celami Wspólnoty Europejskiej.

8. Wezwania epoki przemysłowej wymagają odpowiedzi, które w regionie Europy można znaleźć tylko wspólnie. We wspólnym europejskim obszarze gospodarczym pragniemy realizować różnorodną współpracę. Należy podejmować konkretne i pożyteczne projekty, z których korzyści czerpać będą bezpośrednio mieszkańcy. Obejmuje to dziedzinę ochrony środowiska, technologii, infrastruktury, komunikacji, energetyki i kultury, w których następuje ważny dla przyszłości Europy rozwój wymagający działania w wymiarze ogólnoeuropejskim.

9. Wspólnym wysiłkiem musimy uczynić wszystko, aby stworzyć warunki egzystencji godne człowieka wszędzie tam, gdzie tylko żyją ludzie. Tylko w taki sposób możemy oszczędzić im losu uciekinierów i ruchów migracyjnych w i do Europy.

10. Dziś, w rocznicę urodzin Goethego, w dużej mierze uświadamiamy sobie, że kulturowa różnorodność Europy i kreatywność jej mieszkańców są najcenniejszym wspólnym dobrem. Życie kulturalne i pomyślność narodów Europy są ściśle ze sobą związane. Pielęgnacja bogatej spuścizny kulturalnej Europy jest naszym wspólnym celem. Sympozjum KBWE w Krakowie wypracowało w tej dziedzinie ważne podwaliny. Pragniemy wszechstronnej polityki współpracy w dziedzinie kultury, oświaty, nauki, środków przekazu i wymiany programów. Naszym dążeniem pozostanie wspieranie międzyludzkich kontaktów ponad krajami i barierami językowymi, gdzie tylko to jest możliwe.

Ministrowie postanowili spotykać się w przyszłości raz w roku lub, jeśli sytuacja w Europie tego by wymagała, na dodatkowym spotkaniu. Następne spotkanie odbędzie się w Paryżu.

Maciej Syrokomla-Syrokowski

Refleksje znad Jeziora Huron

Muszę dowiedzieć się, co oznacza „Cawaja”. Tu właśnie, w wypoczynkowej miejscowości Cawaja Beach, pośród buków, brzoź i sosen, przyjechałem spędzić tydzień urlopu. Biały parterowy domek z różowymi framugami ma swój wakacyjny wdzięk, ale i braki z punktu widzenia rozpieszczonego cywilizacją mieszczucha. Łazienka z ubikacją znajdują się na zewnątrz. Taki dosłowny wychodek, tyle że luksusowy, nowoczesny, z natryskiem i sedesem. Ze względów sanitarnych – bo jezioro znajduje się tuż, tuż – trzeba korzystać z szamba, do którego splukuje wodę elektryczna pompa, która ma to do siebie, że się czasem zacina. Zdarza się, że brakuje wody ciepłej, bo nie nadają grzałki w bojlerze. Ale

za to dwusypialniowy domek pobudowany został na dużym terenie, na którym (poza wychodkiem) jest miejsce na dwa namioty, ognisko, i kilka zaparkowanych samochodów. A nieopodal zejście na plażę, gdzie po drodze mijają się sklepik z artykułami pierwszej potrzeby, prowadzony przez urodzonych w Kanadzie Polaków.

Rodacy nasi dzielnie podbijają indiańskie jezioro Huron. Szczególnie w soboty i niedziele słyszy się polski język, mówiony lepiej przez dorosłych emigrantów lat ostatnich, gorzej przez zatracone polskość dzieci. Poza Anglosasami osiedlili się tutaj także Ukraińcy. A musi ich być raczej sporo, bo pobudowali niedaleko śliczną, drewnianą świątynię, połyskującą mosiężną blachą kopuł, nowoczesną, ale jakże bardzo przypominającą cerkiewki bieszczad-

zkie. Pachnąca jeszcze świeżością, postawiona została przez wiernych, którzy w niedzielę ledwo się w niej mieszczą. Poświęcona jest skandynawskimi założycielom Rusi Kijowskiej, którzy rozpoczęli pierwszą ruską dynastię Rurikowiczów. Włodzimierz i Olga zapoczątkowali też bizantyjskie chrześcijaństwo i dzięki temu dostali się do

panteonu prawosławnych świętych. Najbliższy polski kościół to chyba świątynia w Midland, znajdująca się kilkanaście kilometrów na północ, gdzie różne nacje mają wokół niej swoje kaplice polowe, łącznie z Polakami, którzy oczywiście poświęcili swoją ciemnocielej Matce Boskiej Częstochowskiej.

Osada Cawaja Beach jest właściwie częścią nieprzerwanego ciągu domków wczasowych wokół zatoki Georgian Bay, wzdłuż wielokilometrowego poligonu dla plażowiczów, biorącego swój początek w znanej Wasaga Beach. Wiele z tych konstrukcji, zwłaszcza starszych, to skromne budki, czasami oblicowane pasami izolującej aluminiowej blachy. Zdarzają się jednak i zgrabne domki, przede wszystkim z cedrowego drewna, a nawet i z klinkierowych cegieł, tyle że nie tynkowanych i

kładzionych tylko jedną, zewnętrzną warstwą, pokrywającą drewnianą konstrukcję. Z roku na rok wzrasta zainteresowanie tym, by posiadać własną dachę nad wodą, za czym idą ceny. W tej chwili w Kanadzie panuje recesja, a zatem i przestój na nieruchomościowym rynku, toteż tablice „For Sale” długo wiszą na przydrożnych drzewach.

Jezioro Huron bierze swą nazwę od indiańskich mieszkańców, posługujących się jednym z języków irokezkich. W momencie zetknięcia z białymi przybyszami na tym terenie obliczano ich na dobre 18 tysięcy. Tworzyli dość zwartą federację, założoną w celach obrony przed Algonkinami, która nie oparła się jednak najazdom Irokezów z grupy Siedmiu Narodów w międzyplemiennych walkach XVII wieku. Odpowiedzialni oni są za śmierć ośmiu jezuitów-misjonarzy,

których podobno, po strasznych torturach, Indianie zjedli. Dla Papieża Jana Pawła II było to na tyle nieprzyzwołe, że postanowił ich kanonizować, a nawet do Midland specjalnie w tym celu przyjechał. Na cześć męczenników pobudowana została kamienna świątynia; na cześć Huronów - rekonstrukcja „długich domów” i wigwamów indiańskiej wioski. Pierwsze kontakty z czerwonoskórymi doczekały się jednego chyba z najpiękniejszych skansenów na świecie w postaci otoczonej ostrokołem osady jezuitów-misjonarzy, nazwanej „Matka Boska wśród Huronów”.

Sześć razy mniejsze od Morza Bałtyckiego, ale jako jezioro piate pod względem wielkości na świecie, Huron wyrzusza się na wschodzie ogromną zatoką Georgian Bay, nazwaną tak na cześć angielskiego

Dokończenie na str. 33

RANY PO KOMUNIE

Im głębiej w demokrację, tym krótsza pamięć. A jednocześnie tym większy radykalizm w wystąpieniach przeciw niektórym działaczom opozycji lat siedemdziesiątych i osiemdziesiątych, bez których upartej i wówczas raczej ryzykownej pracy nie mielibyśmy dziś tego, co mamy. To, co mamy, jest co prawda niedoskonałe i wymaga daleko idących ulepszeń, jednakże jest i tak o parę zasadniczo wysokich stopni lepsze niż to, co mielibyśmy czy raczej to, co nam zgotowano.

Ale któż to nam zgotował? Już słyszę bardzo odkrywczą odpowiedź: komuna! No pewnie, że komuna, ale co to znaczy? Bo dziś nagle się okazuje, że - pomijając najwyższy aparat partyjny z czasów owych - komunistów w PRL nie było. Nie było członków partii. Nikt nie kolaborował z czerwonymi, wszyscy byli w opozycji. Zawsze: od 1945 roku, albo nawet wcześniej. Z kimkolwiek dziś się rozmawia, okazuje się, że ów ktośkolwiek był przeciwny. Od urodzenia. Wysysał to z mlekiem matki, która także była antykomunistką. Kto więc, do jasnej cholery tą komunę robił? I tu okazuje się, że odpowiedź także jest prosta: Ruscy. Ruscy to robili. Bez nich komuna by się w Polsce dnia nie utrzymała i nie byłoby żadnego PRL-u. I muszę powiedzieć, że mi to wszystko bardzo odpowiada, a to dlatego, że ja lubię bajki.

W bajkach dzieją się rzeczy cudowne i niewiarygodne, a mimo to uzyskują wiarygodność i wydają się realistyczne. I tak oto namnożyło się dziś od kobiecín i facetów obnoszących rany po komunie. Rozdzielają gęby i belkoczą, zwłaszcza przy wódeczce, mroźkowskie: "Wybili, panie, wybili", ukazując przy tym - no, nie

dziury przecież - sztuczne szczęki. Nie mogli zostać naczelnikami wydziałów, tylko dyrektorami. Bo nie mieli legitymacji. Nie zostawiali dyrektorami, lecz tylko wicedyrektorami. Bo nie mieli legitymacji. Niezłym dowcipem by było ogłoszenie pełnej listy członków partii za te minione lata - łącznie z tymi z SD i ZSL. I z PAX-u, a jakże. Ubaw byłby po pachy.

I tylko mnie proszę nie porównywać z tymi chłopakami z Porozumienia Centrum, którzy radośnie bredzą o dekomunizacji. Ja wcale tego nie chcę, ja tylko chcę pokazać, co by się działo, gdyby... Nie jestem zwolennikiem grzebania ludziom w życiorysach. Przecież w dodatku "legitymacja" to jeszcze nie wszystko. A mało to było "delegowanych do bycia bezpartyjnym"? A mało to było zwykłej służalczości? Jestem pewien, że gdyby odcyfrowano donosy składane na siebie wzajemnie do ubecji czy potem esbecji, okazałoby się, że wiele z nich to wcale nie preparowane przez współpracowników tych służb raporty, lecz "z dobroci serca" wysyłane anonimowo, dzięki którym załatwiali się jakieś prywatne porachunki. Ludzie są tylko ludźmi. Opowiadał mi ktoś z AK, jak to w czasie okupacji hitlerowskiej trzeba było powołać cały zespół do wylapywania na pocztę donosów, jakie na siebie nawzajem do władz niemieckich ślali nasi rodacy. I za komunę było podobnie, nie ma się co łudzić.

Co mnie natomiast wkurza okrutnie, to fakt, że cała masa nowo wykreowanych działaczy, o których cicho było w czasach, gdy tworzono opozycję, dziś radośnie potępia Adama Michnika za "lewicowość", zaś Tadeuszowi Mazowieckiemu wmawia jak w chorego jajko, że mia-

nowicie zawiera jakieś tajne układy z postkomuną. Gdzie byli ci waleczni zwolennicy prawicowych rozwiązań w tym czasie, gdy inni siedzieli za to, że się potrafil przeciwwstawić komunizm? I znów - nie o rozliczenia mi tutaj chodzi, wszystkich rozliczyć się nie da i, jak słusznie ktoś kiedyś powiedział, afera typu Watergate w Polsce pozostawiłaby niewielu czystych, z trudem chyba doliczylibyśmy się owych dziesięciu sprawiedliwych. Chodzi mi tylko o zachowanie podstawowych zasad moralnych, o minimum skromności i większą godność naszego życia politycznego. Nie to, bym był przeciw najostrzejszym nawet polemikom. Nie, bym się przeciwstawiał krytyce poczynań dawnych bohaterów opozycji. Żyjemy w nowym kraju, trzeba patrzeć do przodu, a nie do tyłu, zając się przeszłością, a nie tkwić w tym, co było - a właśnie to drugie proponują mi rycerze "dekomunizacji". Chodzi mi o to, by nie posługiwać się nie opartymi na faktach, wyssanymi często z palca pomówieniami. Chodzi mi o konkrety i minimum kultury politycznej. Można, oczywiście, podgrzewać atmosferę żonglując słówkami w rodzaju "lewicowy", ale to nie zastąpi konieczności artykułowania własnego programu.

Musimy się nauczyć opowiadać nie przeciw czemuś, lecz za czymś, musimy wyjść z destrukcyjnego stylu myślenia i przestawić się na umiejętność konstruowania czegoś nowego. Konieczne jest w Polsce wydobycie się z przestrzeni nieustannej podejrzliwości i zastępowania kompetencji życiorysami opozycyjnymi. Tak się niczego nie zbuduje, co najwyżej wykopie się kolejny dół, z którego już nic nas nie wydobydzie. Wbrew pozorom Polska nie ma zbyt

dużo czasu, by załapać się na europejski ekspres, który mknie ku zupełnie innej formule funkcjonowania państw kontynentu. Możemy, oczywiście, pozostać dumnym i strzegącym pilnie swej zaścianowości skansenem Europy, to może być nawet turystycznie atrakcyjne, ale żyć ludziom w kraju nie pomoże. I nie brak głosów, które do budowy tego skansenu nawołują. Jak choćby te wypowiedzi, które skrytykowały ostatnio premiera Bieleckiego za wsparcie dla koncepcji myślenia w skali regionalnej: nasi dzielni narodowcy dopatrzili się w tym - oczywiście! - uległości wobec niemieckich podstępów zmierzających do rozparcelowania ukochanej Ojczyzny i poddania jej w ten sposób, poprzez osłabienie silnej władzy centralnej, obcym, a może i wrażym wpływom.

A nie jest to styl myślenia tak znów bardzo odosobniony, choć może nie wszędzie otrzymuje tak wyrazistą ideologiczną formę. Oto niedawno, podczas pobytu w Warszawie, rozmawiając o pomysłach utworzenia różnych inicjatyw niemiecko-polskich w sferze kultury (broń Boże gospodarki, to by dopiero było...) usłyszałem od osoby skądinąd inteligentnej i umiejącej myśleć w szerszych niż nacjonalistyczne perspektywach, że powinienem uważać z moją "germanofilią". Że nie powinienem tym wrednym Niemcom ufać. Że lepiej zachować dystans i nawet stracić, niż zyskać z tak niepewnym partnerem, który wiele razy w historii dowiódł, że jedynym celem jego istnienia jest likwidacja Polski i polskości. Przyznam, że mnie to zabolalo - nie określenie mnie jako "germanofila", którym jako żywo nie jestem (jestem tylko realistą), lecz fakt, że te słowa usłyszałem od osoby, której nie sposób posądzać o nacjonalizm czy szowinizm. Jeśli na tym pozłomie jest tak źle, to jak źle musi być gdzie indziej? Wolę na to pytanie nie odpowiadać.

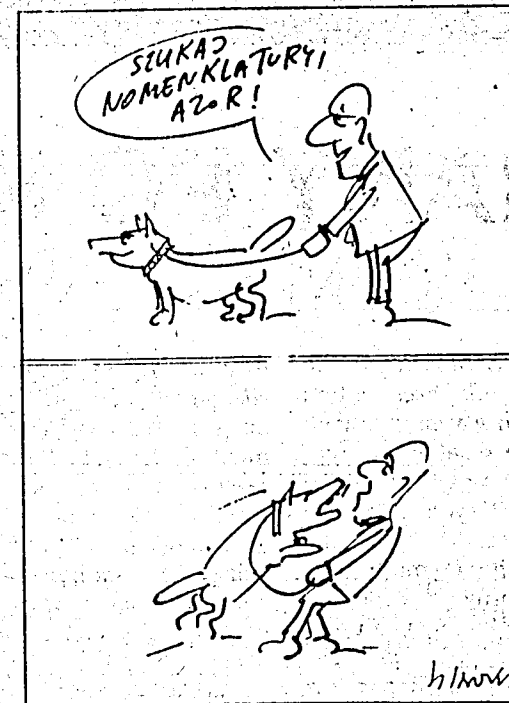
Natomiast pomyśl, że nie można za bardzo wchodzić w jakieś układy, że spośród wszystkich istniejących opcji - rosyjskiej, niemieckiej, europejskiej - trzeba wybrać "opcję polską" (co to może znaczyć, tego jej

zwolennicy nie mówią), wydaje mi się po prostu samobójczy. Ale może my jesteśmy narodem skazanym na spełnienie samobójstwa? Może, jak domniemywa Czesław Miłosz, truczna - o opóźnionym działaniu - ukryta jest już w naszym języku? Oto stosowny cytat z tomu "Nieobjęta ziemia": "Czy brak zmysłu formy, dostrzegalny w języku, w piśmiennictwie, może być przyczyną upadku jakiegoś kraju? Nie że następstwem upadku jest brak zmysłu formy, bo to byłoby za proste, ale odwrotnie. Wtedy dopiero pytanie nabiera jawowitości". I żeby nie było wątpliwości, o jaki to kraj chodzi, jeszcze jeden cytat z tego tomu: "Trudność ustawienia głosu. Czy też, inaczej, trudność zakreslenia granicy w zdaniu, które w polskim ma skłonność do rozlewania się kapryśnie na boki, aż po zupełne gadulstwo. Niepokojący jest nieraz brak zmysłu formy u staropolskich autorów, i to nawet tych ze Złotego Wieku".

Nie jest przypadkiem, że te zdania, wypowiedziane już dobrych dziesięć lat temu, nie przyciągnęły uwagi licznych przecież w Polsce wielbicieli Naszego Noblisty. Nie przyciągnęły uwagi, gdyż zmuszają do głębszej refleksji nad sobą samym, do konieczności sformułowania odpowiedzi

na to, w jaki sposób budujemy własną tożsamość, jak rozwiązujemy nasze problemy. Również problemy polityczne. Odwołuję się tu do uwag poety nie bez pewnego zamysłu. Poetów zwykle słucha się wówczas, gdy jest już "po ptokach", jak to ładnie określa mowa potoczna w Polsce. Poezja ma - czy raczej winna mieć - żelazną dyscyplinę formalną. Kształtuje język, który jest magmą. Tymczasem być może rzeczywiście ten nasz język poetycki jest taką magmą, jak to określa Miłosz. Osobiście nie do końca się z tą tezą zgadzam, ale nie miejsce tu na podjęcie fachowej dyskusji. Jedno natomiast nie ulega wątpliwości: nasze mowy i wypowiedzi polityczne nie mają żądanej przez Miłosza dyscypliny, są magmą, nierzadko belkotem - tym większym, im bliższe są owej "opcji polskiej" przeciwstawianej wszelkim innym. Nie sprzyja to budowaniu politycznych programów, nie sprzyja myśleniu pozytywnemu, nie sprzyja wreszcie dyscyplinie, która jest najbardziej wymiernym wskaźnikiem kultury politycznej. Nie znaczy to, bym występował przeciw "polskiej specyfice" czy atakował "narodową tożsamość". Ale cechy te nie mogą Polski izolować od reszty świata.

LESZEK SZARUGA

KUBAŃSKI CZERNOBYL I SS-20

"Greenpeace" to rozprzestrzeniona po całym świecie organizacja pacyfistyczna, antynuklearna i broniąca naturalnego środowiska. Polityczne agendy "Greenpeace" działają już od lat 60 w różnych parlamentach pod nazwą "partii zielonych", w innych zaś grupują się w parlamentarne lobby jak w USA i Wielkiej Brytanii. Jeszcze w innych krajach wchodzi w skład partii i ruchów socjaldemokratycznych jak np. w Ontario (NDP). Poniższy przykład jest jeszcze jednym dowodem na dwulicowość tego ruchu i jego powiązania nie tylko z lewicą różnych odmian, lecz także po prostu z samym komunizmem. Komunizm światowy leży na łopatkach, ale jego międzynarodowe agendy zawczasu zmieniły skórę z czerwonej na zieloną. W ostatnim okresie "zieloni" dwukrotnie pokazali komu służą. Po pierwsze - byli wśród organizujących wiaty na rzecz odbywającego tournée po Ameryce Północnej komunistycznego lidera ANC z Afryki Południowej, Nelsona Mandell. Po drugie - ostro bronią (tak, bronią!) nuklearnego programu Fidela Castro, zagrażającego bezpieczeństwu wschodniej połowy Stanów Zjednoczonych.

Przyjrzyjmy się, w obronie czego staje amerykański "Greenpeace" i związane z nim silne lobby w Kongresie USA. Zainstalowany na Kubie reaktor (pierwszy z czterech podobnych) jest bardzo przestarzały technologicznie, bardziej niebezpieczny od tego z Czernobyla i na dodatek

zaledwie 90 mil od wybrzeży USA. W numerze 505 "American Sentinel" z 29.VI.1991 r. znajdujemy sporo rewelacji na temat tego sowieckiego reaktora VVER-440, opartego na technologii z lat 50-tych - starszej niż konstrukcja czernobylska - i po prostu jeszcze bardziej prymitywnej.

Nieco wcześniejsze wydanie "American Sentinel" (nr 501) ujawniło program Fidela Castro, zakładający do roku 1992 uruchomienie trzech dalszych reaktorów VVER-440. "Greenpeace" szybko rozpoczął obronę tego programu, a jego rzecznik William Arkin udzielił w tym celu wywiadu agencji prasowej Associated Press, upierając się, że krytyka programu Castro jest przesadzona: "Kubańskie możliwości technologiczne są wysokie, nie ma żadnego powodu do niepokoju, a ostrzeżenia o katastrofie należy odrzucić". Na marginesie można dodać, że William Arkin i jego "Greenpeace" organizują demonstracje na rzecz zamknięcia reaktorów amerykańskich i kanadyjskich o nieporównywalnie wyższych standardach zabezpieczenia.

Wobec obecnych zmian w Sowietach nie jest w tej chwili jasne, czy Castro otrzyma wszystkie zamówione reaktory, niemniej ten pierwszy wystarczy, że już istnieje zagrożenie większe niż Czernobyl. Krótki rzut oka na mapę meteorologiczną: układ wiatrów jest taki, że zagrożone jest wschodnie wybrzeże od Florydy po Nowy Jork, a przy zbliżeniu katastrofy z tworzącym się cyklonem (zja-

wisko częste na Karaibach) chmury radioaktywne zawędrować mogą daleko w głąb Stanów, a nawet do Kanady. Nie wspomniamy już o groźbie dla samej Ameryki Środkowej. "Greenpeace", który normalnie urządza inspekcje na budowach elektrowni atomowych (np. władze szwedzkie ustąpiły pod naciskiem tej organizacji i nie dokończyły swoich budów), w przypadku Kuby nie zadał sobie nawet trudu, by zobaczyć jakie to cudo technologiczne instaluje się w pobliżu sowieckiej bazy morskiej Cienfuegos.

Pismo "American Sentinel" przedstawiło wywiad z Władimirem Cerwerą, inżynierem nuklearnym, który pracował na tej kubańskiej budowie zanim zbiegł do USA w maju br. Krótkie wywiady z Cerwerą przeprowadziły też niektóre amerykańskie sieci telewizyjne, ale widocznie wpływ "Greenpeace" lub innych związanych z tym ruchem wpływowych czynników jest w głównych programach TV amerykańskiej tak wielki, że nie znalazły się tam następujące wypowiedzi Władimira Cerwery, które drukuje "American Sentinel". Niektóre fragmenty mrozą krew w żyłach i świadczą, że "Greenpeace" jest po prostu komunistycznym koniem trojańskim:

"Sentinel": - W opinii pana jako eksperta, co należy zrobić z obiektem Cienfuegos?

Inż. Cerwera: - Nigdy nie należało pozwolić, aby on funkcjonował. Jest rzeczą niemożliwą, aby ten

zakład funkcjonował w zgodzie ze standardami międzynarodowymi. On nawet nie dosięga niskich standardów sowieckich. To jest masowe zagrożenie dla środowiska - i mam nadzieję, że Międzynarodowa Agencja Energii Atomowej... spowoduje, że obiekt ten nie zostanie ukończony. Za dużo już zbudowano, aby to poprawić; oni powinni to zburzyć.

- Mogłby pan opisać swoją funkcję i problemy, które pan widział?

- Moja rola to była finalna kontrola jakości wszystkich rur chłodzących i przepływu do komory reaktora. Co widziałem, na przykład, to fakt, że 20-25 procent wszystkich rur miało negatywny wynik kontroli laserowej i ultradźwiękowej z powodu pęknięć i innych niedomogów, jednak zostały zainstalowane.

- Zostały zainstalowane z defektami?

- Tak. I wiele części zostało zainstalowanych bez inspekcji, jak sowieckie turbiny reaktora, które przybyły "już zaopiniowane". Jeśli kiedykolwiek ten zakład zacznie być w ruchu, to rury będą niedomagać i

reaktor nie będzie w stanie się chłodzić... wtedy wlecie, co się dzieje.

- Komu pan zgłaszał defekty?

- Do dyrektorów zakładu i sowieckich techników przydzielonych do mojego wydziału, lecz nic nie uczyniono. Moje raporty pisemne i opisy testów zostały zabrane przez Minint (kubańska tajna policja) i nigdy ich więcej nie widziałem.

- Jakże są warunki pracy?

- Praca jest ciężka, żywność na Kubie jest racjonowana i brygady są przez długi czas w rozłące od swych rodzin. Jako rezultat wydajność jest bardzo niska i występuje absencja wielu ważnych pracowników. Nie ma dumy z wykonania pracy czy z jakości. Za ledwie 65 procent dniówki jest wykorzystanych produktywnie. Robotnicy nie martwią się, jeśli instalują niesprawny sprzęt.

- Czy buduje się inne obiekty (nuklearne)?

- Tak. Słyszałem o tajnym podziemnym składzie odpadów radioaktywnych oraz o dwóch małych reaktorach badawczych koło Hawany. Bardzo mało wiadomo o tych budowach.

- Czy są niecywilne przeznaczenia zakładu Cienfuegos?

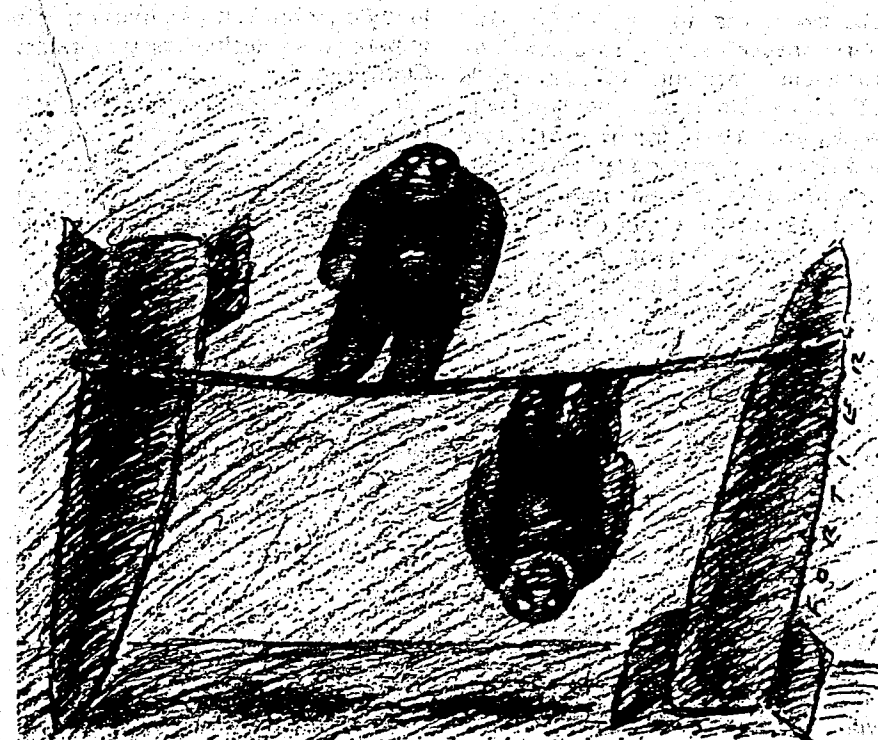
- Oczywiście... Po pierwsze, 25% energii wytwarzanej przez zakład jest planowane wyłącznie na potrzeby sowieckiej bazy łodzi podwodnych w Cienfuegos. Baza ta będzie miała możliwość przejęcia całości wytwarzanej energii. I po drugie, Castro zawsze chciał potencjału broni nuklearnych, co zagwarantowałoby mu międzynarodowy respekt.

- Czy dostarczono paliwo nuklearne oraz ile potrzeba do napędu reaktora?

- Mówią, że nie dostarczono, ale kto wie... Sowietci zgodzili się dostarczyć 70 funtów wzbogaconego uranu. (Amerykańscy eksperci jądrowi zauważają, że Sowietci dostarczyli wzbogacony uran Irakowi budującemu reaktor oraz że te 70 funtów wystarcza do zbudowania 4-5 prymitywnych bomb atomowych).

A oto jeszcze jeden naukowiec ostro obalił obronę kubańskiego projektu przez "Greenpeace". Jorge Oro uciekł z Kuby do Stanów w kwietniu br. Przedtem był dyrektorem Kubańskiego Centrum Badań Nuklearnych. Jorge Oro stwierdza, że istnieje bardzo niski poziom technologiczny i organizacyjny na większych budowach jądrowych krajów socjalistycznych. Oro podaje też, że tajne składowisko odpadów jądrowych Fidela Castro jest zaprojektowane tak, aby przechowywać materiały potrzebne do rozwoju broni atomowej, a także jako punkt przerzutowy do krajów prowadzących podobne prace nad rozwojem nuklearnym, jak Korea Północna, Syria i Libia. I co bardziej niepokojące, według Oro, castrowskie reaktory jądrowe i składowisko odpadów będą na uskoju tektonicznym.

Rozpad sowieckich operacji wywiadowczych za pośrednictwem niektórych krajów byłego Układu Warszawskiego zmusił Kreml do oparcia się w większym stopniu na usługach tajnych służb Castro. Według FBI, KGB w ostatnim okresie na szerszą niż dawniej skalę rekrutowało agentów kubańskich, by zastąpić nimi dawne agentury PRL, NRD i Czechosłowacji, które pracowały w dużej

części na rzecz Moskwy. Oferując wypełnienie tych luk agentami kubańskimi, Castro wytargował nie tylko technologię jądrową, ale także jak się zdaje, umieszczenie przez Sowiety na Kubie pocisków SS-20. Pociski te zdolne są do przenoszenia głowic jądrowych i mają zasięg 4,5 tys. km; są też one umieszczone na wyrzutniach ruchomych, więc trudne do wykrycia i zniszczenia. 25 kwietnia br. satelity wywiadowcze obserwujące Kubę wykryły "przynajmniej jeden, a możliwie kilka SS-20" (według danych z CIA, ogłoszonych przez "Washington Times"). Pociski SS-20 zostały objęte paktem rozbrojeniowym INF z 1987 r. i miały być zniszczone do 14.V.br. i nie wysyłane na Kubę czy gdziekolwiek indziej. Na mocy tego układu Amerykanie zniszczyli swoje pociski "Pershing". Umieszczenie SS-20 na Kubie stanowi skrajne pogwałcenie układu INF przez stronę sowiecką, jak również złamanie umowy Chruszczow-Kennedy z roku 1962.

Również według danych CIA ujawnionych przez "Washington Times" z 14.VI.br., śledzący aktualnie w "turmie" po nieudanym puczu szef KGB Kriuczkow złożył pod koniec maja na Kubie "wysoce niezwykłą tajną wizytę" (cytat funkcjonariusza CIA), a niezwykłość polegała m.in. na tym, że sam szef KGB rzadko ryzykuje wojażami poza Związek Sowiecki. Wizyta Kriuczkowa oprócz spraw jądrowych dotyczyła rozbudowy stacji nasłuchowej (drugiej co do wielkości poza największą w samym ZSSR) i budowy pod Hawanę wysokiej jakości centrum łączności ze szpiegami.

Ważną rzeczą będzie teraz, czy po obecnych zmianach sowieckich rakiety SS-20 i technologia jądrowa pozostaną nadal na Kubie, czy też to zagrożenie zniknie razem z Kriuczkowem i innymi przywódcami puczu. Nasuwa się też bardzo istotne pytanie: czy Gorbaczow, dysponujący waliżką z przyciskami do wyrzutni pocisków, nie wiedział o wysłaniu na Kubę SS-20 wbrew swemu układowi rozbrojeniowemu z USA z 1987 r.? Czy szef państwa sowieckiego istotnie nie wiedział, że SS-20 (do których ma waliżeczkę) nie zos-

tały zniszczone? Obserwujmy nadal Kubę, a będzie to paplerek lakmowy autentyczności i szczerości zmian sowieckich. Zobaczymy więc też czy zdezelowany reaktor z popękanymi rurami zacznie "pracować". I co na to wszystko "Greenpeace"?

A może należałoby, żeby panowie zieloni też w końcu poszli w ślady swojego współnika Kriuczkowa i innych liderów kremłowskiego puczu i umiili im życie w "turmie" swoimi

protest-songami? I to jeszcze zanim fidełowski Czernobyl zacznie zionąć chimurką przyjaźni w stronę Wielkich Jezior i kanionu Colorado.

Stanisław Siekanowicz

**Za tydzień z cyklu "Kulisy światowej sceny":
JALTA I ROOSEVELT -
TAJEMNICE ZDRADY.**

KOMUNIKATY

REXDALE WOMENS CENTER

oferuje bezpłatne kursy języka angielskiego sponsorowane przez RWC, Wydział Oświaty Etobicoke, Min. Obywatelstwa oraz United Way of Greater Toronto.

Kursy rozpoczną się 16 września i będą trwały 37 tygodni (do końca czerwca). Zapewniamy bezpłatną opiekę nad dziećmi. Jest także możliwość uczęszczania na kurs na terenie pol. Etobicoke.

Szczegółowych informacji udziela Suzana (po angielsku) i Danuta (po polsku) - **TEL. 745-0062**

UWAGA!

Zapisy do klas języka angielskiego dla początkujących w dniach od 3 do 6 września w godz. od 9 do 14 w Centrum Pomocy Polskim Imigrantom, 206 Beverley Str. Toronto. Od 9 września informacje pod telefonem: **979-9634; 979-9639**

Klasy prowadzone będą w różnych punktach miasta. Klasy dla osób starszych i kobiet pozostających w domu z dziećmi w wieku od 1 do 4 lat. Możliwość zwrotu kosztów transportu osób w trudnej sytuacji finansowej.

POLISH CANADIAN COMMUNITY SERVICES

w ramach programu "ZDROWIE POLSKIEJ SPOŁECZNOŚCI" zaprasza wszystkich zainteresowanych na spotkanie z panią Krystyną MULARCZYK "WEGETARIANIZM. Sposób odżywiania, czy styl życia?".

Czy istnieje związek pomiędzy naszym odżywianiem się, a naszą odpornością psychofizyczną, zapadaniem na choroby, długowiecznością?

Czy sposób odżywiania się wpływa na nasz nastrój, gniewliwość czy poziom agresji? Czy skoro życie jest tylko jedno warto sobie odmawiać przyjemności z jedzenia? Czy rzeczywiście głodówka to najkrótsza droga do szczęścia? A jak odżywiać dzieci? Czy też je głodzić?

Warsztaty odbędą się jak zwykle w sobotę, o godz. 10:00, 7.IX.1991 r. w Public Howard School, 30 Marmeduke St., koło Roncesvalles Ave. Wstęp wolny. **SERDECZNIE ZAPRASZAMY.**

OKOLICZNOŚCIOWY WYBÓR I QUIZ Z BRODATEJ KLASYKI POLSKIEGO DOWCIPU

O LENINIE

Demokratyzacja w ZSSR - zniesiono kary i zmieniono je na nagrody:

- I - pobyt w celi Lenina
- II - podróż szlakiem Lenina na Syberię
- III - spotkanie twarzą w twarz z Leninem

Jakie są 3 drogi do socjalizmu?

- 1. droga Lenina,
- 2. droga wędlina,
- 3. droga benzyna.

Na egzaminie z weterynarii w ZSSR profesor wskazując leżącą na stole tuszę, pyta: - Co to jest? - Student długo ogląda ze wszystkich stron i z zażenowaniem odpowiada -

Nie wiem. -

No, pomyślcie, zastanówcie się, to przecież łatwe. No, o czym się ciągle na studiach uczyliście?

- Aaa, już wiem. To Lenin.

W Moskwie odbył się konkurs zegarów.

Trzecie miejsce zdobyła kukulka wyskakująca z Kremla i wołająca "Lenin".

Drugie - kukulka, która co godzina wyskakiwała z czerwonym sztandarem.

Pierwsze - wyskakujący Lenin wołający: "Kuku".

O ARMII CZERWONEJ

W Armii Czerwonej zbierają kompanie.

- Słuszajcie, będziemy tak jak Amerykańce co dzień zmieniać koszule.

Kapral ustali kto z kim.

Z kim graniczy Związek Sowiecki?

- Z kim chce.

Jaka jest różnica między piosenką a Armią Czerwoną?

Nie ma żadnej. Jedna i druga nie zna granic.

ZSSR jest najbardziej biurokratycznym państwem świata. W 1938 roku Czechosłowacja prosiła o pomoc, a otrzymała ją po 30 latach.

W barze mlecznym. - Kto prosił ruskie?

Głos z sali: - Nikt, sami przyszli.

Definicja agresji:

"Zbrojna napaść jednego państwa na drugie bez zgody Związku Sowieckiego".

O PRZYJACIELSKIEJ WSPÓŁPRACY

Układ między Polską a ZSSR:

- "Polska układa rurociąg, a ZSSR bierze za to węgiel".

Nieprawdą jest, że ZSSR bierze od nas tylko węgiel, siarkę, cement, miedź. Prawdą jest, że bierze też okręty w zamian za 100 tysięcy par butów do podzelowania.

Zyczenie polskiej świni: - Żeby choć serce pozostało w kraju.

RÓŻNE

Jaka jest największa anomalia anatomiczna mężczyzny? - Członek z ramienia.

Jaka jest różnica między demokracją a demokracją socjalistyczną?

- Taka jak między krzesłem a krzesłem elektrycznym.

Przed wojną (1939) na sklepie był napis "Rzeźnik", a w sklepie było mięso. Po wojnie na sklepie jest napis "Mięso", a w sklepie jest rzeźnik.

Co to jest koniak?

- Powszedni napój klasy robotniczej, pity przez jej przedstawicieli.

Co się zbiera gdy się nie orze ani nie sieje?

- Plenum KPZS.

Kto wymyślił komunizm?

- Na pewno nie naukowcy. Ci by go najpierw wypróbowali na zwierzętach.

Co to jest kwartet?

Wielka Orkiestra Symfoniczna ZSSR po powrocie z tournée na Zachodzie.

CZYTELNIKU

A OTO QUIZ ZNAJOMOŚCI RZECZY

Policz znane ci już wcześniej dowcipy. Za każdy daj sobie po punkcie.

WYNIKI:

12-20 punktów - wiedziałeś co jest grane. Żyłeś pełnią życia towarzyskiego. Dziś mimo średniego już wieku masz jeszcze niezłą pamięć.

5-11 punktów - całkiem niezły wynik. Podejrzewamy że znasz też lokalne modyfikacje tych dowcipów.

1-4 punktów - ominęło cię wiele radości życia w najdoskonalszym z ustrojów.

0 punktów - gdzieś Ty się uchował? A może przyszedłeś na świat w niewłaściwym miejscu i momencie?

KONIEC NIEMIECKIEJ REPUBLIKI ANABOLICZNEJ

4 lata temu podczas lekkoatletycznych mistrzostw świata w Rzymie reprezentacja Niemieckiej Republiki Demokratycznej wygrała klasyfikację drużynową zdobywając 31 medali w tym 10 złotych. Na zakończonych w niedzielę mistrzostwach świata w Tokio Niemcy (połączone) zdobyły tylko 17 medali (5 złotych, 4 srebrne i 8 brązowych). Sportowcy, trenerzy, oficjele i kibice tłumaczyli to zgoenie upadkiem NRD, a wraz z nią końcem Niemieckiej Republiki Anabolicznej, państwowego, totalitarnego systemu dopingu i szprycowania zawodników anabolicami, sterydami, krwią i innymi środkami. To co się stało w Tokio zapowiada także to, co się stanie na olimpiadzie w Barcelonie. NRD, która walczyła w Seulu o pierwszeństwo w klasyfikacji medalowej z takimi naturalnymi potęgami sportowymi (ze względu na ilość ludności) jak USA i ZSSR, a w przeliczeniu żniwa medalowego na głowę mieszkańca przewyższyła niebotycznie wszystkie kraje - w Barcelonie nie wystąpi, a sukcesy Niemiec będą po prostu mniejsze, ale zarazem normalne odniesione przez sportowców ludzi, a nie półmaszyn.

W Tokio padły trzy rekordy świata. Wszystkie ustanowili Amerykanie: Carl Lewis w biegu na 100 m - 9.86, sztafeta USA w biegu 4 x 100 m (Lewis, Burrell, Cason i Mitchell) - 37.50 oraz Mike Powell w skoku w dal - 8.95 m. Drugi był Lewis - 8.91, trzeci Myricks - 8.42. 27-letni Powell poprawił rekord świata z brodą - ustanowiony w 1968 roku przez Boba Beamona na igrzyskach w Mexico City - 8.90 m. Rekord świata Powella i porażka Lewisa stanowią największą sensację mistrzostw. Nie pokonany od 10 lat w skoku w dal Lewis był faworytem. Gdy w czwartej próbie skoczył na odległość 8,91 m wydawało się, że konkurs jest rozstrzygnięty. Wynik Lewisa, choć nie

mógł trafić do tabel rekordów z powodu zbyt silnego wiatru, dawał mu prowadzenie. W następnej kolejce srebrny medalista z Seulu Powell skoczył 8,95 szokując siebie, Lewisa i świat. Lewis skaczący po Powellu w ostatniej szóstej kolejce wylądował daleko, ale 8,84 tym razem nie wystarczyło ażeby po raz 16 wygrać z Powellem.

Bob Beamon na wieść o poprawieniu jego rekordu powiedział w Miami na Florydzie, gdzie od kilku lat mieszka i trenuje uzdolnioną sportowo młodzież: "Wiedziałem, że kiedyś to nastąpi. Spodziewałem się jednak, że dokona tego Lewis. Zwycięstwo Powella jest dla mnie ogromną niespodzianką. Gratuluję mu jednak z całego serca. Myślę, że się z nim spotkam i uściskę go".

Polska wypadła słabo. Zdobyła tylko 1 medal - złoty w maratonie, który wygrała Wanda Panfil. Dobre pozycje zajęli: Jan Huruk - czwarty w maratonie, Beata Hołub - czwarta w skoku wzwyż, Piotr Piekarski - piąty na 800 m, Kamila Gradus - szósta w maratonie, Urszula Włodarczyk - szósta w siedmioboju, Maria Kamrowska - dziewiąta w siedmioboju, Robert Korzeniewski - dziewiąty w chodzie na 20 km, Andrzej Grabarczyk - dwunasty w trójskoku, Krysztyna Danilezyk - dwunasta w pchnięciu kulą, Artur Partyka - dwunasty w skoku wzwyż.

Klasyfikację medalową wygrał ZSSR - 28 medali (9, 9, 10) przed USA - 26 (10, 8, 8). 3. Niemcy - 17 (5, 4, 8), 4. Kenia - 8 (4, 3, 1), 5. Wielka Brytania - 7 (2, 2, 3), 6. ChRL - 4 (2, 1, 1). W sumie w 43 konkurencjach medale zdobyli zawodnicy 29 państw.

MAKULA PODWÓJNYM MISTRZEM ŚWIATA

W Zielonej Górze na mistrzostwach świata w akrobacji szybowcowej Polska zdobyła złoty medal w klasyfikacji zespołowej. Drugi złoty

medal kapitan zespołu Jerzy Makula wywalczył w klasyfikacji indywidualnej. Polscy szybowcnicy zdobyli także medal srebrny i brązowy wywalczony przez Tadeusza Mężyka i Marka Hernika.

GRAJĄ O CANADA CUP

Rozgrywany jest obecnie - od 31 sierpnia do 16 września - w USA i Kanadzie hokejowy turniej o Puchar Kanady. Występuje w nim 6 najlepszych drużyn hokejowych świata: Kanada, USA, ZSSR, Szwecja, Czechosłowacja i Finlandia. Wyniki pierwszych dwóch kolejek rundy eliminacyjnej (każdy gra z każdym po jednym meczu): Kanada - Finlandia 2:2, USA - Szwecja 6:3, Czechosłowacja - ZSSR 5:2, Kanada - USA 6:3, Finlandia - Czechosłowacja 1:0, Szwecja - ZSSR 3:2. Cztery najlepsze drużyny rozegrają półfinały: pierwszy półfinał 11 września w Hamilton, drugi 12 września w Toronto. Zwycięzcy spotkań półfinałowych rozegrają finał do dwóch wygranych meczów: 14 września w Montrealu, 16 września w Hamilton i jeżeli zajdzie konieczność rozegrania trzeciego spotkania 18 września w Hamilton. Większość spotkań eliminacyjnych oraz wszystkie mecze półfinałowe i finałowe są transmitowane na żywo przez telewizję (kanał sportowy i CTV).

Obroncą Canada Cup są hokeiści kanadyjscy, którzy zdobyli tytuł w 1987 roku po porywających meczach finałowych ze Związkiem Sowieckim uchodzących do dzisiaj za spotkania rozegrane na najwyższym poziomie w historii hokeja. Hokeiści Kanady zdobyli także Canada Cup w pierwszym inauguracyjnym turnieju rozegranym w 1971 roku. Turniej Canada Cup uchodzi za nieoficjalne faktyczne mistrzostwa świata w hokeju, gdyż występują w nim wszyscy najlepsi hokeiści świata. W okresie mistrzostw świata w hokeju w kanadyjsko-amerykańskiej lidze hokejowej NHL trwają rozgrywki play-off o Puchar Stanleya i grający w lidze najlepsi Kanadyjczycy, Amerykanie, Szwedzi i Finowie nie mogą reprezentować swych barw narodowych.

BAŁTOWIE JUŻ W BARCELONIE

Komitet Olimpijski ZSSR podał, że nie sprzeciwia się utworzeniu przez republikę bałtyckie swych własnych komitetów olimpijskich. Przewodniczący Międzynarodowego Komitetu Olimpijskiego Juan Antonio Samaranch wyraził pewność, że zbliża się powrót Litwy, Łotwy i Estonii do grona członków MKOl co umożliwi tym państwom wystawienie swych ekip już na igrzyskach olimpijskich w Barcelonie w przyszłym roku. Członek władz MKOl Niemiec Walter Troeger nie wykluczył możliwości uznania przez MKOl także innych komitetów olimpijskich reprezentujących poszczególne republiki sowieckie. Wszystko zależy od tego co stanie się ze Związkiem Sowieckim i na ile republiki będą niepodległe. To samo dotyczy republik w Jugosławii.

WYNIKI 6 kolejki I LIGI:

Śląsk Wr. - Pegrotour Dębica	3:0
Stal Mielec - Górnik Zabrze	2:0
GKS Kat. - Lech Poznań	3:1
Motor Lublin - Zagłębie Lubin	2:0
LKS Łódź - Wisła Kraków	0:0
Hutnik Kr. - Widzew Łódź	2:0
Olimpia Poz. - Stal St. Wola	1:1
Legia W-wa - Ruch Chorzów	1:1
Zagłębie Sosn. - Zawisza Bydł.	0:0

WYNIKI 7 kolejki I LIGI:

Zawisza - Śląsk	1:3
Ruch - Zagłębie S.	2:1
Stal St. W. - Legia	0:0
Widzew - Olimpia	3:0
Wisła - Hutnik	1:1
Zagłębie L. - LKS	0:0
Lech - Motor	1:0
Górnik - GKS	2:2
Pegrotour - Stal M.	0:0

TABELA I LIGI:

1. Widzew	11	14:4
2. Lech	10	15:6
3. Wisła	9	10:4
4. Zawisza	9	13:10
5. Hutnik	9	12:9
6. Ruch	9	11:9
7. Górnik	8	14:9
8. GKS	8	10:7
9. Motor	8	6:4
10. Śląsk	7	11:8
11. Legia	6	7:8
12. LKS	6	5:6
13. Zagłębie L.	6	6:10
14. Olimpia	5	7:11
15. Stal St. W.	5	3:7

16. Stal M.	4	3:8
17. Zagłębie S.	3	5:11
18. Pegrotour	1	2:23

W II lidze w grupie I prowadził Lechia Gdańsk - 11 pkt przed Miedzią Legnica, Polonią Bytom i Szombierkami Bytom po 10 pkt. W grupie II prowadził Chemik Bydgoszcz - 12 pkt przed Polonią Warszawa i Jagiellonią Białystok po 10 pkt.

MIESZANKA AGENCYJNA:

W Himalajach w Nepalu przebywa Wanda Rutkiewicz, polska himalaistka uważana za najlepszą na świecie. Podejmie ona próbę zdobycia czterech ośmiotysięczników - Chooyu (8153 m), Annapurny (8091 m), Dhaulagiri (8167 m) i Mansalu (8156 m). Dotychczas Rutkiewicz ma na swym koncie sześć ośmiotysięczników, w tym najwyższą górę świata Mont Everest.

W Kielcach w meczu bokserskim Polska pokonała Anglię 16:6. Najlepiej zaprezentował się Dariusz Kasprzak (Zagłębie Konin), który w I rundzie pokonał brązowego meda-

listę tegorocznych mistrzostw świata w Goeteborgu Alana Vaughana. Anglik był trzykrotnie liczony i sędzia przerwał walkę. W Zamościu bokserzy polscy pokonali Hiszpanię 14:6.

Na wiosłarskich mistrzostwach świata w Wiedniu Polska zdobyła medal srebrny w konkurencji dwójek ze sternikiem w składzie Piotr Basta, Tomasz Mruczkowski i sternik Bartosz Sroga oraz dwa medale brązowe, które wywalczyli skiffista Kajetan Broniewski oraz czwórka ze sternikiem w składzie W. Jankowski, T. Tomiak, M. Lasicki, J. Streich i sternik M. Cieślak. Kanada wywalczyła 5 medali - 4 złote i 1 srebrny.

W Krakowie na luczniczych mistrzostwach świata turniej drużynowy wśród mężczyzn wygrała Korea Południowa przed Finlandią i Australią. Wśród luczniczek najlepsza była także Korea Południowa wyprzedzając ekipy ZSSR i USA. Polskie luczniczki zajęły 12 miejsce. Równie kiepsko zaprezentowali się lucznicy - ostatnie miejsce w finale.

Na mistrzostwach świata w Tokio w lekkiej atletyce Kanada zdobyła dwa medale. Srebrny w dziesięcioboju wywalczył Michael Smith (na zdjęciu) - 8549 pkt (przegrywał z Amerykaninem O'Brien - 8812), brązowy zdobył w biegu na 200 m Allee Mahorn - 20.49 (przegrywał z Amerykaninem Johnsonem - 20.01 i Namibijczykiem Fredericksem - 20.34).

KRÓLOWA MARATONU

Zdobyty przez Wandę Panfil złoty medal w maratonie na zakończone w niedzielę w Tokio mistrzostwach świata w lekkiej atletyce okazał się jedynym medalem zdobytym przez ekipę polską. No cóż mówi to za siebie jak dalece z pozycji niegdyśszej lekkoatletycznej potęgi spadliśmy do roli zaścianka. Ale w przypadku maratonu wysforowaliśmy się na pozycje pierwszoplanowe. W Tokio druga Polka Kamila Gradus zajęła szóste miejsce, w maratonie mężczyzn obeszło się bez medalu, ale Jan Huruk zajął bardzo dobre czwarte miejsce. A przecież wśród kobiet mamy jeszcze uzyskującą światowe wyniki Renatę Kokowską, a wśród maratończyków Niemczaka, któremu nie powiodło się niestety w Tokio. Bez wątplenia jednakże pierwszą damą światowego maratonu jest Wanda Panfil. Jej zwycięstwo w Tokio nie było żadną niespodzianką. Należała do grona kilku największych faworytek. Od ubiegłego roku, gdy w marcu wygrała maraton w Nagoi w Japonii nie przegrała ani jednego z prawie dziesięciu maratonów, w których wystartowała przed mistrzostwami w Tokio. Wygrywała przy tym w najbardziej liczących się i cenionych biegach maratońskich: w Londynie, w Nowym Jorku i wreszcie w Bostonie. A gdyby nie zrzęcenie losu mogła nigdy nie zostać maratonką.

42 KM TO SZALEŃSTWO

Wanda Panfil długo biegła długie dystanse 3,5 i 10 km i chociaż była rekordy kraju nigdy nie udało się jej osiągnąć wyników gwarantujących jej przejście z roli zaplecza światowej czołówki do grona faworytów. Był nawet moment, że szkoleniowcy PZLA określili ją jako zawodniczkę nierozwojową i przestali się nią interesować. Ona sama pogodziła się z tym,

że jest jej dane być najlepszą w Polsce, ale zaledwie ocierać się o światowe wyniki i rekordy. Niektórzy znawcy już wtedy proponowali jej przejście do maratonu, ale jej samej bieganie na dystansie 42 km wydawało się szaleństwem. Tak mówiła jeszcze w 1985 roku. Ale wtedy spotkała na zawodach w Bolano w pobliżu Monte Cassino biegacza meksykańskiego Mauricio Gonzaleza. Przypadli sobie do gustu i to Gonzalez przekonał Panfil, że powinna spróbować swych sił w maratonie. Wanda posłuchała nie od razu i nie bez wątpliwości, ale w końcu podjęła treningi maratońskie - po kilkunastu latach trenowania i biegania na odcinkach od kilka do kilkunastu razy krótszych. W biegu maratońskim zadebiutowa-

ła przed ponad trzema laty w Berlinie Zachodnim. Nie poszło najlepiej, ale forma rosła z miesiąca na miesiąc. Już w 1989 roku była druga w Londynie i piąta w Chicago. Potem przyszedł rewelacyjny rok 1990: zwycięstwo w Nagoi i następne oraz najlepszy czas - 2:26,31. W tym roku Panfil także nie przegrała ani jednego maratonu - odnotowując ponadto najlepszy czas wśród maratonerek 2:24,18 i przypieczętując pozycję królowej maratonek pewnym zwycięstwem na mistrzostwach świata w Tokio.

MAŻ - TRENER - MENEDŻER

Spotkany na zawodach w Bolano Meksykanin Mauricio Gonzalez poprosił Panfil o rękę. Ślub cywilny odbył się po olimpiadzie w Seulu, a na początku 1989 roku młoda para wzięła ślub kościelny w Mexico City. Wesele było wystawne na ponad 200 osób, byli przedstawiciele ambasady polskiej. Mauricio pochodzi ze sportowej rodziny. Zona biegaczka została zaakceptowana gładko. Teść Panfil był przed laty także bardzo dobrym długodystansowcem. Jak na warunki meksykańskie mąż Panfil uchodzi za człowieka zamożnego. Ma kilkupokojowy dom w stolicy oraz trzy samochody. Gdy Panfil zaczęła wygrywać i tak już dobra sytuacja materialna uległa radykalnej poprawie na lepsze. Za wygrany 5 listopada ub. roku maraton w Nowym Jorku Panfil otrzymała 26 385 dol. US oraz mercedesa 190 o wartości 34 tys. Nagrody w innych prestiżowych maratonach są podobne. Małżeństwo nie narzeka więc na kłopoty materialne i może poświęcić się jednemu celowi - aby Panfil biegła, biegła i biegła oraz wygrywała, wygrywała i wygrywała. Niedawno celem nr 1 było zdobycie złotego medalu na mistrzo-

stwach świata w Tokio, obecnie liczą się tylko Igrzyska w Barcelonie w 1992 roku. Potem Panfil, która ma już ponad 30 lat może zawiesi buty na kolku. A może nie. Wszystko zależy od tego w jakiej będzie formie, czy nie zawiedzie ją zdrowie, nie wysładą ścięgna, stawy, kolana. Ale maratonki biegają długo. Dla wielu szczyt formy przychodzi właśnie po 30-tce. Trenerem Wandy jest jej mąż Mauricio. Wandzie poświęca się całkowicie. Biega z nią po wysokich górach Meksyku, gdyż wie, że samotność maratończyka, długie godziny biegania i biegania mogą załamać na śmierć. Przychodzi mu to stosunkowo łatwo - w swych najlepszych dniach biegał 5 km w czasie 13:22, a 10 km - 27:40, a więc na bardzo dobrym światowym poziomie. Nie tylko klimat i treningi w warunkach wysokich gór - 3 tys. m i wyżej n.p.m., ale także specjalna dieta i specjalne zestawy witamin oraz dobra ręka męża-trenera składają się na sukcesy Panfil. Decyduje jednak talent i upór samej biegaczki. Codziennie wraz z mężem wyrusza o 6 rano na czczo na pierwszą dwu-trzygodzinną porcję treningu w góry. Mauricio Gonzalez jest nie tylko mężem i trenerem Wandy, jest także jej menedżerem. Ma on podpisaną umowę z amerykańską firmą odzieży i obuwi sportowego "Reebok". Wanda otrzymuje od niej gażę w zamian za reklamę ubiorów i butów.

JESTEM POLKĄ

Mąż Wandy nie lubi, gdy dziennikarze piszą o Wandzie Panfil bez nazwiska Gonzales po myślunku. Ale teraz coraz częściej i gęściej piszą tak nie tylko dziennikarze polscy, ale cały świat. W Tokio Wanda została zgłoszona oficjalnie jako Wanda Panfil-Gonzalez, ale w transmisji telewizyjnej i w korespondencjach oraz na tablicy na stadionie było tylko Wanda Panfil. W ubiegłym roku w Nowym Jorku, gdy Wanda Panfil-Gonzalez wygrała maraton niektóre z agencji podały w świat wiadomość, że triumfowała Meksykanka. Panfil sprostowała to na konferencji prasowej - jest Polką i reprezentuje barwy

Polski, nazwisko Gonzalez wynika z tego, że ma męża Meksykanina. Przyjęło się odtąd Wanda Panfil i ona nie chce tego zmieniać. Obywatelką Meksyku mogłaby zostać łatwo, ale chce biegać i wygrywać jako Polka. Sam Mauricio nie zamierza nakłaniać żony do zmiany obywatelstwa. Przeciwnie podkreśla, że jest dumny z tego, że ma żonę Polkę.

Wanda, która wychowała się w małej wiosce pod Tomaszowem Mazowieckim rozmawia z małżonkiem głównie po hiszpańsku. Mauricio mówi po polsku nie tak dobrze jak Wanda po hiszpańsku, ale twierdzi, że prawie wszystko rozumie. W domu Wanda nauczyła teściów przyrządzania kilku potraw polskich. Teść uwielbia bigos, sam Mauricio pierogi. Jednakże w jadłospisie dominują potrawy meksykańskie - przyrządza je teściowa. W nowej rodzinie Wanda czuje się bardzo dobrze - jest katoliczką tak jak Gonzalezowie i prawie cały Meksyk. To dla niej i Gonzalezów jest bardzo ważne.

Co będzie robić w najbliższym okresie poza przygotowaniami do

olimpiady w Barcelonie? Chciałaby pobiec w maratonie w Nowym Jorku w listopadzie. Może pobiegnie w tradycyjnym Biegu Sylwestrowym w Sao Paulo. W roku ubiegłym po paśmie sukcesów Mauricio uznał, że nadzedł czas na zasłużony wypocinek. Wigilię i święta Bożego Narodzenia spędzili z rodziną w Mexico City, sylwestra wraz z mężem w Acapulco. Na początku stycznia br. wygrała doroczny plebiscyt "Przeglądu Sportowego" na 10 najlepszych sportowców Polski w 1990 roku. Wszystko wskazuje na to, że w tym roku powtórzy ten sukces.

JAN ROTOWSKI

TERMINATOR II: JUDGMENT DAY

Im mniej Arnold Schwarzenegger mówi na ekranie, tym lepsza jest jego rola. Twierdzą tak bynajmniej nie dlatego, że uważam go za półgłówka, czy aktorskie beztalencie. Wręcz przeciwnie, myślę, iż jego osiągnięcia w tym fachu zasługują na uznanie, zwłaszcza że nie ma on formalnego wykształcenia aktorskiego, a swoją karierę zawdzięcza swej imponującej sylwetce i monstrualnym mięśniom. Sek jednak w tym, że Arnold jak wszyscy na tej planecie starzeje się i w związku z tym coraz rzadziej ściga z siebie koszulę, z coraz mierniejszym skutkiem napina mięśnie. To oczywiste, że już nigdy więcej nie zagra Conana, ani tym bardziej kulturysty. Aliści umysły hollywoodzkich scenarzystów nadal są wspaniałe sprawne i co i rusz podsuwają Schwarzeneggerowi role, do których pasuje jak ulał. Zasadniczym kanonem tych ról jest powściągliwość słowa. Otóż Arnold, po pierwsze, nie wyżył się austriackiego akcentu i niestety jego angielszczyzny nie zaliczyłbym do szczytów elokwencji; po drugie ów niedyskretny Mister Universum po prostu nie potrafi grać swoim głosem: w wypowiedzianych frazach, szczególnie tych dłuższych raz sztucznością, może nawet swego rodzaju ułomnością, co absolutnie nie licuje z jego fizycznymi walorami.

Z tego punktu widzenia, Schwarzenegger jako maszyna, jako wspaniale skonstruowany i zaprogramowany Cyborg jest absolutnie doskonały, o czym on sam chyba, wie, sądząc po warunkach jakie postawił

producentom drugiej części "Terminatora" (20 milionów plus udział w dochodach). Nikt się jednak tutaj o honoraria nie sprzeczał, jako że sukcesy części pierwszej rokowały rekordowe zyski, no a jak już wspominałem - jakkolwiek Terminator bez głowy Arnolda byłby po prostu żartem.

Intryga oryginalnego "Terminatora", dla przypomnienia, była co najmniej naiwna i oczywiście nie z tej ziemi, bowiem pretendowało to wszystko do fantastyki naukowej. Zarzut naiwności bierze się stąd, iż jako miłośnik twórczości Lema moge

wyobrazić sobie po stokroć lepsze historie warte przeniesienia na ekran. No więc "Terminator" to jeszcze jedna bajka o degeneracji rodzaju ludzkiego, mocno spolaryzowanego pomiędzy złych i dobrych i jeszcze mocniej przerzedzonego wskutek wojny nuklearnej. Na szczęście rzecz się dzieje w przyszłości, choć nie tak znowu odległej: w pierwszej ćwiartce XXI wieku. Ci źli pomimo, że jest ich znacznie więcej i są lepiej uzbrojeni nie mogą poradzić sobie z garstką dobrych partyzantów, którymi dowodzi niejaki John Connors. "Bad guys" wpadają na diabelski pomysł

zmiany Historii poprzez oddziaływanie na przeszłość: chcą mianowicie nie dopuścić do urodzenia się Johna Connorsa. W rezultacie, mniej więcej w naszych obecnych czasach ląduje maszyna do zabijania w skórze Arnolda Schwarzeneggera z programem odszukania i unicestwienia matki przyszłego Johna. W ślad za Cyborgiem partyzanci wysyłają swojego człowieka (dosłownie) z zadaniem pokrzyżowania owych niecznych planów. Spisuje się on nad podziw dobrze, bo nie tylko wykańcza Arnolda-robotę, ale również zostaje ojcem Johna Connorsa.

Część druga, jak łatwo się domyśleć, kręci się wokół jeszcze jednej próby pozbycia się Johna zanim stanie się on przywódcą opozycji. Tym razem o głowę małego chłopca walczą dwa roboty z przyszłości, z których jeden znowu jest Schwarzeneggerem. Drugi człon tytułu tego filmu "Judgment Day" odnosi się do dnia wybuchu wojny atomowej. Otóż pozytywni bohaterowie "Terminatora" nie tylko chcą ocalić chłopca, ale także chcą odwrócić od świata widmo nadciągającej zagłady. Czy im się to uda? To naturalnie będzie zależać od tego, jak dalece postarał się nasz Terminator Arnold.

Mniejsza o logikę filmu Jamesa Camerona (on również wyreżyserował poprzednią część). Zapewniłam, że nikomu w trakcie projekcji nie przyjdą do głowy pytania typu: po co?, dlaczego?, jak? By tak się stało, zainwestowano w produkcję 100 mln (najdroższy film w historii kina) i trudno nie przyznać, iż efekty tego widać na ekranie. Specjaliści od efektów specjalnych z Lucasowskiej (Lucas - twórca m.in. "Star Wars") Industrial Light & Magic wyczarowały nieprawdopodobne obrazy, które nawet bez krzty logiki, zapierają dech. Taki był sens i cel tego filmu - chyba szczytowego osiągnięcia w dziedzinie filmu akcji, filmu może jarmarczno, ale rozrywkowego wspaniale.

JANUSZ PIETRUS

TORONTO

Niedziela 22 września 1991 - godz. 14:30 i 18:00
West Toronto Sec. School, 330 Lansdowne Ave.
PRZEDSPRZEDAŻ: Biura Polimex
215 Roncesvalles Ave., tel. 537-7914
Mississauga, 3615 Dixie Rd., Unit 11, tel. 238-6683

HAMILTON

Sobota 21 września 1991 - godz. 19:00
Scott Park Sec. School, 1055 King St. E.
Bilety do nabycia przy wejściu

OSHAWA

Środa 25 września 1991 - godz. 20:00
Sala Stow. Weteranów, 1551 Stevenson Rd. N.
Bilety do nabycia przy wejściu

LONDON

Poniedziałek 23 września 1991 - godz. 20:00
Sala Parafii Matki Boskiej, 419 Hill St.
Bilety do nabycia przy wejściu

OTTAWA

Piątek 20 września 1991 - godz. 20:00
Ottawa Technical H.S. 440 Albert St.
PRZEDSPRZEDAŻ: Nelson Travel - (613) 235-5228

MONTREAL

Czwartek 19 września 1991 - godz. 20:00
Westmount High School, 4350 St. Catherine St. W.
Bilety do nabycia przy wejściu
Informacje: Tel. (514) 483-5621

WINNIPEG

Piątek 27 września 1991 - godz. 20:00
Winnipeg Art Gallery, 300 Memorial Blvd.
PRZEDSPRZEDAŻ: Cracovia

EDMONTON

Sobota 28 września 1991 - godz. 20:00
Victoria Composite H.S., 10210 - 108 Ave.

VANCOUVER

Niedziela 29 września 1991 - godz. 19:00
Killarney H.S. Auditorium
6454 Killarney St. i 49 Ave.
PRZEDSPRZEDAŻ: Polish Store tel. 874-3338

W październiku br. zapraszamy na KABARETON-91 z Janem Kaczmarkiem, Krzysztofem Jaroszyńskim i Ewą Kuklińską na czele.

PYTANIA I WĄTPLIWOŚCI

W kolejnej części z cyklu "Czy naprawdę wiemy co to jest MLM" postaram się odpowiedzieć na kilka najczęściej spotykanych w tej kwestii pytań i wątpliwości.

1. MLM-em zajmują się głównie nowi imigranci, którzy nie znając języka, nie mając doświadczeń, szybko ulegają propagandzie łatwego sukcesu; słowem MLM żeruje na naiwnych ludziach.

Twierdzenie powyższe, choć dość często spotykane, jest bardzo dalekie od prawdy. MLM-em zajmują się na tym kontynencie głównie Amerykanie i Kanadyjczycy i to nie ci z pachnącymi świeżością dokumentami obywatelskimi. Naprawdę trudno przypuszczać, aby nie znali oni języka i nie mieli doświadczeń. To oni głównie odnoszą sukcesy. W Niemczech - Niemcy, w Wlk. Brytanii - Anglicy, itd. Niektóre z tych biznesów już wchodzi lub będą wchodzić do Polski i naprawdę trudno jest sobie wyobrazić, że zajmą się nimi głównie imigranci rumuńscy.

Jeśli chodzi o udział Polaków w MLM na tym kontynencie, to największa grupa, licząca obecnie około 4 tys. dystrybutorów, związana jest z Amwayem. Odnosi ona ostatnio poważny rozwój i sukcesy. Nowi imigranci stanowią tu niewielki procent. Stwierdzenie, że MLM żeruje na naiwnych ludziach może wygłaszać jedynie całkowicie ignorant i dyletant. Tacy niestety też się zdarzają.

2. Jacy ludzie odnoszą sukces w MLM?

Może go osiągnąć każdy. Byłem na wielu spotkaniach różnych sieci,

przyglądałem się ludziom, przeglądałem literaturę i materiały kilku korporacji i nie jestem w stanie doszć jakichś reguł czy prawideł. W większości sieci można startować w wieku od 16 lat do... Są reprezentowane wszystkie zawody, nie odgrywa roli przynależność organizacyjna i religijna, światopogląd, obywatelstwo, pochodzenie, kolor skóry, itp. W tym biznesie każdy ma szansę. Czy równe? Na pewno nie. W sieciach, w których dochód generowany jest ze sprzedaży, sukces szybciej osiągną osoby predysponowane do handlu. To jest oczywiste. Inne - w innych sieciach - w zależności od tego ile włożył wysiłku i ochoty w naukę, ile pracy w rozbudowę własnej sieci. Każda z kompanii zapewni swoim sieciom szkolenia, treningi i innego rodzaju pomoc.

3. Kompania i każdy sponsor wywierają presję na ludzi znajdujących się o stopień niżej.

Tak nie jest. Od momentu podpisania aplikacji każdy dystrybutor rozpoczyna działalność własnego biznesu, jest pracownikiem i bossem zarazem. Ani sponsor, ani kompania nie pełnią nad nim roli kierowniczej, nie mogą mu cokolwiek nakazać i

egzekwować. Służą jedynie radą i pomocą. Presję na każdego brokera wywiera chęć zarobienia pieniędzy, podobnie zresztą jak na pracownika fabryki, nad którym w dodatku pilnie czuwa oko kierownika.

4. To ci z dołu pracują na tych u góry!

Dokładnie jest tak w każdym zakładzie pracy, w każdej instytucji, gdzie pracujemy po 8 i więcej godzin dziennie, sprzedając swe siły, zdrowie, wiedzę i umiejętności za w sumie marne wynagrodzenie. W MLM aby ktoś z góry mógł zarabiać, najpierw musi nauczyć zarabiać tych na dole, zainwestować w nich swój czas, wiedzę, pieniądze na podróże i hotele, itp.

5. Jaka jest gwarancja, że każdy dystrybutor osiągnie sukces?

Nikt w MLM nie daje 100% gwarancji na sukces. Daje taką możliwość. Efekt końcowy zależy od indywidualnego podejścia do zagadnienia, pracy i szczęśliwego zbiegu okoliczności. W każdej dziedzinie jest on uzależniony od czterech podstawowych czynników: a) marzeń, b) wytyczonego celu, c) odpowiedniego planu, d) konsekwentnego działania.

O jednym należy jednak pamiętać, że MLM daje niewspółmiernie większą szansę na sukces niż praca w fabryce, w której nawet nasz najlepszy plan niestety uzależniony jest od naszego bossa.

*ciąg dalszy pytań
w następnym numerze*

JANUSZ SZAJNA

WSZELKIE DODATKOWE INFORMACJE NT. MLM MOŻNA UZYSKAĆ W

INTERNATIONAL ENTERPRISE
MARKETING & MANAGEMENT

JANUSZ (JAN) SZAJNA, IRENA SZAJNA

29 West Ave. 301, Kitchener, Ont. N2M 5E4

TEL.: (519) 742-3842

Ponadto autor zaprasza na wykłady o MLM do HURON PROFESSIONAL, 610 The Queensway, Toronto, Ont. tel. 252-7634 - w dniach 3 i 5 września 1991 r. o godz. 19:30

"It's never too late to learn"

JAK ZAROBIĆ NA UBEZPIECZENIU?

Nie chcemy Państwu wyjaśniać konieczności posiadania polisy ubezpieczeniowej, gdyż robiła to wielokrotnie na łamach ECHA p. Baranowska w swojej serii "Żyć nie umierać".

Przeświadczeni, że ubezpieczenie jest jednym z podstawowych filarów planu finansowego chcielibyśmy zwrócić Waszą uwagę tylko na te aspekty, które powinny decydować o Waszym wyborze. Myślimy tutaj o:

- cenie

(szukając ubezpieczenia szukajcie również oszczędności - polisy tego samego rodzaju często mają bardzo różne ceny),

- rodzaju

(autorzy uważają, że najbardziej wartościowymi ubezpieczeniami na rynku są dzisiaj "Term Insurance" i "Universal Life").

- ulgach podatkowych.

"Term Insurance" jest ubezpieczeniem czasowym bez porcji oszczędnościowej. Oznacza to, że działa ono jak ubezpieczenie samochodu: płacisz - jesteś ubezpieczony, przestajesz płacić - ubezpieczenie wygasa.

Ubezpieczenie na lat 10 (T-10) zabezpiecza nas na okres 10 lat, ubezpieczenie do lat 100 (T-100) na całe życie. Zaletą tych ubezpieczeń jest ich taniość. Jeżeli zdecydowałeś się na "Term Insurance" to cena ubezpieczenia powinna decydować o wyborze kompanii. Gdy porównujesz ceny ubezpieczeń nie porównuj ze sobą różnych ich rodzajów, np. T-10 z T-100. Jeżeli chcesz wiedzieć czy dużo płacisz za takie ubezpieczenie porównaj z naszą tabelą.

Czy wiesz, że ubezpieczenie na życie może Ci oszczędzić tysiące dolarów?

Każdy z nas pewnie słyszał, że ubezpieczenie może być formą oszczędzania na edukację dziecka lub oszczędzania na emeryturę. Dzisiaj chcielibyśmy opisać jeszcze jeden aspekt ubezpieczenia na życie. W publikacji z 1990 roku firma Coopers & Lybrand (duża firma księgowych) uznała ubezpieczenie za potężne narzędzie w planowaniu podatkowym i coraz większa ilość planistów finansowych wprowadza w życie te koncepcje.

"Universal Life" jest tą koncepcją, o której mówimy. Żeby ją zrozumieć popatrzmy jak jest skonstruowane tradycyjne ubezpieczenie. Zasada jest, że koszty ubezpieczenia wzrastają z naszym wiekiem. Oznacza to, że koszty są niższe kiedy jesteśmy młodzi, a znacznie wyższe w podeszłym wieku. Kompania ubezpieczeniowa może wprowadzić stałe składki przez pobieranie więcej niż to konieczne wczesnym okresie Twojego życia i w ten sposób zbuduje ona rezerwę, która pokrywać będzie większe koszty ubezpieczenia w latach późniejszych. Ta rezerwa jest normalnie inwestowana przez kompanie ubezpieczeniowe.

"Universal Life" jest bardziej elastyczna. Pozwala ona Tobie inwestować

Gwarantowane opłaty miesięczne za polisy ubezpieczeniowe na \$100,000 typu: T-10, T-100 i "Universal Life" w zależności od płci i wieku

Wiek	T-10		T-100		Universal Life	
	K	M	K	M	K	M
NIEPALĄCY						
30	\$14	14	27	30	31	31
40	18	23	38	46	40	48
50	32	42	69	84	71	90
PALĄCY						
30	20	22	34	41	45	45
40	29	40	55	71	54	67
50	57	78	92	134	102	129
K - kobieta M - mężczyzna						

JEŻELI PŁACISZ TYLE LUB MNIEJ - GRATULUJEMY WYBORU!

wać rezerwę i wybierać opcje, które Tobie najbardziej odpowiadają (od gwarantowanych depozytów bankowych do akcji kanadyjskich przedsiębiorstw). Poza tym Ty określasz wysokość opłat i okres, w którym będziesz płacił. Możesz spłacić polisę w krótkim okresie lub wstrzymać się od opłat, gdy nie masz pieniędzy.

Jednak najważniejszą zaletą "Universal Life" jest możliwość opłacenia kosztów ubezpieczenia z dochodów wyłączonych od podatków, co pozwoli Ci zaoszczędzić ponad 40% na kosztach ubezpieczenia!!!

Zgodnie z kodeksem podatkowym dochody z oszczędności w polisie, która jest "tax exempt" nie są opodatkowane do czasu pobrania ich z polisy. Możesz natomiast je użyć do płacenia kosztów ubezpieczenia. W ten sposób spłacasz ubezpieczenie pieniędzmi nieopodatkowanymi. Dla lepszego zrozumienia popatrzmy na ilustrację podaną poniżej.

Trzy lata (po \$1920 rocznie lub po \$168 miesięcznie) jest to suma, którą musisz zapłacić aby mieć ubezpieczenie do lat 100 i około \$90,000 na

koncie oszczędnościowym polisy w wieku lat 75 (przy założeniu 10% zwrotu z zainwestowanych pieniędzy).

Te same \$1920 rocznie wpłacone na konto oszczędnościowe w banku, na te same 10% nie dadzą Ci ubezpieczenia i przyniosą oszczędności około \$55,000 w 75 roku życia. Oszczędności w banku będą rosły w tempie 6% rocznie, bowiem co roku 4% dochodu inwestycyjnego będzie zabrane przez urząd podatkowy (jeśli zarabiasz powyżej \$28,000 rocznie).

Na wypadek śmierci spadkobierca otrzymuje "death benefit" w wysokości \$100,000 plus wszystko co jest na koncie inwestycyjnym. Pieniądze te nie będą opodatkowane!!!

UWAGA: Chociaż koncepcja "Universal Life" jest niezwykle atrakcyjna, przez fakt, że jest mieszanką ubezpieczenia i inwestycji wymaga bardziej kompleksowej i uważnej analizy.

Trzy aspekty są tutaj istotne:
1. Niskie i gwarantowane do lat 100 koszty ubezpieczenia. Szukaj polisy, która posiada niezmiennie gwa-

rantowane koszty ubezpieczenia. Często przyszłe koszty nie są gwarantowane i jeżeli znacznie wzrosną będziesz zmuszony płacić więcej lub zlikwidować polisę. Czy wiesz, że polisy z gwarantowanymi kosztami z jednej kompanii mogą być tańsze od polis bez żadnych gwarancji z innej?

2. Dużo inwestycyjnych opcji.
3. "Universal Life" działa najlepiej w długich okresach czasu (likwidacja polisy po krótkim okresie jej trwania, wiąże się ze stratą części inwestycji).

Mamy nadzieję, że zawarte informacje pomogą Wam w wyborze odpowiedniej polisy ubezpieczeniowej, która stanie się jednym z filarów Waszego planu finansowego.

Jeżeli podane informacje nie rozwiały wątpliwości i w dalszym ciągu trudno jest Wam wybrać polisę ubezpieczeniową to gotowi jesteśmy Wam pomóc. Za tydzień: **jak procent, czas i podatki wpływają na wybór właściwej strategii inwestycyjnej.**

**MAREK KAWKA
RYSZARD BIERYŁO**

RYSZARD BIERYŁO MAREK KAWKA

Niezależni brokerzy

• **PODATKI • MUTUAL FUNDS • RRSP**
• **UBEZPIECZENIA • SCHOLARSHIPS**

- współpracujemy z wieloma instytucjami finansowymi;
- nieustannie poszukujemy wartościowych produktów i nowych strategii inwestycyjnych;
- tylko te, które spełniają nasze wysokie wymagania uznajemy za godne polecenia naszym Klientom.

**PROFESJONALNA PORADA NIE KOSZTUJE, A POMÓŻE CI
ZAOSZCZĘDZIĆ TYSIĄCE !!!**

TEL. 748-0786 lub 891-5320

Ja też Imię i nazwisko telefon

chcę oszczędzić na:

☐ podatkach ☐ ubezpieczeniach

☐ inwestycjach ☐ programach edukacyjnych dla dzieci

Wypełnij i wyślij pod adres:

Box 543 PT. CREDIT P.O., 31 L.S.R.E. MISS., ONT. L5G 4M2

LIST

Redaktor naczelny
Pani Grażyna Farmus,

W związku z reportażem pt. "Na Kaszubach kultura na odludziu", który ukazał się w numerze 192 ECHA na stronie 28, chciałbym sprostować kilka nieścisłości i niedomówień.

Podczas pierwszego Polsko-Kaszubskiego Festiwalu, zorganizowanego w Barry's Bay, między innymi wystąpił także Kabaret "PO ÓSMEJ" z Ottawy.

Zespół ten powstał cztery lata temu, z inicjatywy Pana Romana Górnego, który jest reżyserem i duszą zespołu.

Kabaret "PO ÓSMEJ" jest organizacją amatorską i za główny cel obrał sobie włączenie dorobku kultury polskiej do kanadyjskiej wielokulturowości. Program Kabaretu opiera się na tekstach znanych polskich twórców, że wymienię tylko Hemara, Żaluckiego czy Rosłewicza, ale także i na własnych, na przykład Jadwigi Domańskiej i Romana Górnego.

Występowaliśmy wielokrotnie w Ottawie, w Montrealu i już dwukrotnie w Barry's Bay. Programy kabaretu cieszyły się zawsze dużym powodzeniem, o czym

świadczy choćby fakt, że znowu jesteśmy zaproszeni do Montrealu, na występ w dniu 14 września br. Serdecznie zapraszamy Przedstawicieli Tygodnika ECHO do obejrzenia tego występu i podzielenia się Waszymi uwagami.

W ciągu ubiegłych czterech lat wiele utalentowanych osób współpracowało z naszym kabaretem, a obecnie w skład Zespołu wchodzi panie: Kinga Górny, Ania Kielar, Lucja Peszko, Joan Paranto, Agnieszka Zakrzewska oraz panowie: Roman Górny (reżyser), Sylwester Górny, Eugeniusz Fogiel, Artur Oldak i niżej podpisany Stanisław Kielar.

Mamy nadzieję, że energia reżysera, zapał i entuzjazm całego zespołu oraz przychylna reakcja widowni pozwolą nam na wiele jeszcze spotkań z serdeczną i wrażliwą polonijną publicznością!

W imieniu Kabaretu "PO ÓSMEJ" uprzejmie proszę o umieszczenie niniejszego sprostowania w Waszym Tygodniku.

Z poważaniem
Stanisław Kielar

P.S. W reportażu podano błędnie moją funkcję w Kabarecie, w rzeczywistości jestem konferansjerem.

IMIGRACJA

Pytanie: Chcę sprowadzić moją narzeczoną z dzieckiem. W tej chwili nie pracuje. Czy będą z tym związane jakieś kłopoty?

Odpowiedź: Tak. Narzeczoną może pan sprowadzić, ale tylko jeśli pan udowodni, że może ją pan utrzymać. To znaczy, że musi pan mieć pracę. Gdyby natomiast pan się z nią ożenił, mógłby pan ją sponzorować nie pracując.

Pytanie: Staram się o stały pobyt w Kanadzie. Mój syn jest tu nielegalnie. Nie wiem, czy biuro imigracyjne o tym wie, czy nie. Ktoś do mnie dzwonił. Zadali wiele pytań, na które odpowiadałam. Potem powiedzieli, że to biuro imigracyjne. Nie zostawili ani nazwiska ani nie powiedzieli po co dzwonił. Czy to jest normalne?

Odpowiedź: Biuro imigracyjne rzadko dzwoni do klienta. Coś tu nie gra. A w ogóle nie odpowiada się na żadne pytania jak się nie wie z kim się rozmawia.

Pytanie: Mam obywatelstwo kanadyjskie. Byłem w biurze imigracyjnym, bo musiałem załatwić pewną sprawę. Już osiem miesięcy minęło i jeszcze nie mam odpowiedzi. Dlaczego to tak długo trwa?

Odpowiedź: Po pierwsze - nie wiem o co chodzi. Po drugie - każda sprawa jest mniej lub więcej skomplikowana i będzie trwała odpowiedni czas. Jeśli pan uważa, że za długo, powinien pan się skomunikować z biurem imigracyjnym. Jeśli pan nie dostanie odpowiedzi, należy się zgłosić do swojego posła do parlamentu federalnego z prośbą o pomoc. Na koniec dodam, że wszystko teraz na pewno będzie dłużej trwało, bo szykuje się strajk w biurach imigracyjnych od 9 września - a już mamy strajk poczty. Kto nie otrzymał oczekiwane przedłużenie wizy pocztą, winien się zgłosić osobiście do biura imigracyjnego. (W Toronto należy się uzbroić w cierpliwość i być gotowym stracić na ten cel cały dzień).

**HANIA SOKOLSKA
766-4779**

POLISA				BANK	
Wiek	roczne składki	suma otrzymana na wypadek śmierci	wartość inwestycji	pieniądze wpłacone do banku	wartość inwestycji
36	\$1920	\$101669	\$1669	\$1920	\$2035
37	1920	103506	3506	1920	4192
38	1920	105526	5526	1920	6479
39	0	105678	5678	0	6868
40	0	105904	5904	0	7280
41	0	106155	6155	0	7717
42	0	106371	6371	0	8180
43	0	106607	6607	0	8670
44	0	106868	6868	0	9192
45	0	107154	7154	0	9742
46	0	107470	7470	0	10327
47	0	107816	7816	0	10947
48	0	108198	8198	0	11604
49	0	108617	8617	0	12300
50	0	109215	9215	0	13038
51	0	109882	9882	0	13820
52	0	110627	10627	0	14649
53	0	111458	11458	0	15528
54	0	112387	12387	0	16460
55	0	113424	13424	0	17448
65	0	133398	33398	0	31246
70	0	155381	55381	0	41814
75	0	193521	93521	0	55957
100	0	\$ 1518868	\$ 1418868	0	\$ 240161

Dokończenie
z poprzedniego numeru

MIEDZY USTAMI A BRZEGIEM KONTUARU

Pan Teoś usłużnie trzyma plastikową torebkę, do której wkładam małosolne ogórki. Z tego się chyba nie tuję? Jedna z pań sprzedawczyń bacznie się nam nadal przygląda. Może intryguje ją nasz szept? Teraz p. Teoś chce wiedzieć co on, z kolei, ma poradzić Ryśkowi, swojemu ekslokatorowi. Otóż ten Ryśek od prawie dwóch lat stara się o pobyt stały. Załatwia przez jakąś polską firmę. I akurat tam mu zaproponowano, że za dalsze \$500 przyspieszą załatwianie jego sprawy. I żeby dopłacił do sumy \$300 (uiszczony z góry prawie dwa lata temu) jeszcze \$53.50, która to kwota jest dopłatą za PST i GST. Pani sprzedawczyni aż podskoczyła kiedy to ja, dla odmiany, wrzasnęłam głośno. Czy ten Ryśek zgłupiał, czy co? Przecież on się "załapał" na program dobrowolnego, wygnania (self-exile) przed 31.08.1990. W tym roku akurat od 19 b.m. zaczął odprowadzać wszystkich jak leci. Włec o jakie \$500 znowu chodzi? A co do tych \$53.50 to must być jakaś pomyłka. Ryśek wykupił za \$300 usługę dwa lata temu. Wówczas jeden podatek nie egzystował, a drugi nie obowiązywał. Nikt, a nikt nie ma prawa ich teraz egzekwować. To byłaby sprawa nie tylko nielegalna, ale wręcz kryminalna. Jeżeli ja kupiłam, załóżmy, telewizor przed Gwiazdką i zapłaciłam za niego, ale poprosiłam o dostawę w styczniu, bo byłam na urlopie, żadna solidna firma nie próbowałaby nawet naciągać mnie na te podatki. Zwróciłabym telewizor, napisałabym do gazet i władz - i po krzyku. Gdyby tak można było żądać za podatki wstecz, to dlaczego tylko za jeden rok? Każda firma samochodowa mogłaby szukać jelenia i kazać sobie płacić za 2, 3 i 4

lata eksploatacji wozu kupionego na spłatę, nonie? P. Teoś mówi, że Ryśek się boi, że jak nie zapłaci, to jego teczka "zaginie". Mówię, że w dalszym ciągu jestem przekonana, że to jest jakaś pomyłka. Zresztą Ryśek dostanie kwit. Zobaczymy co na nim będzie figurować. Niech żąda wyszczególnienia. W razie czego, niech przyjdzie do mnie do mojego urzędu. Wie gdzie pracuję.

Pan Teoś koniecznie chce mi kupić czekoladę. Taką wielką, mleczną z orzechami. Serce mi się kraje, ale dzielnie wyjmuję i odkładam na półkę. Pan Teoś wrzuca ją z powrotem do koszyka, a ja znowu odkładam na półkę. Tym zmaganiem przyglądają się dwie panie sprzedawczynie i młody człowiek z brodą. Widać, że nie potrafią nas zaszusładować. Rundę wygrywam ja. Czekolada zostaje na półce, choć iza w oku się kręci, oj kręci.

Przy pieczywie (właściwie nie powinniśmy, ale jedna bułka z makiem chyba nie skopie mi całej diety?) pan Teoś pyta jak to jest, że ludzi którzy uzyskują pobyt stały, często zwalniali się z pracy po to tylko, aby na drugi dzień zatrudnić ich ponownie. Ale znowu na czarno. Znak naszych czasów - mówię. Małe firmy dyszące ostatnim tchem, nie mają funduszy na świadczenia socjalne, OHIP, etc. Oczywiście jest to nielegalne i na dodatek ma oplakany skutek do pracownika. Pozbawia go emerytury, "portu finansowego" (RRSP) odszkodowania w razie wypadku przy pracy no, i co najważniejsze, zasiłku dla bezrobotnych. Niestety, teraz to nie jest klimat na podskakiwanie, gdyż na miejsce jednego zwolnionego pracownika, co najmniej 5 osób przestępuje z nogi na nogę, aby wskoczyć na jego miejsce. Szczególnie, jak się nie zna dobrze angielskiego albo nie ma konkretnego zawodu. Kryzysy są jak pryszcze na gładkim licu dobrobytu. Na szczęście, po czasie znikają.

Kolejka po wędliny jest, jak zwykle, bardzo długa. Pan Teoś w dalszym ciągu coś tam nadaje, ale ja go nie słyszę. Na kilka chwil zajmuję się

własnymi sprawami. Pani Małgosia, jedna z ekspedientek, jest bardzo sympatyczną i ładną dziewczyną. Nosi duże, złote kolczyki i ma czarujący uśmiech. Akurat, obcięła sobie włosy i wygląda co najmniej o 5 lat młodziej. Obserwuję ją spod oka i rozmyślam z goryczą, że ja nawet gdybym całą głowę dała sobie obstrzyżać na nulkę, ani roku ani nawet miesiąca w wyglądzie bym nie potrafiła sobie odjąć. To jest taka straszna niesprawiedliwość, że młodość tak doszczętnie marnuje się na młodych, nieprawdaz?

W kolejce do kasy p. Teosia nareszcie coś na chwilę zatkało. Zdaje się, że to ta hoża dziewczyna spoglądająca na nas "takimi oczami" z tytułowej strony jakiegoś czasopisma, sprawiła ten cud. Jej się udało to, czego ja od pół godziny nie potrafiłam osiągnąć. Zamknąć mu buziuchnę. Nareszcie ja mam szansę o coś go zapytać. Włec pytam, czy ma ważny testament? Pan Teoś patrzy na mnie prawie z ubolewaniem i mówi: ależ pani Nino, przecież ja jestem jeszcze młody (zapomniał facet, że pisałam jego resume i doskonale wiem, że te 4 dychy już dawno mu stuknęły), przecież ja niczego nie posiadam. Jak to? - dziwię się obłudnie. Naprawdę? A to autop przed sklepem? A te kolumny w domu? Telewizor? Video? Aparat fotograficzny? Meble? Ten pierścionek, co biega za sygnet? A tych parę groszy w banku? Sam mi przed chwilą, dokładnie przy "swojskiej" kiełbasie, mówił, że przeniósł swoje konto w Credit Union z Ronces na Dixiewólkę. Czy on doprawdy nie pojmuje, że w razie wypadku - dziedziczy każdy. Ja wiem, że każdy myśli, że wypadki zdarzają się tylko innym. Nigdy nam. Ale czy te wypadki o tym wiedzą i mogą obiecać nam solennie, że nigdy nie zahaczą o nasz adres? Bez testamentu dziedziczą dwie eks-żony, większą ilość dziatków (obecnie półsłero!), dziewczyna z którą aktualnie mamy, nazwijmy to umownie, romans, rodzice, rodzeństwo i nawet kobity-kumpla-brat, który będzie twardo twierdził i zeznawał pod przysięgą, że akurat miesiąc przed śmiercią pożyczył denatowi dwa

tysiące dolarów. Albo trzy. W sumie, rodzina wyda więcej na adwokatów aniżeli będzie z tego co miała. Czy nie prościej spisać na kartce papieru (za \$2 można kupić formularz w każdym sklepie papeterijnym) swoje dezyderaty nawet po polsku, jeśli ktoś angielskiego języka nie zna. Podpisać po prawej stronie, a po lewej złożyć swoje podpisy dwóch świadków, którzy byli przy tym obecni. Z tym, że jakakolwiek osoba dziedzicząca nie może być takim świadkiem. I po krzyku. Mamy ważny testament.

Zaferowana gadaniem nawet nie wiem kiedy i po co włożyłam do koszyka mnóstwo rzeczy, których wcale nie miałam na liście. Rzeczy, których nie tylko jeść mi nie wolno, ale nawet myśleć o nich. Ale jesteśmy już u kasy, nie wypada mi ich teraz nie kupić. A jeśli kupię, to przecież nie wyrzucę. Aby nie wyrzucić, muszę je skosumować. Diabli wzięli dietę i diabli biorą mnie samą za to, że nie umiałam powiedzieć p. Teosowi gdzie on wysiada.

Chociaż, na razie, to wsiadamy. Oboje. Pan Teoś oferuje, że mnie do domu odwiezie. W lansadach odprawia do wozu i z galanterią wyjmuję zakupy z ręki. Kiedy otwiera przede mną drzwiczki, zapach alkoholu prawie z nóg mnie kost. Mówię mu grzecznie, że dziękuję, ale nie pojedę. Domyśla się natychmiast o co chodzi. Oddaje mi klucz i zaprasza za kierownicę. Cholerny świat! Nie mogę sobie odmówić tej przyjemności, aby jeszcze raz w życiu zasiąść za kółkiem Korwety. Wprawdzie sama jeżdżę sportowym wozem, ale co Korweta to Korweta! Wystrzeliłam na ulicę jak raca w Dniu Kanady. Jesteśmy bajecznie kolorowi. Ja czerwona z emocji, pan Teoś czegoś zielony na twarzy. W niecałe pięć minut jesteśmy pod moim domem. Mogę mu spokojnie oddać kierownicę. Facet jest całkowicie trzeźwy. Śmiesznym dyszkantem mówi, że wnet do mnie zagładnie, ale ja wiem, że długo go teraz nie zobaczę. A choćby dlatego, że za dwa dni odmeldowuję się na dawno zasłużony urlop. Do zobaczenia po wakacjach.

NINA GEYSZTOR-ZAWIRSKA

Ciąg dalszy ze str. 15

Króla Jerzego III. Stanowi ona raj dla wczasowiczów z pobliskich większych miast, oferując przeogromne plaże, błękitną, czystą, ciepłą wodę, z łagodnym spadkiem piaszczystego dna, w odległości półtorej godziny jazdy samochodem od Toronto. Nazywają te okolice "Krajiną 30 tysięcy wysp", co mijają się trochę z prawdą, bo jest ich dwa razy tyle, jeśli policzyć również wynurające się nad powierzchnię wierzchołki głazów, a jeszcze więcej przy niższym lustrze wody. Tak, że tylko te znaczniejsze mają nazwy, a reszcie łaskawie przydzielono na mapie numery. Na wielu z nich daczę, frontem do maleńkiej, zwykle kamienistej plaży, pośród dziwniecznie powyginanych wiatrami sosen. Jest to okolica, która dała natchnienie malarzom z kanadyjskiej słynnej "Grupy Siedmiu". Czasem domeczek ledwo się mieści na skałach. Kapitan komentujący widoki pasażerom wycieczkowego statku, wskazując na jedną z mijanych wysp z daczą z tarasem na dachu wspominał mimochodem, że warta jest 130 tysięcy i że właściciele mają wygodę, bo jak jest przypływ, to...nie muszą myć podłóg. Ale mają za to "własną wyspę". Tu każdy może być Marlonem Brando, nawet na małą skalę.

Po powrocie z rejsu zastaliśmy, siedzących przed domkiem moich serdecznych przyjaciół, Ewę i Roberta oraz ich znajomych, którzy ich przywieźli z Toronto. Po spędzeniu wspólnie czasu na plaży, a potem przy stole, z nicodłaczynymi befszytkami z ruszty, dołączyliśmy się do sąsiadów, którzy przywieźli drewno i za naszym przyzwoleniem rozpalili ognisko. Znalazł się wśród nich utalentowany gitarzysta, śpiewający sympatyczne piosenki. Taki wieczór przynosi wspomnienia. Obozy, kolonie, zloty, autostop. Dzieciństwo i młodość spędzone w Polsce. Tej nocy położyłem się w namiocie, zasypiając przy szumie drzew i trzasku dopalających się szczap w ognisku.

Poniedziałek minął mi relaksowo, ale po odjeździe gości, cknio mi się do ludzi, a po ciagle zajętych dniach w Toronto, dziesiątkach kontaktach z klientami dziennie, telefonach, spotkaniach z przyjaciółmi, zdurzyłem się być sam. Słońce schowało się za deszczowe chmury. Poszedłem popływać z płetwami i maską w jeziorze, pojeździłem rowerem, by lepiej poznać okolicę i kupiłem sobie w "polskim" sklepiku powieść do czytania. Zateśkniałem jednak za miastem, hukiem przejeżdżających tramwajów, szumem samochodów pędzących ulicą, wyciem syreny pogotowia, wiadomościami w telewizji. Zebrałem się z całym przywiezionym dobytkiem i wróciłem do codzienności metropolii torontońskiej. Ale nie na długo. Okazało się, że ludzka dwoistość jest niezwykła, bo po powrocie żał mi było tej ciszy, spokoju i wakacyjnej atmosfery. Dusząc się w zadymionym, upalnym

mieście, myślałem, żeby znowu tam pojechać. I nadarzyło się wkrótce kilka następnych okazji, żeby wrócić nad Georgian Bay, w gronie tych samych, lub prawie tych samych znajomych. A pogoda w te weekendy, dzięki Bogu, dopisała.

Słońce, błękit nieba, zieleni, plaża nie dawały powodu, żeby się nudzić. Niezapomniany był zachód słońca, majestatycznie schodzącego za ciemniejącą taflę jeziora. W pobliskim Midland znalazło się w czasie weekendu tysiące chętnych, którzy z zapałem tchem zwiędzali ochronnie malowaną na błękitny kolor supernowoczesną kanadyjską fregatę "Terranova". Okręt brał udział w działaniach wojennych w Zatoce Perskiej (pełnomorskie statki mogą zawijać do portów Wielkich Jezior). Do tej całej wakacyjnej frajdy dochodziła gra w badminton, rzucanie talerzykiem "frisbee", codzienne i wieczorne pływanie w ciepłych falach jeziora. Nawet jasnówłosy Ryśek po jakimś czasie zaczął się opalać na brązowo. Dla bardziej spragnionych wrażeń w Balm Beach były wyścigi samochodzików - gokartów, mini golf, a nawet duży pawilon z grami elektronicznymi. Przy drodze (tzw. "koncesji") nr. 16, Polacy prowadzą sklep, znakomicie zaopatrzony w świeże i wędzone ryby, łowione w jeziorze, łącznie z sandaczem, kanadyjskim szczupakiem muskie, pstrągami i jesiotrą. Nie ma to jak przyrządzanie i konsumpcja posiłków na świeżym powietrzu, spotkania przy ognisku i nocleg w daczce na rozkładanej kanapie, a jeszcze lepiej na zewnątrz, w namiocie. Jest to chyba najpiękniejsze moje lato w Kanadzie.

Nie znaczy to, że w Toronto nie można się zabawić, czy wypocząć. Jest tu atrakcji do wyboru do koloru. Toteż w przerwach między wypełnianymi obowiązkami oraz wyjazdami nad odkrytą przeze mnie ponownie Zatokę Georgian Bay, jest czas na pójście do kina, restauracji, baru, disco, czy na urodziny. Oglądałem niedawno nową wersję Spartakusa z Kirkiem Douglasem, którego poznałem w Warszawie jeszcze będąc studentem UW w latach sześćdziesiątych. Film uszlachetniony komputerową techniką, z dołożeniem wyciętych przez cenzurę scen przed laty, robi wrażenie dopiero co nakręconego, choć Kirk i Tony Curtis jacyś tacy młodzi. Rozbudowano w nim wątek erotyczny, ale w dalszym ciągu najważniejszym jest tu pokazanie przyjaźni mężczyzn oraz walki o indywidualną wolność. Postać Spartakusa i jego batalia nabiera też nowych barw w obliczu dramatycznych zmian, które właśnie mają miejsce w Związku Radzieckim, a których konsekwencje mogą rzutować na przyszłość raczkującej polskiej demokracji.

Kiedy to piszę, jest już trzecia dekada sierpnia. Wczoraj padła propozycja wyjazdu na bezludną wyspę. Oczywiście, kiedy tam się wyłuduje, nie będzie już bezludna, ale to najmniejszy problem. Jak do tej pory, nie doszliśmy do porozumienia, kto będzie Piętaszkiem. Ale przygotowania trwają.

SHEDIAC

Join us in
The Lobster Capital of the World

Czegoż tu ludzie nie wymyślą. "Największe centrum Handlowe na parterze". "Stolica homara". "Największy pomnik raka". "Najszybciej rosnące miasto". "Najsłynniejsza plaża". "Najwyższy przypyływ świata". "Cud natury".

Aż dziw, że tyle nadzwyczajności możesz ujrzeć w okolicy niejakiego Moncton. Rekord goni za rekordem. Osobiście najbardziej imponująca jednak zdaje się mało znana dziura Sackville, gdzie na uniwersytecie Mount Allison pierwsza kobieta w historii Imperium Brytyjskiego zdobyła tytuł naukowy. Było to w 1875 roku.

Miasteczko jest jak z pudełeczka czyściutkie, stylowe i bardzo francuskie. Zakładali je przed ponad dwoma wiekami akadiańscy osiedleńcy. Jak informuje przewodnik leży

na trasie wędrówek ptaków, które zdają się kompletnie ignorować, że rzeka, która niegdyś czyniła z Sackville osadę portową dawno zmieniła bieg. Sackville może bić rekordy ptasich wędrówek, ale nie ludzkich. Brązowy medal w Kanadzie dla najbardziej odwiedzanego cudu natury zdobyła ostatnio miejscowość pod Moncton o dosłownej nazwie Magnetic Hill. Cała atrakcja tego miejsca bierze się stąd, że gdy pod wzgórzem ustawimy samochód na bieżym jałowym, wdrapie się on jakimś cudem bez pomocy motoru. Dziwne zjawisko przyciągania metalu obserwowano już w dawnych czasach. Ale dopiero w ostatnich latach górkę tę przyciąga swym magnesem także turystów.

Wokół dziwu natury urosły dolarowe dziwa. Komercyjne wesołe

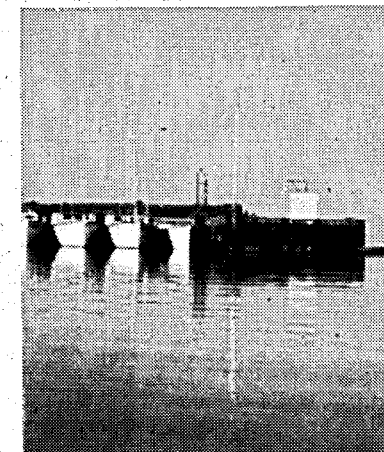

Moncton - Magnetic Hill - samochody drapią się rakiem w górę.

Kemping koło Shediacu. Największy na świecie pomnik homara. Widok plaży z płytkimi wodami.

miasteczko "Czarodziejska Góra", ogromna hala widowiskowa, której nie powstydził się w tym sezonie Cher, Rod Stewart i plejadka gwiazd, "Kryształowy Pałac" - czyli wielkie wesołe miasteczko pod dachem, itd. Skoro już człowiek przyjechał taki kawałek do 10 metrów samochód przyciągnęło niechże się rozrywką nasyci. A Moncton rośnie. Czerpie też duże korzyści z tłumów światowych turystów, którzy z portu lotniczego w Fredericton pędzą na Wyspę Księcia Edwarda.

Molo w Pele

Atlantic Waterfowl Celebration

A 3-day extravaganza!

W Moncton jest ruchliwie, tym bardziej, że pogoda nad oceanem płata figle. Kemping pod Shediakiem ma wprowadzić w nazwie widok na ocean, ale zasłania go las i coś tam jeszcze. Za to wiatr od morza szarpie liny, rytmicznie wyciąga "śledzie". Pewnej nocy mam nawet wrażenie, że poniesie nas hen, tym namiotem, niby o żaglu, na pełne morze. Płachta faluje, ściany składają się niczym naleśnik. Odkrywając kolejne fizyczne właściwości naszego domku coraz bardziej zazdroszczę właścicielom kamperów, którzy komfort i permanentną podkreślają swoistą estetykę. Na wietrze kołyszą się kolorowe lampiony, pyszną się donice-labadki, baranki i kaczki, opony, skrzynki dyndają na haczykach z begoniami. Taras, dywan dopełniają kamperowego luksusu. A nam plach w oko.

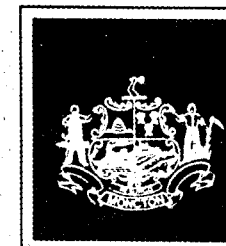
* * *

Plaża Parlee w Shediacu jest duża, szeroka, z wydmiem, ale nieco szarawa. Dzieciaki latają jak ubłocone, woda jest ciepła - fakt. Ale na płytkich brzegach. Dalej jak wyżej. Teren płaski, biała, żółta, niebieska drewniana zabudowa. Plaża szwargocze po francusku. Rybackie domki też w tej okolicy zamieszkują

Francuzi. W relacji jednego z miejscowych wynika, że stosunki bliskie idylli - ale i izolacji, osada francuska osobno - angielska osobno. Wobec przybyś innych niż z tych dwóch sfer duża nieufność. Biedny Atlantyk boi się imigracji. Nic dziwnego, że w niedalekim Halifaxie doszło do zamieszek na tle rasowym. Na plażach Shediacu nie widać Hindusa czy Murzyna. Nie było ich na kempingach, na ulicach, w sklepach. Statystyka nie kłamie. Nie da się też ukryć innej cechy statystycznej Atlantyku - wysokiego bezrobocia, niższego standardu życia. Gorsze samochody, biedniejsze obejścia tanich domów, mieszczących się w pierwszej pięćdziesiątce. Kupić je może rybak - a do tego zawodu coraz mniej ochotników, emeryt - ale czy wytrzyma na

tym wygwizdowie zimą? Może więc mieszczuch - miłośnik natury na letnią chatkę? Atlantyk kanadyjski mimo że surowy i chłodny staje się coraz modniejszy. Ministerstwo Turystyki pompuje jednak skutecznie pieniądze na turystyczną reklamę martwej do niedawna prowincji.

Wybaczymy im więc to "największe" "najlepsze". W końcu nas też zwabili. Nie żałujemy.

MONCTON

W Nowym Brunzwicku ominęło nas tylko jedno, co największe. Najwyższy przypyływ oceanu na świecie we Flowerpot Rocks przy Hopewell Cape nad zatoką Fundy. Z kolorowych obrazków wynika, że woda wypełnia zatokę niczym wannę, zostawiając po paru godzinach po sobie wilgotne wieże i babki z piasku. Jak to mówią Lwowiacy we Wrocławiu "Może inną razą".

Zostało nam tych wakacji jeszcze kilka dni. Być na wschodzie Kanady i Wyspy Księcia Edwarda nie widzieć? NACZELNA

Pomnik żołnierzy w Dieppe N.B. 19 sierpnia obchodzi się tutaj dzień pamięci. Cegły zebrano na plaży, we francuskim Dieppe, gdzie ginęli żołnierze z 10 kanadyjskich jednostek w 42 roku.

Horoskop tygodnia 5 - 11 września

BARAN: 21 marca - 20 kwietnia
Nie wszystkie przypadki Ci do gustu, ale poczucie obowiązku przeważa. Nie uda Ci się może znaleźć czasu na wszystko, niemniej to, co załatwisz, spotka się z aprobatą ze strony zainteresowanych. Bliska Ci osoba też z uznaniem spojrzy na toczące się wydarzenia. Ważny znak - Strzelec, z Wagą lepiej nie zaczynać. Dzień miły - poniedziałek, liczba szczęśliwa - 2.

BYK: 21 kwietnia - 21 maja
Zbiegnie się trochę spraw. Jedne trzeba będzie załatwić od razu, inne chyba będą musiały poczekać. Pamiętaj jednak, żeby nie lekceważyć własnego zdrowia. Trzeba o nie zadbać mimo terminów, które wydadzą się nie do przesunięcia. Nie demonizuj trudności. Uroczysty obiad w miłym towarzystwie. Bierz pod uwagę Bliźnięta, a uni. j Koziorożca. Dzień ważny - niedziela, liczba - 6.

BLIŹNIĘTA: 22 maja - 21 czerwca
Planować będziesz na te dni chyba więcej niż to konieczne. Zwłaszcza ewentualne wyjazdy mogą okazać się udzielnymi. Policz też dokładnie związane z tym wydatki! Lepiej nie komplikować sytuacji, nie stawiać wszystkiego na ostrzu noża. Święto Dziękczynienia uświetnione indykiem spożytym w miłym towarzystwie. Ważny znak - Waga, unikaj Lwa. Dzień miły - czwartek, liczba szczęśliwa - 5.

RAK: 22 czerwca - 22 lipca
Nowe sytuacje będące wynikiem Twoich niedawnych posunięć! Sprawi to pewnie zamieszanie w dotychczasowym porządku Twoich dni. Wycofanie się w takiej chwili będzie już chyba trudne. W każdym razie nie działaj pod wpływem impulsu. Pomyśl nad właściwym wyjściem. Sprzyja Ci Byk, czego nie można powiedzieć o przedstawicielu płci przeciwnej spod znaku Ryb. Dzień miły - sobota, liczba szczęśliwa - 8.

LEW: 23 lipca - 23 sierpnia
Przydałoby się w tym tygodniu rozejrzeć się uważniej niż zwykle w sprawach najbliższego otoczenia. Czy aby wszystko toczy się właściwie i czy ktoś bliski nie ma na swych barkach zbyt wielu obowiązków Twoim kosztem? Może byłoby też dobrze raz jeszcze przeanalizować niektóre wydatki. Nie zawiedź się na Strzelca. Unikaj Raka, bo nie sprzyja Ci. Dzień ważny - środa, liczba szczęśliwa - 4.

PANNA: 24 sierpnia - 22 września
Zyczliwość otoczenia odczujesz w chwili, kiedy będziesz tego najbardziej potrzebować. Następne dni już lepsze, choć niepozbawione spiek, szczególnie dotrzymanie różnych terminów przyjdzie Ci z największym trudem. Czy to aby wina tylko sytuacji zewnętrznych. A Twoje własne talenty organizacyjne? Jak z nimi? Stawiaj na Barana, ale unikaj Bliźniąt. Dzień miły - wtorek, liczba szczęśliwa - 5.

WAGA: 23 września - 23 października
Długi weekend pod znakiem jedzenia. Nowe twarze, będzie niejedna okazja do rozmów, bo znajdziesz się chyba w tych dniach właśnie w takich sytuacjach. Nie unikaj ich w żadnym wypadku, będą bowiem szansę na pokazanie się od najlepszej strony. Sukces w pracy. W najbliższych planach bierz pod uwagę Wodnika, ale Ryb unikaj. Dzień ważny - poniedziałek, liczba szczęśliwa - 3.

SKORPION: 24 października - 22 listopada
I choć zdajesz sobie, że poczujesz zmęczenie lub nawet zniecierpliwienie - toczące się sprawy okażą się ciekawe i warte uwagi, jeśli nie na dziś, to na jutro! Kłopoty ze zdrowiem powinny uświadomić Ci jak nieracjonalnie się odżywasz. Ważne spotkanie pod koniec tygodnia. Znaki przychylnie - Panna i Ryby. Kontr weisny jest Baran. Dzień miły - środa, liczba szczęśliwa - 7.

STRZELEC: 23 listopada - 21 grudnia
Święto Dziękczynienia da okazję do podsumowań. Pod wieloma względami będzie to tydzień spraw, które przyjmiesz z zainteresowaniem. Ale - a może tak być - jeśli przez przypadek nadeprzesz komuś na odcisk - sprawy przyjmą mało przyjemny obrót. Strzeż się więc wielkich gwałtów! Wówczas wypadki potoczą się niepomysłnie. Zapomnij o Pannie, ale licz się Ryby. Dzień ważny - czwartek, liczba szczęśliwa - 5.

KOZIOROŻEC: 22 grudnia - 10 stycznia
Grozba komplikacji ważnych dla Ciebie spraw. A co za tym idzie - atmosfera nerwowa i dni niepewności. Na szczęście wszystko wyjaśni się szybko i prawie w pełni po Twojej myśli. Na pełną realizację aktualnych planów trzeba będzie jednak jeszcze poczekać. Serdeczny znak - Baran. A Waga będzie się chciała odegrać za spotkanie kiedyś przyrości. Dzień miły - poniedziałek, liczba szczęśliwa - 7.

WODNIK: 21 stycznia - 18 lutego
Ktoś poznany w tych dniach spodoba Ci się od pierwszego wejrzenia! Rzecz cała warta zainteresowania, ale nie na dłuższą metę. Pomyśl o tym, robiąc różne plany w związku z tą znajomością. Spotkanie w gronie blisko znanych Ci osób przebiegnie dość monotonnie, nie obiecuj sobie za wiele... Nie zawiedziesz się na Koziorożca, ale Raka unikaj. Dzień miły sobota, liczba - 6.

RYBY: 19 lutego - 20 marca
Tydzień dobrych szans i udanych posunięć. Intuicja podpowie Ci w chwilach, gdy ogarną Cię wątpliwości, jak postąpić właściwie. Nawet jakieś niespodziewane ryzyko okaże się w końcu udane! Nie licz na innych, polegaj na sobie. Myślisz o Koziorożcu? I słusznie, ale unikaj Raka. Dzień ważny - środa, liczba szczęśliwa - 7.

KALENDARZYK

5	C	DOROTY WAWRZYŃCA
6	P	BEATY EUGENIUSZA
7	S	REGINY MELCHIORA
8	N	MARII RADOŚLAWA
9	P	PIOTRA SERGIUSZA
10	W	LUKASZA MIKOŁAJA
11	S	JACKA PROTA

(115) 6 IX 1876 - W Paryżu zmarł Józef Szwernikowski - wybitny malarz realista. Urodził się w 1833 r. w Bodzentynie k. Kielc.

(95) 7 IX 1896 - W Paryżu zmarł Zygmunt Kaczkowski - powieściopisarz, działacz polityczny; autor m.in. cyklu historycznego „Ostatni z Nieczujów”. Urodził się w 1825 r. w Kamionce Wołoskiej, Galicja Wschodnia.

(185) 11 IX 1806 - W Kazimierzowie (pow. brasławski) urodził się Henryk Korwin-Kalussowski - działacz, drukarz i księgarz emigracyjny, jeden z bardziej za-

**POSIADAMY
1300 ofert pięknych
Polek,
zamieszkałych w
Polsce, Kanadzie
i Europie.
Wydajemy co
3 miesiące fotoalbumy.
Panie zainteresują
poważne oferty panów z
Kanady, USA, Australii.
Panowie piszcie do nas
załączając \$2 na
reklamowy katalog i
opłatę pocztową:
EWAPOL-BUREAU
Box 306
PORT COQUITLAM, B.C.
V3C 4K6 Canada**

ZDROWIE

Znane i egzotyczne ZIOŁA - ADAPTOGENY

(II)

Ashwaganda jest ziołem o rodowodzie z Indii, gdzie znano ją już w czasach starożytnych. Należy do jednej grupy roślin wraz z pomidorami i ziemniakami. Korzenie tej rośliny są uważane za mające właściwości lecznicze. Preparaty z korzeni są zalecane w przypadku artretyzmu, jak również w celu wzmocnienia całego układu odpornościowego. Ostatnie badania naukowe wykazały zdolność korzenia Ashwaganda do hamowania rozwoju procesu nowotworowego w organizmie ludzkim. W przypadku artretyzmu działanie tego leku jest podobne do akcji hydrokortyzonu, lecz w przeciwieństwie do tego ostatniego jest pozbawione działania ubocznego.

Gotu Kola należy do tej samej grupy roślinnej co pietruszka. Legenda podaje, że zjadając dziennie jeden liść gotu kola, możemy przedłużyć nasze życie nawet do tysiąca lat. Jak dotąd jesteśmy dalecy od osiągnięcia tak długiego życia, jedno jest pewne, że zioło to wspomaga zdrowie i może dodać kilka lat życia w lepszej kondycji. Gotu Kola odgrywa dużą rolę w przywróceniu prawidłowej funkcji układu nerwowego. Stosowana jest ona również w wielu kosmetycznych preparatach do pielęgnowania skóry.

Astragalus jeden z najbardziej wartościowych leków w tradycyjnej medycynie chińskiej. Rozległe badania naukowe jak i stosowanie tego zioła na przestrzeni wieków ugruntowało mu najlepszą pozycję wśród roślin adaptogenów, wpływających normalizująco na układ nerwowy, hormonalny oraz układ odpornościowy.

Owies, który wszyscy znamy,

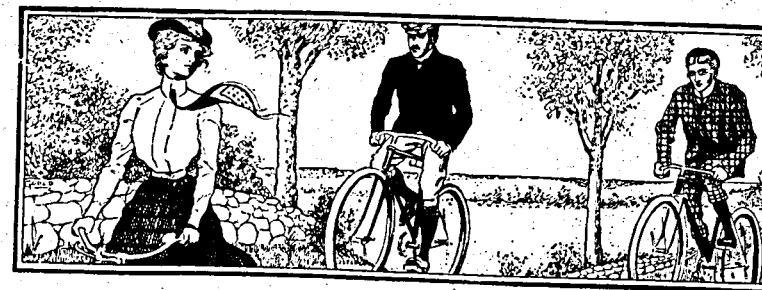
jest jednym z najlepszych ziół wzmacniających układ nerwowy, szczególnie gdy organizm ludzki znajduje się pod wpływem stresu lub w depresji. Zioło to możemy stosować w przypadku odwyuczania się od palenia papierosów, pomaga ono w zmniejszeniu "głodu nikotynowego". Z płatków owsianych sporządza się pożywne zupy, zalecane w okresie rekonwalescencji po ciężkich chorobach, operacjach lub ostrych biegunkach. Odwar z owsa działa wzmacniająco w zmęczeniu psychicznym, w nerwowości i bezsenności.

Kolejnym ziołem należącym do rodziny adaptogenów jest **łopian**. Jest znanym powszechnie chwastem, występującym na przydrożach. Korzeń jego zawiera cukier inulinę, olejek eteryczny, śluz, garbniki, substancje bakteriostatyczne i bakteriobójcze. Jest stosowany przede wszystkim ze względu na swoje właściwości moczopędne, napotne i żółciopędne, a także i dlatego, że ma funkcję detoksykującą, oczyszcza organizm z niepotrzebnych, "trujących" substancji. W tym ostatnim przypadku jest często łączony z zio-

łami takimi jak: ginger, mniszek lekarski. Łopian jest często zalecany w schorzeniach przewlekłych jak drożdżyca, choroby przemiany materii, w chorobach skóry, włosów, także w Zespole Przewlekłego Zmęczenia, jak i w wielu innych. Ważną cechą łopiana, ostatnio podaną, jest jego zdolność do hamowania rozwoju czynników rakotwórczych w organizmie ludzkim. Korzeń łopiana jest znany również jako dodatek kulinarny do zup, do potraw przygotowanych wraz z czosnkiem, papryką lub tofu. Gotowane i marynowane korzenie łopiana są popularną potrawą w Chinach i Japonii.

Suma - zioło to stosowane jest od wielu pokoleń w południowej Ameryce. Badania współczesne wykazały jego przydatność w leczeniu dwóch przewlekłych schorzeń, a mianowicie cukrzycy i choroby nowotworowej. Stosować należy je ostrożnie, gdyż przyjęte w większej dawce może spowodować objawy silnych nudności.

**DR. LIDIA DOBOSZ
TEL. 534-6527**

Rozwiązanie krzyżówki z rybką

POZIOMO: strumyk, hydrometeorologia, źródło, rusalka, nurt, naczynie, Orawa, Nogat, Kura, dno, tryton, Pacyfik, Siklawa, rzeka, wodowanie, Narcyz, kaskada, zanurzenie, rezerwuar, ławienie, rybka, kran, ślota, atol, Kock, litr, Amazonka, hydrant, wodowskaz, rosa.

PIONOWO: hydra, prysznic, Atlantyk, wodociąg, dopływ, wodnik, saturator, roztopa, morza, kajman, mul, hydrowęzeł, Eufrat, opad, opary, Olawa, fontanna, Elstera, warnik, sadzawka, Ner, ciek, koryto, Niagara, kurka, zbiornik, powódź, zalew, potok, krab, Kongo, Skawa, lód.

ZE ŚMIECHEM NIE MA ŻARTÓW

Na kontrrewolucję nie ma jak LEC

Burząc pomniki, oszczędzajcie cokoły.
Zawsze mogą się przydać

Błąda dyktatorom, którzy uwierzyli, że nie są ...

Nie każda salwa zwiastuje rewolucję.

Nie podcinaj gałęzi na której siedzisz, chyba że cię chcą na niej powiesić.

Czasem dzwony kołyszą dzwonnikami.

Gdybyż jeszcze kozła ośliarnego można było doić!

Z jednego systemu nie wydobydziemy się długo: ze słonecznego.

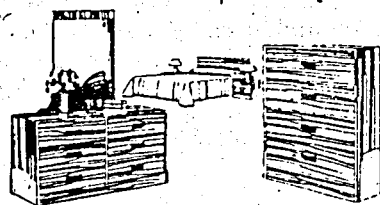
SKLEP, KTÓRY WARTO ODWIEDZIĆ!

ALMAR FURNITURE

2879 A Lakeshore Blvd. W., Toronto, Ontario M8V 1J1
2 BLOCKS EAST OF ISLINGTON. TEL. 251 - 3251

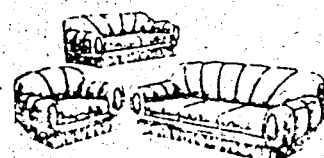
CO TYDZIEŃ
WYPRZEDAŻ

9-częściowa sypialnia
wraz z pełnym materacem
i podstawą

\$ 699.00

Komplet wypoczynkowy do salonu
w różnych deseniach i kolorach -
sofa, kanapa, fotel - TYLKO

\$ 699.00

MEBLE ZA BEZCEN W DUŻYM WYBORZE!

Łóżko : podstawa i materac - TYLKO
pojedyncze: \$ 149.00
podwójne: \$ 169.00
Queen: \$ 199.00

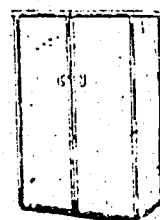

3 stoliki do salonu \$ 399.00
Szafki kuchenne \$ 179.00
Biuorka uczniowskie \$ 99.00
Mebłościarki (3 szt.) \$ 299.00

STOŁOWY NA START!

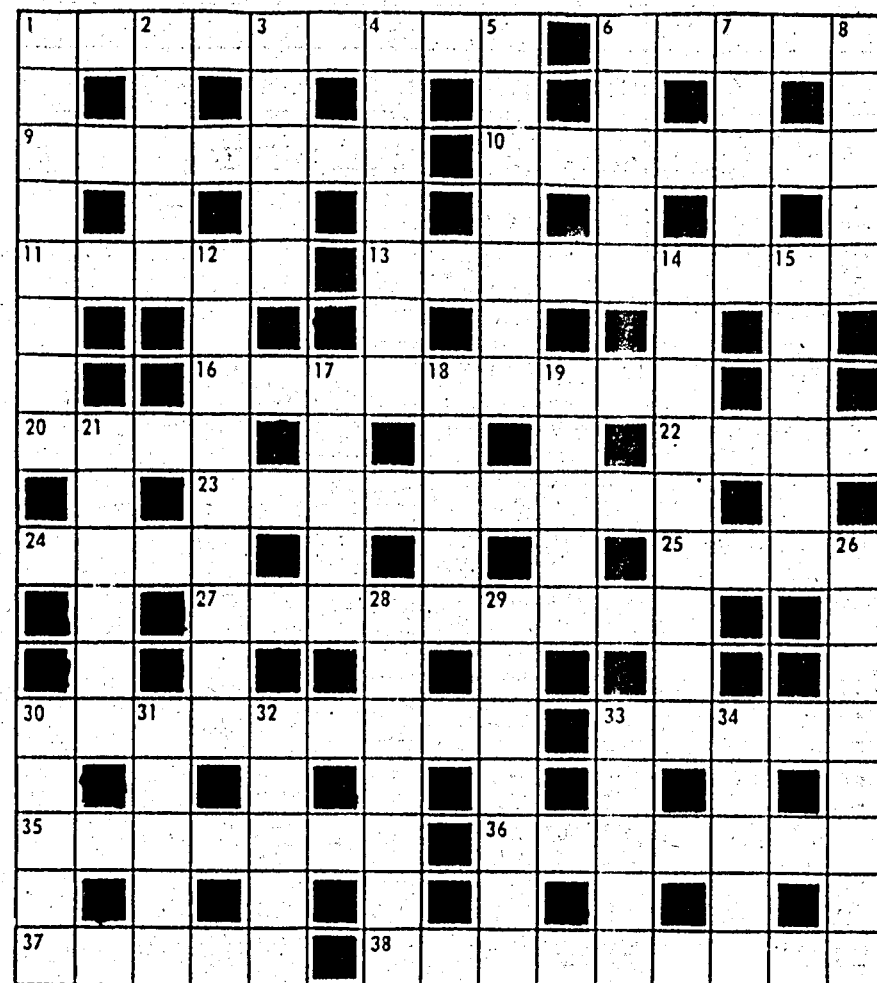
stół i 4 krzesła - kosztuje \$ 259.00
U NAS - \$ 179.00

SZAFY

Kosztuje \$ 399.00

U NAS
\$ 299.00

- 11) słynny t...r koło Mediolanu.
- 13) przekazywanie myśli na o...c.
- 16) stawia wr...y.
- 20) odgrywana przez a...a.
- 22) część st...u.
- 23) pastewna - dla in...rza.
- 24) między pol...ami.
- 25) konfe...jna.
- 27) ek...t towarów uprzednio impor-
towanych.
- 30) jego głównym składnikiem jest
a...t.
- 33) kant, k...ż.
- 35) część sztuki wo...j.
- 36) ośrodek turystyczny w B...dzie
Śląskim.
- 37) j...a i dwa zera.
- 38) element ro...u kolejowego.

Pionowo:

- 1) 10 mik...w.
- 2) państwo na płw. A...kim.
- 3) odprowadza de...wkę.
- 4) zap...sek.
- 5) człowiek po...ty.
- 6) oddziela kon...cje.
- 7) zastępuje pr...ę człowieka.
- 8) odłam wyz...wy.
- 12) ciemne ka...y.
- 14) drobnoziarnista odmiana gi...u.
- 15) graniczy z Li...m.
- 17) urzędowy dekret pa...ski.
- 18) schle...a.
- 19) brzeg ka...sza.
- 21) skórzany futerał na pi...y.
- 26) dowód w...ty pieniędzy.
- 28) miasto u stóp Ś...ki.
- 29) szef rz...u.
- 30) ma sy...l K.
- 31) wolny e...t.
- 32) nauka o mo...ści.
- 33) przyrząd do s...w gimnastycz-
nych.
- 34) miasto niedaleko granic
W...wy.

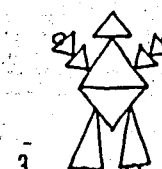
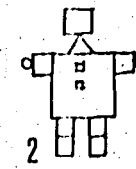
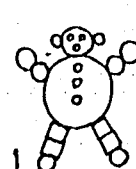

W miejsce kropek należy wstawić jedną lub kilka liter.

Pozłomo:

- 1) przy...a kuchenna.
- 6) może być przyczyną ne...cy.
- 9) ważna ruda ż...a.
- 10) młode po...nie w stanie hodo-
wlanym.

Chcesz dowiedzieć się kilku ciekawostek o swoim charak-
terze? Mając do dyspozycji trójkąty, koła i kwadraty narysuj
najbardziej schematyczną postać człowieka. Nie używaj in-
nych form i nie łącz poszczególnych elementów dodatkowy-
mi kreskami. Nie musisz użyć trzech figur geometrycznych,
ten człowieczek może być zbudowany np. z samych kółek.

Rozwiązanie:

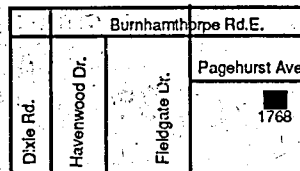
1. Jeżeli użyłeś najwięcej kółek, jesteś bar-
dzo wrażliwy, masz bogatą wyobraźnię i silnie
rozwinęły intelekt. Często bujasz w obłokach,
mięwasz kłopoty z czysto praktycznymi zajęciami
dnia codziennego - uważasz, że nie warto
zaprzętać sobie młoty głowy. Śądź, że w życiu
istotniejsze jest wiedzieć niż mieć.
2. Jeżeli w swoim rysunku przeważają kwadraty,
ty, stoisz mocno na ziemi, wiesz czego chcesz
od życia. Realistycznie patrzysz na świat, chłod-
no oceniasz swoje szanse w każdej sprawie.
Jesteś logiczny i trzeźwo myślisz, wyobraźnia
nie jest twoją mocną stroną. Masz zdolności
techniczne i manualne.
3. Przewaga trójkątów wskazuje na ogromną
wrażliwość i nieodporność psychiczną. Jesteś
przezczulony i drażliwy, nie reagujesz na krytykę
nawet zyczliwej osoby. Nie potrafisz śmiać się z
samego siebie, potrzebujesz komplementów i
pochwał. Bardzo ważną rolę w twoim życiu odgrywa seks.

INCOME TAX CONSULTANT

CZESŁAW KĘPA

1768 Pagehurst Ave.
Mississauga, Ont.
TEL. 238-0447

Prowadzi jedną z najdłuższych istniejących w Ontario i najsprawniej działających polskich firm konsultacji podatkowych. Dokonujemy usług w zakresie: sporządzania zeznań podatkowych i księgowości, odwołań do Ministerstwa Finansów, listów i sprawozdań finansowych, otwierania, kupowania i sprzedaży biznesów, całoroczne konsultacje z prawa podatkowego.

JERZY SZEMPLIŃSKI

- Spłaty hipoteki poprzez RRSP
- Ubezpieczenia indywidualne i grupowe na życie, chorobowe, biznesu, świadczenia socjalne (dentysta, lekarstwa)
- Ubezpieczenia emerytalne RRSP
- Plan edukacyjny dla dzieci
- Inwestycje, \$ 100 000 wolne od podatku
- Ubezpieczenia dla odwiedzających

DO YOU KNOW?
- We are the biggest life insurance company in Canada by asset size...

TEL. biuro: 222-1977; dom 848-1250

Mutual of Omaha Insurance Company
na życie • biznesu

UBEZPIECZENIA dla odwiedzających
w razie choroby lub wypadku
plany finansowe zabezpieczające dzieci
plany emerytalne RRSP

Jerzy Majewski, M.Sc.

Tel. bus. 631-6523; home: 792-0866

SOUTH ETOBICOKE COMMUNITY LEGAL SERVICES

udziela porad prawnych po polsku, wyłącznie w czwartki od godz. 14:00 do 16:00 dla osób mogących wykazać się niskimi dochodami

- sprawy emigracyjne • problemy z właścicielami domów • sprawy związane z zasiłkiem dla bezrobotnych • zasiłek społeczny i rodzinny • emerytury
- Usługi przysługują jedynie

TLUMACZENIA Z 9 JĘZYKÓW

Maciej Syrokomla

255-5691
Fax 251-8236

2559 Lakeshore Blvd. W. ste. 40

mieszkańcom Południowego Etobicoke

TEL. 252-7218

2970 Lakeshore Blvd. W. # 303
(Blisko Islington)

Halina Baranowska
MA, A.I.C.

Analiza potrzeb finansowych, ubezpieczenia na życie, zdrowie, plany emerytalne RRSP, dożywotnie renty, ubezpieczenia grupowe.

The Prudential Assurance Co. Ltd.
Suite 625, 21 Four Seasons Place
ETOBICOKE ONT. M9B 6J8

TEL. 740-7463

NEW YORK LIFE
INSURANCE COMPANY
2 SHEPPARD AVE. E., STE. 404, TORONTO

- Planowanie finansowe i ubezpieczenia
- LIFE INSURANCE - na życie
 - DISABILITY - chorobowe
 - MORTGAGE - hipoteczne
 - GROUP BUSINESS - handlowe
 - RRSP, ANNUITY - emerytury
 - VISITORS - dla odwiedzających
- Po bliższe informacje proszę dzwonić
Biuro: 225-6515 • Dom: 958-0129

Andrzej Krysiak

72 HOWARD PARK AVENUE
TORONTO, ONTARIO CANADA M6S 1V6
TEL.: (416) 534-9864 Fax (416) 534-9864

OD 8 LAT
SPECJALIZUJEMY SIĘ
W

WYSYŁCE PACZEK DO POLSKI
NAJTANIEJ przez WISŁĘ DO KRAJU
MOŻECIE PAŃSTWO PRZESŁAĆ PIENIĄDZE, KWIATY, LEKI,
PACZKI Z KATALOGÓW
PACZKI M - 1.60/1 KG OPLATA \$6.50
L - 3.60/1 KG

NR 195 • 5 - 11 WRZEŚNIA 91

RENEWAL CONSTRUCTION & DECORATION

Instalacje elektryczne,
renowacje łazienek, kuchni,
wykładziny, kafelki,
wykańczanie piwnic
BEZPŁATNA WYCENA

249-5212

Dr. JOLANTA JASTRZĘBSKA
LEKARZ OGÓLNY

- Choroby skóry
- Choroby dzieci

Przyjmuje w poniedziałki i czwartki w g. 10 - 18, wtorki, środy, piątki w g. 10 - 20 w soboty w g. 9 - 13 (Pierwsza i trzecia sobota miesiąca gabinet nieczynny)

TEL. 588-7878
2333 Dundas St. W. 404

Dr. WANDA HEMPEL
Lek. dentysta

TEL. 466-7777

Godz. przyjęć:
Poniedziałek i piątek 10 - 18
Środa 12-19, sobota 9:30-14
696 Danforth Ave.

Suite 202
(stacja kolejki Pape)
AKCEPTUJEMY
DENTAL INSURANCE

ARNOLD PENK

GOLD MASTER SALESMAN

SALES & LEASING

od 1.9%

FINANSOWANIE

lub RABAT do \$1000

NA NIEKTÓRE

MODELE SAMOCHODÓW!

ARNOLD PENK jest przedstawicielem firmy sprzedającej samochody produkcji GENERAL MOTORS znajdujące się w tym samym miejscu od 1932 roku.

- Szeroki wybór nowych i używanych samochodów.
- Nowe samochody roczniki 1990/1991 posiadają gwarancję na wszystko przez 3 lata lub na 80 tys. km jak również bezpłatną gwarancję antykorozyjną na 6 lat lub 160.000 km.
- Bezpłatna klimatyzacja na niektóre modele.
- Na używane samochody można nabyć roczną lub dwuletnią gwarancję.

ARNOLD PENK specjalizuje się w sprzedaży i finansowaniu samochodów już od 20 lat. Jest jednym z najlepszych w Kanadzie w swej dziedzinie. Zwracając się do PENKA możesz liczyć na pomoc w znalezieniu najlepszego samochodu dla siebie i swojej rodziny.

ARNOLD PENK gwarantuje najlepsze warunki kupna i finansowania samochodu: załatwiają na miejscu sprzedaż, pożyczkę i pomoc w znalezieniu taniego ubezpieczenia.

Osobista opieka pana PENKA przez cały okres posiadania samochodu. ARNOLD PENK został odznaczony przez G.M. jako GOLD SALESMAN. A także jest znany jako społecznik. Czy jeszcze ktoś może tyle zaoferować? Pamiętaj! Zakup samochodu jest poważną transakcją, trzeba wiedzieć z kim nawiązać tak poważną transakcję.

Doświadczenie, wiedza i uczciwość jest podstawą biznesu ARNOLDA PENKA.

Po wszelkie informacje proszę dzwonić 964-3211 lub do domu o każdej porze 771-0688, podając nazwisko i numer telefonu.

832 Bay St., Toronto Ont. (przy College St.)

Zbigniew Obrębski
Artysta- fotograf. Współpracownik ECHA
Wykonuje na zamówienie zdjęcia portretowe oraz ślubne
tel (416) 694-3792

LOGO PROJEKT ZNAKU FIRMOWEGO (graficzna kombinacja liter)
PIECZATKA (4 linijki) \$499 + GST PST
NAPIS NA SAMOCHÓD (40 samoprzyl. winyl. 4" liter-dowolny kolor)
5000 ulotek kolorowa farba biały papier
500 wizytówek (Logo, biały papier, kolorowa farba)
500 kopert (z nadrukiem i logo, kolorowa farba)
500 papierów listowych (z nadrukiem i logo, kolorowa farba)
100 rachunków bezkalkowych, 2 częściowych
100 formularzy do wycen bezkalkowych, 2 częściowych
200 nalepek adresowych

Business Starter Special

761 9659

Master Printing Inc., 2965 dundas St. W. Fax 761 1933 8AM - 6PM M-F

TLUMACZENIA Z 9 JĘZYKÓW

Maciej Syrokomla

255-5691
Fax 251-8236

2559 Lakeshore Blvd. W. ste. 40

NAJBARDZIEJ ZNANA
WŚRÓD POLAKÓW
W KANADZIE

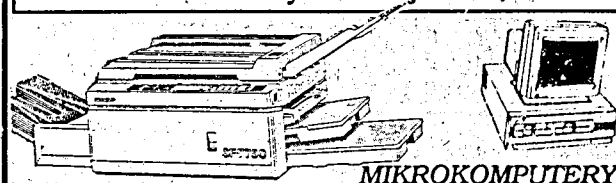

Dziękuję darowi intuicji pomoże Ci w rozwiązaniu Twoich problemów.
Wróżba z kart • przyszłość • teraźniejszość • przeszłość
TEL. 633-4469

TIPS Tomasz Iwanowski Professional Services Ltd.

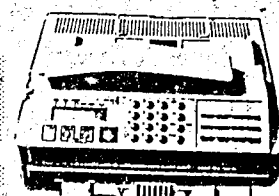
440 WINFIELD TERRACE, MISSISSAUGA
TEL. 399-9950 lub 890-4756 (całą dobę)
FAX 890-6092

Jako niezależni dystrybutorzy możemy dopasować do
Waszych potrzeb biurowych sprzęt elektroniczny
klasy światowej

KOPIARKI

- możliwość kupowania na raty
- wynajem (Lease)
- wymiana na nowe
- pełna gwarancja fabryczna na wszystkie artykuły

SHARP FAXY

TIPS Tomasz Iwanowski Professional Services Ltd.

440 WINFIELD TERRACE, MISSISSAUGA
TEL. 399-9950 lub 890-4756 (całą dobę)
FAX 890-6092

Oferujemy pełny wybór telefonów
przenośnych i samochodowych
najlepszych światowych firm!

- 5-letnia gwarancja na wybrane modele
- gwarantowane najlepsze ceny i serwis
- możliwość kupowania na raty
- wynajem (Lease)
- wymiana na nowe (Trade in)
- pełna gwarancja fabryczna na wszystkie artykuły

CANTEL AGENT

"PANI JADWIGA" Polski Program Radiowy

1250 AM, soboty od godz. 1 - 2 po poł.
TEL. 604-2247

Wiadomości, publicystyka, muzyka klasyczna

STUDIO ANKA
Anka Czudec
photographer
2374 Bloor St. West, Toronto
(416) 769-4488

Lech Prusiński NAJSTARSZE POLONIJNE BIURO POMOCY IMIGRACYJNEJ

W związku ze zmianami kanadyjskich przepisów imigracyjnych zawiadamiamy wszystkie osoby pragnące uzyskać stały pobyt w Kanadzie — niezależnie od ich obecnego statusu — że nasze biuro udziela bezpłatnie porad we wtorki w godzinach 12-7 wieczór
192 Garden Avenue
Tel. 588-1659

Wszystkie naprawy samochodowe

Specjalne ceny

Certyfikaty aut - \$29.95
Hamulce tylne - \$59.95
Hamulce przednie - \$84.95
Tłumiki od \$40.05
(Installed, Lifetime Warranty)

- Pisemna gwarancja ważna w całej Kanadzie
- Konserwacja przeciwkorozyjna
- Większość napraw w 30 minut

Bezpłatna Inspekcja

251-2203, po polsku 274-8229

Thruway Muffler & Brakes Centre
3090 Lakeshore Blvd. W. Toronto

Druga lokalizacja w SCARBOROUGH - TEL. 297-4800

A & A MOTORS

NAPRAWA I SPRZEDAŻ SAMOCHODÓW

Inż. ANDRZEJ BOGUCKI

ANDRZEJ KOZIARSKI

Wszystkie naprawy mechaniczne i elektryczne samochodów amerykańskich i importowanych. W przypadku awarii załatwiamy holowanie.

ZAŚWIADCZENIA DO REJESTRACJI SAMOCHODU

Naprawa hamulców.
(przód lub tył) + części

\$49.99

Wymiana oleju + filtra
(do 5 litrów oleju)

\$24.99

POLECAMY: Przy pomocy najnowocześniejszych dodatków do olejów i paliw:

- przedłużanie żywotności silników i skrzyń biegów
- obniżanie zużycia paliwa
- przywracanie utraconych osiągnięć silnikom

1541 - A The Queensway,
Toronto, Ontario M8Z 1T8

252-0226

Najlepiej zadzwoń
o silnik - używając

FORTE

UNICAR AUTO COLLISION & Paint Centre

- naprawy powypadkowe
- prostowanie ram • zabezpieczenia przed korozją
- Bezpłatne kosztorysy napraw
- rozliczanie z firmami ubezpieczeniowymi • Holowanie
- samochody zastępcze
- Kompletne malowanie

TYLKO \$ 600

Południowe Etobicoke,
81 Shorncliffe Rd.,
TEL. (416) 239-7377

KAPITAŁNE REMONTY SILNIKÓW

wraz z pełnym instalowaniem

objęte 1-roczną lub 30 000 km gwarancją na pracę i części

CRANKSHAFT SERVICE SUPPLIES LTD

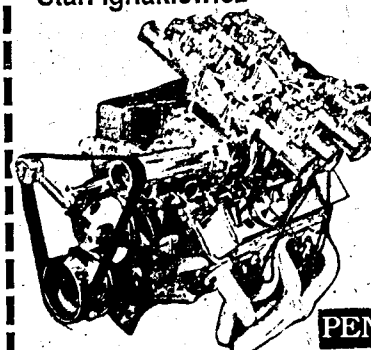
Stan Ignakiewicz

30 LAT PRAKTYKI

Leszek Kraska

KOMPLETNE NAPRAWY SAMOCHODÓW
KRAJOWYCH I IMPORTOWANYCH

- certyfikaty samochodów do rejestracji
- naprawy głowic
- borowanie bloków
- naprawy układów hamulcowych i kierowniczych
- przebudowa transmisji
- okazjonalna sprzedaż części zamiennych do silników

PENNZOIL ZABEZPIECZY TWÓJ MOTOR

537-2529 483 DUPONT STREET (przy Bathurst) 537-5857

\$ KORPORACJE \$ PROFESJONALIŚCI \$ OSOBY INDYWIDUALNE

26 GLENADEN AVE. EAST, TORONTO, ONT. M8Y 2L3

\$ Skorzystaj z wypróbowanych wieloletnich strategii
odpisów podatkowych

\$ Zaoszczędź setki dolarów dzięki naszym mało znanym
technikom planowania podatkowego

\$ Nie trać czasu na zapoznanie się z przewodnikiem Urzędu
Podatkowego, który nie ujmuje wielu dozwolonych
odpisów

Zdaj się na fachowe i dyskretne usługi firmy
Piotra Chwalisza

CHWALISZ TAX
& BUSINESS CONSULTING INC.

\$ Stosujemy przepisy prawa podatkowego na korzyść Klienta!

\$ NIE ZWLEKAJ - ZADZWOŃ DZISIAJ!

TEL. (416) 233 - 2804 FAX: (416) 233 - 3583

\$ PROWADZENIE KSIĄG

\$ PRZYGOTOWYWANIE SPRAWOZDAŃ

Advance
Real Estate Ltd.

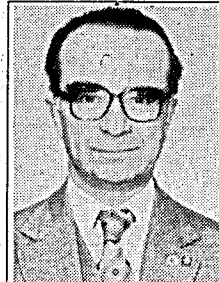
• \$249 tys. Piękny backsplit, 4 poziomy, bungalow,
4 sypialnie, apartament w piwnicy, garaż, basen.
Blisko do "Go Trains". Dundas/Hwy 10, Mississauga.
Właściciel weźmie drugą hipotekę.
• TYLKO \$94 tys., condo apartament, 2 sypialnie,
Dundas/Dixie, Mississauga. Blisko sklepów, publicznego
transportu i szkoły.

HENRY

A. RASTON

Biuro: 534-9246 Dom: 767-4022
1655 Bloor St.W., Toronto, Ont. M6P 1A6

SPRZEDAŻ • KUPNO
• WYCENA
FINANSOWANIE
NIERUCHOMOŚCI
BEZPŁATNE
PORADY FINANSOWE
POSZUKUJĘ
DOMÓW NA SPRZEDAŻ

ADWOKACI

MALICKI and MALICKI

Marek S. Malicki

Adwokat

3020 Kirwin Ave. Mississauga, L5A 2K6
TEL. 279 - 6250

Załatwia sprawy:
- kupna i sprzedaży nieruchomości - hipoteki - sporne sprawy
matrimonialne - testamenty (ostatnie wole) - spadki

... przychodzi z pomocą
każdemu,
kto ma problemy
z prawem karnym
Auto - 580-6445

adwokat

KRZYSZTOF PREOBRĄŻŃSKI

dom (24 g.): 537-8842 praca: 964-1717
fax: (416) 964-0823

Adres kancelarii adwokackiej:

99 CHARLES STREET, E. TORONTO, ONT. M4Y 1V2

FIRMA ADWOKACKA

MICHAEL CZUMA ASSOCIATES

Oferuje doświadczenie i efektywną pomoc
w sprawach KARNYCH

- Prowadzenia samochodu w stanie nietrzeźwym (impaired driving)
- Napaści (assaults) • Kradzież (theft)
- oraz we wszelkich sprawach podlegających kodeksowi karnemu, włączając sprawy sądowe i apelacje na wszystkich szczeblach sądownictwa

Mec. Michał Czuma, L.L.B.

599 - 5799

481 University Ave., Suite 502
Toronto, Ontario M5G 2E9

J.W. REFRIGERATION

NAPRAWA klimatyzacji (air conditioning)
centralnej i okiennej oraz lodówek, pralek,
suszarek i pieców elektrycznych
SPRZEDAŻ nowych i używanych
klimatyzatorów (air conditioning)

Józef TEL. 255-6073

Hubert Węsierski, Ivan Grgić
2342 Bloor St. W., Toronto
Tel. 762-5365

**KINGSWAY
MEAT
PRODUCTS
&
DELICATESSEN
LTD.**

Ponad 100 gatunków wyrobów wędliniarskich własnej
produkcji, wyrabianych przez wysoko wykwalifikowanych
polskich rzeźników według tradycyjnych polskich
receptur
CENY KONKURENCYJNE

BLOOR NATUROPATHIC CLINIC

Leczenie środkami naturalnymi:

zioła, akupunktura, homeopatia, hydroterapia,
komputerowa analiza diety

Lidia Dobosz, M.D.(P), N.D.

Halina Sroczyńska, M.D.(P), N.D.

1595 Bloor St.W.,
Toronto, Ontario M6P 1A6
TEL. 534-0050

DR. M.J. CELIŃSKI

Registered Psychologist

Usługi w języku polskim.

Badania wypadkowe dla sądu (urazy głowy,
zaburzenia emocjonalne, psychoterapia rodzinna i
indywidualna, bóle głowy i zaburzenia psychoso-
matyczne, terapia relaksująca i hipnoza (fobie,
leczenie odwykowe palaczy i osób z nadwagą)
Badania inteligencji dzieci i dorosłych

TEL. 226-6397

344 Sheppard Ave. East. Willowdale. Ont. M2N 3B4

DR. TERESA MIRECKA

DERMATOLOG Z POLSKI

Upriejmie informuje o otwarciu gabinetu
kosmetyki leczniczej i elektrolizy
w Mississauga

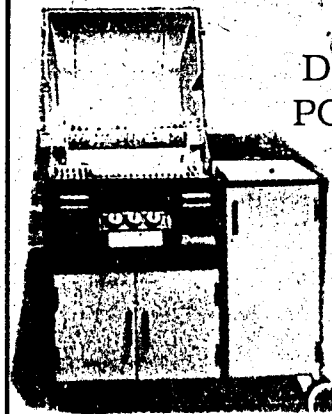
2155 Cawthra Rd. (pomiędzy Queensway i Q.E.W.)
TEL. 949-8461

POL - CAN - COLOR

SABINA & JERZY JAWORSKI

TEL.: (416) 453-3148

* ŚLUBY	* WEDDINGS
* PORTRETY	* PORTRAITS
* REKLAMA	* ADVERTISING
* REPORTAŻE	* REPORTAGE

SPRZEDAJE
NOWE WÓZKI
DO HOT DOGÓW
PO DOSTĘPNYCH
CENACH
1(519)974-9698

POLONIA RADIO/TV

i Zarząd ZPwK

zapraszają serdecznie całą Polonię
na

PIKNIK

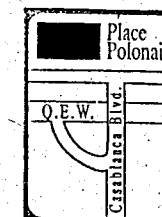
dnia 8 września b.r.

w Place Polonaise

w Grimsby

(zjazd na Cacablanca Blvd.)

OTWARCIE BRAMY GODZ. 10:00
OBFIITY BAR • GORĄCE I ZIMNE DANIA
DO TAŃCA GRAĆ BĘDZIE WSPANIĄŁA
ORKIESTRA
„RELAX”
ZABAWY I GRY Z NAGRODAMI DLA DZIECI
wstęp 4 dolary od osoby
dzieci do lat 12 wstęp bezpłatny

BIURO PODRÓŻY

AUTORYZOWANY
DEALER

SAVE-O-WAY

OVERSEAS SERVICES

A division of 547319 Ontario Ltd.

WORLD WIDE TRAVEL

331 Roncesvalles Ave. Toronto, Ont. Canada M6R 2M8

TEL. (416) 532-3042, 532-3794 (Otwarte: 10 - 18, soboty: 10 - 16)

720 Burnhamthorpe Rd. W., Unit 17, Mississauga, Ont., Canada L5C 2R9

TEL. (416) 896-2832, Fax 273-5993 (Otwarte: 10 - 18, soboty: 10 - 16)

Już z górą 9 lat firma Save-O-Way wysyła co tydzień regularnie kontenery z paczkami do Polski.

• BILETY LOTNICZE DO POLSKI I INNYCH KRAJÓW • PRZELOTY CZARTEROWE DO POLSKI SAMOLOTAMI
LOT • ZAPROSZENIA I NAJTAŃSZE UBEZPIECZENIA DLA OSÓB ODWIEDZAJĄCYCH KANADĘ

• WYSYLKA SAMOCHODÓW • SŁONECZNE WAKACJE W CIEPŁYCH KRAJACH

PACZKI DO STA TERENC

p. Alicja
160 Wilkinson Rd.
Unit 36
Brampton
Tel. 452-0485

KINGSTON'S DELI
91 Princess St.
Kingston, Ont.
(613) 531-8380

European Sausage Deli
Lidia Piskiewicz-Jan Górski
92 Halsey Ave. Tor. M4B 1A9
Tel. (416) 755-4221
SCARBOROUGH, ONT.

BIG WIN CENTRE
Lottery Headquarters
760 Brant Street
Burlington, Ont. L7R 4B7
tel. 639-7547

Kitchener, Ont.
Kazan Overseas Parcels
83 Shanley St.
Tel. 743-7653

Woodstock, Ont.
Holy Cross Church
169 Ingersoll Rd.
Tel. 539-1050

Delhi, Ont.
Aleksander Bożek
R.R. 1, Delhi
Tel. 582-1058

Brantford, Ont.
Polonaise Deli
24 Dalhousie St.
Tel. 753-7550

Sault Ste Marie, Ont.
Edward Glowik
324 Whitney Ave.
Tel. (705) 253-7240

DANA PARCEL
55 Thornhill Dr.
Guelph, Ont. N1H 3C7
Tel. 836-4672

Oshawa, Ont.
Barbara Rzeźniczek
869 Capri Court
Tel. 435-0600

Hamilton, Ont.
Save O Way
747 Barton St. E.
Tel. 545-6788

Thunder Bay, Ont.
Frank Customs
519 Simson St.
Tel. 622-3885

St. Catharines, Ont.
St. Joseph's Bakery
53 Facer St.
Tel. 937-4411

PRACA

DUŻA szansa na osiągnięcie stałego dochodu. Praca w domu. Bardzo dobre zarobki. Po informację pisz na adres: Greenax Publication 208 - 4545 Prince Albert Street, Vancouver, B.C. V5V 4K3. Załącz kopertę zwrotną ze znaczkiem. 195-197

POTRZEBNA opiekunka do półtorarocznego dziecka, niepaląca, potrzebna od zaraz. Lekkie prace domowe, możliwość zamieszkania. Bathurst i St. Claire. TEL. 658-6222

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem lub dziećmi. Mieszkam w Mississauga, blisko Lakeshore i Dixie. TEL. 271-1189

MILA, odpowiedzialna, niepaląca pani w średnim wieku potrzebna do opieki nad dziećmi 3 i 1 rok, od zaraz z zamieszaniem. Okolice Richmond Hill. TEL. 737-7441

POTRZEBNA starsza pani do prowadzenia domu i opieki nad dwójką dzieci 10 - 12 lat. Codziennie od 12 do 20. Podstawowy angielski pomocny. TEL. 531-7074; 233-9380

LOOKING for live in baby sitter for 1 child. Please call at work 663-8446; at home 884-1918 Ilana

POTRZEBNA zaradna, odpowiedzialna i troskliwa niania do 2-letniej dziewczynki i do prowadzenia domu z zamieszaniem. TEL. 489-8102. Proszę dzwonić tylko do godz. 21.

MASSAGE therapist, senior with diploma needed for therapeutic clinic in Scarborough, part time only. Call 287-1429

NOWY sposób uzyskania dochodu. Biznes prowadzony we własnym domu. SIN, angielski, samochód. TEL. 507-9180

POZA dodatkowym zarobkiem możliwość dokonywania zakupów oraz podróży po znanych cenach. Marek. TEL. 416 252-3963

MEŻCZYZNA lat 50 poszukuje pracy. TEL. 681-5023

KIEROWCA A-Z z 2-letnim doświadczeniem na terenie Stanów i Kanady, ze stałą wizą do USA poszukuje pracy. TEL. 745-1788 Staszek

SZUKAM pracy chałupniczej. Mam SIN, znam krawiectwo. Ania. TEL. 687-8421

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem u siebie w domu. Markham/Lawrence, Scarb. TEL. 438-7508

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem w swoim domu. Okolice Brownsline i Horner. TEL. 259-3534

KAŻDĄ pracę w płatki i weekendy przyjmę. Solidny w średnim wieku. Andrzej. TEL. 683-8257

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem lub dziećmi, poprowadzę dom. Okolice zach. Mississauga. TEL. 569-1101 wiecz.

PODEJME jakąkolwiek pracę, zawód mechanik samochodowy z praktyką, SIN i prawo jazdy, samochód. Janek. TEL. 532-0259

POSZUKUJĘ pracy chałupniczej, może być w krawiectwie ciętkim lub lekkim, posiadam maszynę przemysłową. TEL. 569-1101 wiecz.

WSZYSTKIE DROBNE OGŁOSZENIA

dotyczące pracy, mieszkań i sprzedaży są bezpłatne 2-3-krotnie
Przyjmujemy je do wtorku, do g. 5 po poł.
Proszę dzwonić 747 - 6034 i zostawić dokładną treść ogłoszenia na maszynie, powtórzyć nr telefonu

MEŻCZYZNA znający angielski szuka pracy jako chemik. TEL. 238-1548

MŁODY mężczyzna szuka pilnie pracy. TEL. 693-8224

MALOWANIE na zewnątrz i wewnątrz. Witold. TEL. 278-0067

WYKONAM pracę w branży budowlanej, posiadam SIN i doświadczenie przy remontach. TEL. 614-8091

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem u siebie w domu. Markham/Lawrence, Scarb. TEL. 438-7508

NAUKA gry na fortepianie i na skrzypcach, przyjmę dzieci do zespołu wokalnego. Mississauga. TEL. 624-1344

NOWO przybyły mężczyzna posiadający SIN poszukuje jakiegokolwiek pracy. TEL. 488-9742

POSZUKUJĘ opiekę do 3-letniego dziecka. Prosił Teresę. TEL. 248-8806

HELP wanted live in. Dina. TEL. 731-7601

POTRZEBNA zaradna, niepaląca kobieta w średnim wieku do opieki nad 3 dziewczynkami: 6 lat i bliźniaczkami 4-letnie (pół dnia w szkole) i lekkiej pracy domowej z zamieszaniem 5 dni w tygodniu. Okolice Islington i Dixon. TEL. 241-9951

POTRZEBNA młoda dziewczyna do pracy w kuchni, Wilson/Bathurst, w porze lunchu. TEL. 398-2106

MAILING letters at home. Start immediately. Sent self-addressed envelope with stamp. Enterprises, 541-21 St. E. Prince Albert, S6V 1N5, Saskatchewan. TEL. 241-9951

UWAGA LONDON. Do sprzedaży kłobasek zatrudni. Dobre wynagrodzenie. TEL. 1-519-659-6915

SYMPATYCZNE osoby do sprzedaży hot dogów w Mississauga i Toronto zatrudni. TEL. 569-9141, 569-9819

JEŚLI posiadasz wolny czas i podstawowe umiejętności szycia możesz to zamienić na dolary. Praca part time w domu. Po informację przyslij swrotną kopertę ze znaczkiem. J.N. Network, P.O. Box 2192, Station "C", Downsview, Ont. M3N 2S9.

WIARA czyni cuda. Uwierz w MLM. TEL. (519) 742-1576

MASZYNISTKA, klasy mistrzowskiej, znająca polski, niemiecki, trochę angielski, szuka pracy. TEL. 897-8728

MALARZ z 3-letnią praktyką w Kanadzie, SIN, sprzęt, samochód szuka pracy. TEL. 253-0921 Krzysztof

ŚLUBARZ precyzyjny z uprawnieniami na wszystkie typy obrabiarek. 4 lata pracy w Kanadzie. Dobra znajomość jęz. angielskiego - szuka pracy. TEL. 631-0368 wiadomość na maszynie.

ELEKTRYK z Polski, z doświadczeniem kanadyjskim posiadający SIN szuka pracy. TEL. 503-1674 Piotr

BIOCHEMIK, SIN, wieloletnia praktyka w immunopatologii poszukuje pracy. TEL. 633-4900

BIOLOG, SIN, wieloletnia praktyka w histopatologii szuka pracy. TEL. 633-4900

ATRAKCYJNA młoda studentka, obywatelstwo kanadyjskie, znająca dobrze angielski i polski szuka pracy na part time na popołudniu. TEL. 766-2215

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem u siebie w domu. Brampton. TEL. 453-2633

KIEROWCA A-Z z wieloletnim doświadczeniem polskim i 6-miesięcznym kanadyjsko-amerykańskim szuka pracy. TEL. 1-519-680-0960

ABSOLWENTKA akademii muzycznej z długoletnim doświadczeniem udziela lekcji gry na pianinie i innych własnych instrumentach klawiszowych. Przygotowanie do egzaminu RCM. TEL. 615-1703

DLA energicznych osób świetna możliwość zarobku. SIN, angielski, samochód. TEL. 507-9180

HOUSEKEEPER required live in, over 40, some English required. TEL. 606-4757

NANNY to take care of two children - 11/2, 6, preferably speaking Russian or English, live in or out. Thornhill. TEL. 738-9293 Ilona

POSZUKUJĘ opiekunki do dziecka z zamieszaniem. TEL. 630-4094

POSZUKUJĘ kobiety do dziecka dochodzącej lub z zamieszaniem. TEL. 449-1981

POTRZEBNA opiekunka do dziecka z zamieszaniem, 6 dni w tygodniu. 1 dziewczynka 1-rocza. Rosyjski pomocny. Rodzina mówi po rosyjsku, rozumie polski. TEL. 771-1175

POSZUKUJĘ pracę jako pani do towarzyszenia w samotnej kobiecie lub zaopiekuję się dzieckiem u siebie w domu Keele/Lawrence. TEL. 244-0570

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem w swoim domu. Brownsline/Horner. TEL. 259-3534

KOSMETYCZKA z podstawową znajomością angielskiego poszukuje jakiegokolwiek pracy. TEL. 458-1051

POSZUKUJĘ pracę, posiadam SIN, pracowałem w Polsce jako mechanik, kierowca, dzierżawiarz, w Kanadzie jako ogrodnik. Uczę się szybko każdej pracy. TEL. 652-2090

PODEJME pracę na budowie lub inną. TEL. 964-8378 Wojtek

PROFESJONALNE PRZYGOTOWANIE RESUME
Oficjalnych urzędowych pism, wypełnianie wszelkiego rodzaju podań i aplikacji.
PO BARDZO PRZYSTĘPNYCH CENACH
TEL. 251-1800
codziennie po godz. 19:30, w soboty od godz. 10:00-16:00 lub proszę zostawić wiadomość na maszynie

PROFESSIONAL RESUME WRITING
Piszę resume i cover letter. Przygotuję do interview.
EWA DUBISKA
TEL. 925-8128

ZATRUDNIĘ panie do sprzątania prywatnych domów. TEL. 250-6335

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem u siebie w domu, okolice Markham. TEL. 438-3951

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem u siebie w domu, Jane/Steeles. TEL. 681-9738

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem u siebie w domu, Mississauga, okolice Dundas/Hurontario. TEL. 275-2882

OSOBA po studium wychowania przedszkolnego zaopiekuję się dzieckiem lub dziećmi u siebie w domu w Windsor. TEL. (519) 256-3841

TOKARZ narzędziowy z praktyką i SIN poszukuje pracy w zawodzie. TEL. 535-2356

KUCHARZ poszukuje pracy z praktyką kanadyjską i europejską. Jacek. TEL. 272-4480

WYKONAM malowanie, instalacje i inne roboty. TEL. 240-0103

DOKTOR medycyny i weterynarii poszukuje jakiegokolwiek pracy. TEL. 685-9710 Roman

POTRZEBNA osoba od 1 września do opieki nad 13-miesięcznym dzieckiem, w godz. 8-4, Finch-Kennedy. TEL. 754-9557

POTRZEBNA opiekunka do 2 dzieci, okolice Don Mills/Eglinton. TEL. 421-4426 wieczorem

LOOKING for baby sitter housekeeper Monday to Friday 8-6. Must speak English very well. TEL. 638-1169

LIVE in maid required. TEL. 731-7609 Dina

PANI w średnim wieku potrzebna do opieki nad dwójką dzieci (6 lat i 1 rok) i lekkich zajęć domowych, SIN i podstawowy angielski. TEL. 731-8539

POTRZEBNA dochodząca pani do opieki nad dwójką dzieci. Półtora roku i 3 1/2 roku, 5 razy w tygodniu, SIN, okolice Islington/Dundas. TEL. 232-1556

POTRZEBNA opiekunka do dziecka z zamieszaniem, 6 dni w tygodniu. 1 dziewczynka 1-rocza. Rosyjski pomocny. Rodzina mówi po rosyjsku, rozumie polski. TEL. 771-1175

POSZUKUJĘ pracę jako pani do towarzyszenia w samotnej kobiecie lub zaopiekuję się dzieckiem u siebie w domu Keele/Lawrence. TEL. 244-0570

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem w swoim domu. Brownsline/Horner. TEL. 259-3534

KOSMETYCZKA z podstawową znajomością angielskiego poszukuje jakiegokolwiek pracy. TEL. 458-1051

POSZUKUJĘ pracę, posiadam SIN, pracowałem w Polsce jako mechanik, kierowca, dzierżawiarz, w Kanadzie jako ogrodnik. Uczę się szybko każdej pracy. TEL. 652-2090

PODEJME pracę na budowie lub inną. TEL. 964-8378 Wojtek

SPRZEDAŻ

SPRZEDAM 2-pokojowe mieszkanie w centrum Warszawy. TEL. 621-7343

SPRZEDAM Toyota Tercel, 1981, 8R5 niedrogo. Dużo nowych części, stan idealny. Andrzej. TEL. 949-4430

SPRZEDAM Chevrolet, 1983, 4-drzwiowy, brązowy. Przebieg 91 tys. km. TEL. 547-0804

SPRZEDAM 166 18 stop fiberglass na platformie. Motor 50 koni mech. Johnson. Głęboka. Śledzenie na 4 osoby. TEL. 491-1496

SPRZEDAM Audi 200 Quattro, 1986, stan doskonały, cena 68900. TEL. 842-2865 wiecz.

SPRZEDAM lub wynajmę dom w Zalesiu Górnym koło Warszawy z dużą działką, telefonem, gazem, centralne. TEL. 275-0692 Mississauga.

SPRZEDAM samochód Colt 1988, 10-dwuk, planino elektroniczne, 166ka piętrowe. TEL. 443-1911

SPRZEDAM kuchnię mikrofalową, telewizor, meble. TEL. 443-1911

SPRZEDAM Oldsmobile Cutlas, 6 cylindrowy, tanio. TEL. 278-0067

SPRZEDAM podwójne łóżko + 4 krzesła skórzane z IKEA, tanio, TEL. 566-8258

Z POWODU wyjazdu sprzedam nową encyklopedię za pół ceny. TEL. 667-0504

PIANINO - sprzedam. TEL. 285-5735

DODGE van 77, wersja przedłużona, sprawy techniczne, na chodzie. \$300, z certyfikatem \$500. TEL. 503-4655

VAN FORD, 1983, z oknami, oryginalnie wykończony, w dobrym stanie, cena \$2500 lub najlepsza oferta. TEL. 491-1496

SPRZEDAM wózek dziecięcy, składany stół do przewijania niemowląt i kapieli oraz elektryczny odciegacz pokarmu. Cena wszystkiego \$60. TEL. (416) 664-7689

SPRZEDAM Colt, 1988, czerwony, automatyczny, 4-drzwiowy. Cena \$400. TEL. 443-1911

SPRZEDAM dużą, prawie nową lodówkę Moffat, \$400 oraz nowe, elektroniczne pianino - \$350. TEL. 443-1911

OLDSMOBILE Catlas, 6-cylindrowy, tanio sprzedam. TEL. 278-0067

NOWY materac Queen z pudłem i ramą za \$200. Białe biurko - \$50. TEL. 569-1101

JEŻELI masz problemy ze zdrowiem lub potrzebujesz więcej naturalnej energii i bardzo dobrych ziół drzwi: Ottawa (613) 236-9605

OKAZYJNIE sprzedam nową pralkę z suszarką. \$870. TEL. 255-4957

MIESZKASZ w Ottawie? Lubisz zwierzęta? Choduję oswojone myszki domowe, nie gryzą i wyglądają prześlicznie. Sylwek. TEL. (613) 236-9605

MIESZKANIA

POKÓJ do wynajęcia w apartamencie przy Subway Dundas/Kipling. \$250 od 1 października. TEL. 236-4713

UMIEBLOWANY pokój w suterynie do wynajęcia od zaraz, okolice Kipling/Lakeshore. TEL. 251-1424

WYNAJME od zaraz mieszkanie samotnej młodej dziewczyny w zamian za pilnowanie w nocy 7-letniej dziewczynki. Musi mieć SIN, OHIP. TEL. 746-5435

DO WYNAJĘCIA niezależny, umebłowany 1-sypialniowy apartament w suterynie, oddzielne wejście. Kuchnia, łazienka, klimatyzacja. TEL. 275-3508

MIESZKANIE w domu, blisko Subway do wynajęcia. TEL. 285-5735

SZUKAM dziewczyny do wspólnego zamieszkania, okolice Weston i Lawrence, Barbara. TEL. 247-1585

1-SYPIALNIOWY umebłowany apartament na 2-gim piętrze do wynajęcia od zaraz dla niepalącej osoby. Queensway i Park Lawn, \$500 miesięcznie, możliwość dodatkowej sypialni. TEL. 949-2816 Ryszard lub Cindy.

WYNAJME pokój w apartamencie przy Lakeshore dziewczynie od 1 września. TEL. 252-0298

UMIEBLOWANA kawalerka z kuchnią (Wilson i Keele) wynajmę z powodu wyjazdu na rok od zaraz. TEL. 240-8315

POKÓJ do wynajęcia, Eglinton i Markham. TEL. 266-7172

SZUKAM mieszkania 1- lub 2-sypialniowego w okolicach Toronto. Jestem matką z noworodkiem. Czekam na przyjazd męża. Agnes. TEL. 516-9849

UMIEBLOWANY pokój w suterynie. Kuchnia, łazienka, kolorowy telewizor, osobne wejście. Centrum Mississauga, \$300 miesięcznie. TEL. 896-9535

DO WYNAJĘCIA dwa umebłowane pokoje w apartamencie dla kulturalnych pań. Spokojna i cicha okolica Finch i Bathurst. TEL. 398-2968 po 6 wiecz. lub maszyna.

POSZUKUJĘ kulturalnego pana chcącego wynająć pokój w spokojnej okolicy Finch i Bathurst. TEL. 398-2968

WYNAJME umebłowany pokój w Mississauga przy Dundas za Hurontario. TEL. 275-8434

NATYCHMIAST wynajmę nieodpłatnie mieszkanie samotnej, uczciwej, młodej kobiecie w zamian za pilnowanie w nocy 7-letniej dziewczynki. TEL. 746-5435

MEŻCZYZNA poszukuje pokoju w północnej części Toronto. TEL. 240-9522

MIESZKANIE w suterynie do wynajęcia dla dwóch niepalących panów, cena \$200 od osoby. Pralka, suszarka, rejon Finch/Kennedy, Scarborough. TEL. 754-9557

WYNAJME 1-sypialniowe mieszkanie w okolicy Finch i Jane od zaraz. TEL. 681-7938 maszyna

DO WYNAJĘCIA umebłowany pokój dla 2 osób. Wspólna kuchnia i łazienka. Dundas/Jane. Agata. 499-8328

OD 1 września do wynajęcia 1-sypialniowe mieszkanie przy Erin Mills i Dundas. TEL. 823-8816

MŁODA, spokojna rodzina poszukuje 2-sypialniowego mieszkania w budynku mieszkalnym do \$600 miesięcznie. TEL. 681-7230

POSZUKUJĘ 1- lub 2-sypialniowego mieszkania od 1 września. TEL. 289-7731

TOWARZYSKIE

SZUKAM partnera do biegania na terenie Toronto. Najchętniej Downsview. TEL. 744-0549

MATRYMONIALNE

UWAGA PANOWIE, którzy chcą pozostać na stałe w Kanadzie! Samotna, szczerupka, pogodna 40-latką, stały pobyt, pozna pana bez nalogów, ze stałą pracą, samochodem. Powyżej 40 lat. Poważne oferty proszę przysyłać na adres ECHA, Box 16. 189-191

ZBRAKU znajomością drogą poznam Pana w wieku 50-65 lat. Nie zawieszaj się i nie powstrzymaj. 50 lat, warta słodkiego życia z Tobą. Odpowiedź na każdy list.

CO mi z tego, że mam figurę modelki i uniwersyteckie wykształcenie. Co mi z tego, że tańczę jak Paula Abdul, gotuję lepiej niż moja mama? Co mi z tego, że jestem rozgarniętą i mam poczucie humoru. Jeśli nie mam z kim dzielić się wrażeniami? Czy to kogoś interesuje, że mam już 41 lat i ciągle jestem samotna? Jeśli tak proszę o kontakt na skrytkę pocztową ECHU. Hasło - DOJAZDA MIMOZA.

RÓŻNE

NAWIĄŻĘ kontakt z dystrybutorem polskich ciast i wędlin. TEL. 289-2551

WYPRZEDAŻ KSIĄZEK - YARD SALE

Encyklopedie, słowniki, herbarze, książki historyczne, filatelistyczne oraz inne wydawnictwa jak National Geographic itp.

8 Attercliff Crt.

Etoobicoke

W pogodne soboty czerwca, lipca i sierpnia od godz. 10 - 4 po poł.

Mieczysław

TEL. 741-1272

**W UPRZEJMEJ ODPOWIEDZI PANU
ALEKSANDROWI PIEKARSKIEMU
WYJAŚNIAM NINIEJSZYM
CO NASTĘPUJE: (cd)**

**PO CO NAM SEDLAK I BIO-
PLAZMA? Czy ewentualne korzyści
mogą równoważyć straty? Komu do
czego taka burza w szklance wody?**

Zgadzam się oczywiście z Panem,
iż wszelkie zmiany są silnym stresor-
em, że wszelkie zmiany zmuszają
organizm do dodatkowego wysiłku,
że zmiany takie odbierają ludziom (i
zwierzętom) poczucie stabilizacji i
bezpieczeństwa, etc.

Zgadzam się z Panem, iż to czego
potrzebujemy obecnie w pierwszej
kolejności to wiarygodności, zaufa-
nia i autorytetu, że wszelkie burze
nas od tego oddalają.

Oczywiście jest to prawda. Ale
drugą stroną tej samej prawdy jest
fakt, iż nauka, którą obydwa zresz-
tą bardzo cenimy, jest póki co w
wielu obszarach bardzo słaba. Np.
dotychczas nie radzi sobie ona z prze-
stępnością. Normy społeczne egzek-
wuje się karami. Raz po raz pojawia-
ją się głosy domagające się kary
śmierci, pomimo wspaniałego rozwoju
nauk społecznych. Funkcjonowa-
nie człowieka, jego psychika, emo-
cje, motywacje, nastawienia, wszyst-
ko to tylko pojęcia opisowe. Nie mają
one jednoznacznych definicji nauko-
wych. Nauki przyrodnicze dotych-
czas tutaj nie dotarły. Dlatego wspan-
iałe nasze czasy jednostkom, które
mają trudności z przystosowaniem
się do grupy społecznej oferują ...
śmierć.

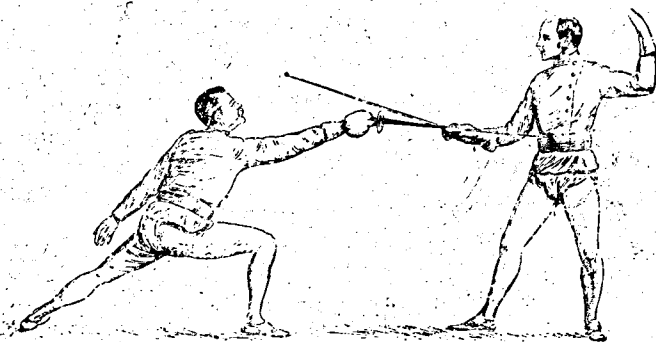
Neustająco starzejemy się przed-
wcześnie, choć wiadomo, iż do 140
powinniśmy zachować zdrowie, ene-
rgię i pełny wigor. No, a choroby? W
końcu też nikomu do niczego niepo-
trzebne.

GDY NAUKA SIĘGA PUŁAPU. Gdy
zbudowano mikroskop i zaczęto go

udoskonalać okazało się, iż nie moż-
na przekroczyć granicy powiększe-
nia 2000. Nie można, bo taka jest
struktura światła. Nauka dotarła do
pułapu swoich możliwości. Trzeba
było zmienić filozofię, odejść od do-
tychczasowej metody postrzegania,
oderwać widzenie od fali światła,
zrobić rewolucję. Stało się. Użyto
wiązki elektronów. Uzyskano po-
większenie milion razy.

Są obszary w dzisiejszej nauce,
gdzie uzyskano pułap w ramach ist-
niejącej filozofii. Dotyczy to nie tylko
niektórych działów medycyny. Weź-
my inny przykład.

ŻYJĄ POZA NAUKĄ I ... Wsp-
niały kraj, w starożytności wiodący w
Europie. Wysoka cywilizacja. Polska
kupowała tam licencje i fabryki samo-
chodów. Na południu tego kraju żyją
w dzisiejszych czasach (!) czarownice
i czarownicy. Za 20 000 dolarów ka-
żdy może kupić bankructwo konku-
renta, wywołać depresję u rywala,
wypadek samochodowy niezłomnej
teściowej, itd. Że drogo? Sprzedaż
ratalna wysoko rozwinięta. Wadium:
własna fotografia. Śmierć za niedo-
trzymanie kontraktu. Takie są fakty.

Panie Aleksandrze co na to nau-
ka? Nie ma dotychczas "magiologii".
Pomijając etnografów, historyków i
oczywiście parapsychologów (czyli
paranaukowców), nauki przyrodni-
cze milczą, bo nie mają instrumen-
tarium badawczego do tego tematu.
Nie mają, bo nie mogą mieć, bo tkwią
w ciasnym gorsecie filozoficznych
reżimów. ... I POZA PRAWEM!

W polskiej prasie nadwielanej
ukazał się wywiad z pewną czarow-
nicą niemiecką (!). Jest to niezwykle
wytworna dama, która mieszka w
prześlicznym pałacyku umeblowa-
nym antykami i która zabija na za-
mówienia. Tę panią wielokrotnie po-
zywano do sądu oskarżając ją o różne
działania na szkodę i o morderstwa.
Wyrok sądu zawsze był taki sam.
Uniewinniona z powodu braku do-
wodów winy. Niemiecka doktryna
prawna nie dopuszcza czarodziejst-
wa jako narzędzia zbrodni. Rewo-
lucja w nauce jest tuż, tuż.

Otwarcie się naszych intelektów,
a co za tym idzie nauki, na zjawiska
energetyczne, bioplazmę i teorię bio-
pola zrobi rewolucję. Kiedy? Nie wiem.
To zależy od nas wszystkich.

DR WIKTOR BODNAR

Pomagamy osobom z problemami
alkoholowymi, nerwicowymi
i otyłością

**HOLISTYCZNE
CENTRUM ROZWOJU**

TEL. 530-1069

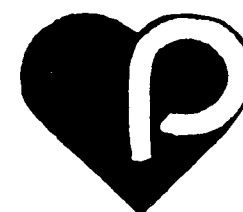
CARGO DO POLSKI?

LOTNICZE?

MORSKIE?

NAJLEPIEJ, NAJTANIEJ, NAJSZYBCIEJ

przez

POLIMEX

215 Roncesvalles Ave. Toronto, Ont. M6R 2L6

TEL. (416) 537-7914

Tlx 06-23984 Fax (416) 537-6993

WYSYŁAMY:

- PACZKI MORSKIE • PACZKI LOTNICZE
- PRZESYŁKI HANDLOWE (CARGO)
- PRZEPROWADZKI
- PACZKI OWOCOWE • ŻYWNOSĆ • PACZKI DO ZSSR
- SAMOCHODY

**POLIMEX ! TO NAJSTARSZA WYSPECJALIZOWANA
FIRMA WYSYŁKOWA Z TORONTO.**